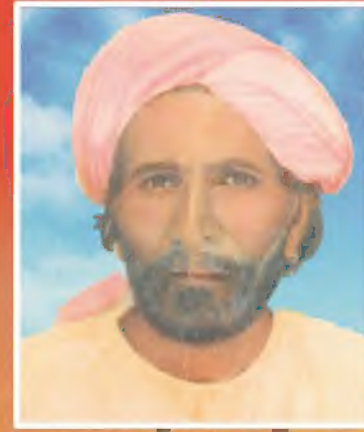

مجموعہ کلام قصورمند

کلام: میاں محمد عنایت علی جٹ (قصورمند)
آف کسوی ضلع گجرات
ترتیب و تزئین: عاطف اعجاز ورک (کھیریانوالیا)

رابطہ نمبر: 0333-84-01-265

facebook

QASGORMANDOFFICIAL

twitter

QASGORMANDOFFICIAL

SUBSCRIBE

QASGORMANDOFFICIAL

Enslaved Eye Call Ebnati

پیارے مرشد سرکار حضرت ابوالخس صوفی برکت علی لدھیانویؒ لکھتے ہیں کہ ”یہ مت کہہ کہ
یہ کام میں نے کیا اگر تو نے کیا تو پہلے کیوں نہ کیا جو بھی کرتے ہیں مہرے اللہ ہی کرتے ہیں“

اللہ تعالیٰ دے فضل و کرم، پیارے آقا تاجدار انبیاء علیہ السلام دی عطا، مرشد
سرکار دی نگاہ اور حضور میاں محمد عنایت (قصورمند) دی عنایت دی بدولت سرکار دا
کلام اکٹھا کرن تے چھپوان دی سعادت حاصل ہوئی۔ ایس کلام نوں اکٹھا کرن وچ
بہت سارے دوستاں نے بھرپور تعاون کیتا اے۔ باباجی دی اس کتاب وچ بہت
سارا کلام، جیہڑا میرے تک نہ پہنچ سکیا رہ گیا اے۔ محترم جناب حافظ محمد زمان صاحب
(مٹاں والی سرکار) آف شیخ پور والیاں نے بہت اچھے انداز وچ پروف ریڈنگ کیتی
اے فہر دی کوئی غلطی رہ گئی ہوئے تے اوہدے واسطے معذرت خواہ آں۔ اگر کسے وی
دوست عزیز کول باباجی سرکار دا کلام ہوئے یاں اس کتاب وچ تہانوں کوئی کمی نظر
آوئے تے برائے مہربانی ضرور آگاہ کرو۔ تاکہ اگلے ایڈیشن وچ خامیاں دور کیتیا
جاسکن: شکریہ

طالب دعا: عاطف اعجاز ورک (کھیریانوالیا)

facebook

Atif.Ijaz.Virk

twitter

Virk24

حمد باری تعالیٰ

تیری صفت کی کراں نہیں یا مولا تیریاں قدرتوں دیکھ حیران ہنوں
ذرے ذرے اُتے دیکھاں ٹور تیرا دیکھ دیکھ بیا قربان ہنوں
طاقت نہیں دماغ نوں سوچنے دی کدی حیوان تے کدی انسان ہنوں
کراں دلایاں کول قصورمند کدی پڑھاتے کدی جوان ہنوں

اوّل صفت خدا دی جس چوداں طبق ستوارے، خاطر پیارے دے
دھرتی آدم تے آسمانی سورج چن ستارے چمکن ہارے
حیوان انسان تے نارے نوری خدمت دیوچہ سارے کوئی دم نہ مارے
قصورمند قدرت پئی ہر شاخوں دے نظارے، درد پکارے

ایہہ صفت ہے صفات والڑے دی صفات والڑا رب رحمن میاں
آکھاں فیر میں نعت رسول تائیں، خاطر جس دی دو جہان میاں
خاطر اوس دی بارغ گلزار سارے آیا جس دی شان قرآن میاں
کلمہ اوسدا پڑھ قصورمند تیری چلے دی صاف زبان میاں

مولا ناہیں تیریاں قدرتوں دے آوے صفت نہ وج شمار تیری
رحیم، کریم، قہار، بچار توں نالے شان ستار غفار تیری
عقل علم مجبور قصورمند، رونق دیکھ مولا خاطر یار تیری

چلی قلم اے کلمہ والڑے دی مومنا! جد سنوار تیری
رکھ ایمان ہُن آل قرآن اُتے، جائے زندگی نہ بے کار تیری
کریں یاد وج بھڑاں تے مشکلاں دے، مدد حیدر کرار تیری
پھڑ پھڑ تن دا دامن قصورمند، انشاء اللہ ہووے گی پیڑی پار تیری

دوڑ دوڑ کسے عقل دی دوڑ مکی آیا بھید نہ کوئی غفور دا اے
دریائے قدیم بیا وگدا اے نیر ڈوٹکا کدی عقل نہ اینوں عبور دا اے
اے سنیاں عمر عاشقاں نوں خطرہ نہیں حشر دی گور دا اے
حق حق دی بولدا اے حق آپی، ایویں ناں بدنام منصور دا اے
کسے نوں کول بلائے تے دکھائے کوئی ہوئے بہوش جلوہ دیکھ طور دا اے
کسے نوں آپ بیا آکے گھریں ملدا کسے نوں دسدا پندہ دور دا اے
کسے نوں بس بس لاوتدا نال سینے کسے نوں دے گھراکیاں گھور دا اے
کرے لالیاں نوں پیچھے دے سوہنے مور پیراں نوں دیکھ کے بول دا اے
کسے دیوتے دے گل سُو ڈائن پائی کسے مور نوں سنگ لنگور دا اے
کدرے جنگلاں دے وچہ کسے منگل کدرے وگدے کھواں نوں پور دا اے
کسے نوں زہد عباداں نکلیاں سُو، قصورمند نوں دان قصور دا اے

صبح شام دان نے رحمتاں دے تیرے دربار دھوں رب غفار مگناں
اتنی یار حیرے دا، تیرا ہاں بندہ جدی ہاں مانگت لگاتار مگناں
دولت مال دا نہیں سوال سائیں نہ میں دینا دی موج بہار مگناں
قصورمند غریب دی عرض ایہو کملی والے دا پیا پیار مگناں

کوئی دے دے دس نہ سکدا اے کتھوں تک زمین آسمان دی حد
کدی گزر دج نہیں آسکدی اوس قدرت والے رحمان دی حد
جس نال پیار سجائی ہوئی اے خاطر یار دی رونق جہان دی حد
پر عقل علم توں دور قصور مندا دے کون محمد دے شان دی حد

احد احمد دے دج سی فرق جیہڑا عاشق جان دے میں رمز پائی جہاں
گئے شمع نے پڑھ پڑھ عمر ساری لیا کے بشر تے گل ٹھہرائی جہاں
تیری مسلمانی سر خاک پائواں رجبہ نبی دا آکھنا ایں بھائی جہاں
قصور مندا جے اے ایمان تیرا، تیرے اعدا نہیں ایمان رائی جہاں

چھڑ کے ہستیاں مستیاں دج پھر دے کھ یار دا سی جلوہ طور جہاں
بھنگ، افیون، شراب توں چکھ دے نہیں نشہ لطف پیار سرور جہاں
نہیں نور حضور دا پاسکدی رہی طلب اے جنت دی حور جہاں
جہاں سمجھ لیا حاضر قصور مندا رہ گئے دور دائی سمجھیا اے دور جہاں

لڑے اکھ جیدی اوہو جاندا اے اکھاں لڑن دج کیڑا سرور ہندا
شکست دل کی رمز نوں جاندا اے جانے سو جو قلب حضور ہندا
تائیں سڑدا اے پروانہ شمع اُتے سڑن دج وی مزہ ضرور ہندا
آلوں سڑے تے ساہ ہندا اے قصور مندا سڑے پڑوں تے نظر منظور ہندا

واقعہ معراج شریف تے قصہ یہودی

ڈلا اپنے عمل تھیں خوف کھا
کیا وہدا نام رجم کریم قادر
ایسوں کھر کھر جھولیاں لئی جاندا
توں کہہ دے مالکا جائے کتھے
من بھل کر عاجزی منگ معافی
جگ کوڑ مکان ویران دُنیا
او چاہے تے شان نکائے عرشیں
نبی ولی دج حیرتاں سر نیویں
قدرت نال کرا جیا جون حرکت
بندہ کی تے کی مجال اوہدی
ہویوں بھل گئے قصوری قصور مندا
زیر عمر یہودی نوئل شادی
اک دن بازار دچوں لے مچی
ٹھارن سال دی رات سرکار ﷺ محلہ لوں دس
سن کے بلیا یہودی کر کے توبہ توبہ
اے محمد ﷺ دعویٰ نبوت دا تے کر لیا ای
ہویوں بھل گئے قصوری قصور مندا
یہودی لے مچی اچوں گھر آیا
آکھدا لگی اے میںوں بھک ڈاہدی

بھک جا دج دربار اے جی
او رختاں والی سرکار اے جی
تیرے دیندیاں ای طلبگار اے جی
عاجز ہے بندہ گنہگار اے جی
لوے بخش تینوں بخشہارے جی
مولا دا اپنا نام بچ میاں
چاہے طوق لحت دے گت میاں
سانویں دشتیں کرے کون میاں
حکم پنا تاکیں ہلد آ پت میاں
بے پروائی دے دج دربار اے جی
بندہ بھل جاندا بھلن ہار اے جی
گھر دے اپنے قیلے تھیں دکھ سی او
تے لگ بیا اوے جتھ سی او
دس رچے سن معراج والی لگی کھ سی او
بڑا بے حیا آن چک سی او
اڑے جھوٹ طوفان نہ مار اے جی
بندہ بھل جاندا بھلن ہار اے جی
اگے عورت بچی چڑ ڈاہ کے تے
میںوں جلدی دے مچی پکا کے تے

عورت اکھیاں میرے جھ پونی
 بچیا ندی تے وڑیا وچ پانی
 پانی دا بک منہ تے پاپا
 ہوویں نکل قصوری قصور مندا
 نہ او گھڑتے نہ او کپڑے نہ او دس دندا
 نہیں بے ہوش پیا جاگتا اں میں
 خورے بن کی گیا اے نال میرے
 من کی کراں جاں میں کھسے
 من اے سی پیا خیال آؤندا
 کون بیٹھی ایں توں وچ پانی
 نہیں عورت اں بے پردا وے راہیا
 اُس راہی نے کیتی مہربانی
 نکل پانی وچوں بڑی حسین بی بی
 اس جا کے حق نکاح کیا
 اوہدے گھر وچ رہندیاں مدت ہو گئی
 اپنی وچ مدت بچ سہ دتے رب ہال انہوں
 بحر لیا گھڑا ندی توں جا کے تے
 لگا نہان سی کپڑے لاہ کے تے
 بدل گئی اپنے وچ او بہار اے جی
 بندہ نکل جاندا بھلن ہار اے جی
 آکھے کی عجب کہانی آں میں
 نہ اے خواب دی گل بچانی آں میں
 جے ساں مرد بن گئی سوانی آں میں
 نکلی بیٹھ رہی وچ پانی آں میں
 آگیا گھوڑے دا اک سوار اے جی
 سوار بچھ دا پیا بلا کے تے
 بیٹھی وچ پانی کپڑے روڑا کے تے
 دتی چادر اس نے اتوں لا کے تے
 لے گیا گھوڑے اُتے بٹھا کے تے
 اُس دا وس پیا گھر ہار اے جی
 گھڑے گئے عین پارہ سال اونوں
 اک دن گواڑ ناں حضرت خضر دین نیاز چلیاں
 دھکودھکی لے لڑیاں نال اونہوں۔

کوئی بھابی کوئی چاچی آکھدی اے
 زندہ بیروی لے کے نظر کھیر چلیاں
 ہوویں نکل کے قصوری قصور مندا
 بندہ نکل جاندا بھلن ہار اے جی
 چکا لیا نے بھر کے تھال اونہوں
 جا کے وڑ دیاں ندی کنار اے جی
 بندہ نکل جاندا بھلن ہار اے جی

کھیر وڑ کے ساریاں نہان لکیاں
 انہوں وی آندیاں نہالے نی
 زوری گئیں جامہ اوہدا بدلا لیا اے
 تے ڈردی ڈرے ناں او وچ پانی
 دندے بیٹھ پانی دا بک منہ تے پاپا

پرت کے بچیاں دھیان کیا
 اوہو کپڑے گھڑا نظر آیا اے
 عورت تھیں ہو گیا مرد مڑ کے
 اپنے آپ نوں وکھ شرمایہ اے
 ہو کے حیران پیا قیاسیں
 ہوندا کی سر اسرار اے جی
 ہوویں نکل کے قصوری قصور مندا
 بندہ نکل جاندا بھلن ہار اے جی
 قیاس کردیا باراں سال لنگے پے رہے کپڑے
 بندہ اوہدوں دا ادر کوئی آیا اے جی
 اُہو گھڑی وقت دن دوپہر دا دسدا
 موسم ذرا وی رنگ بدلا لیا اے جی
 ہوویں نکل کے قصوری قصور مندا
 بندہ نکل جاندا بھلن ہار اے جی

نبی پاک سرکار گل انبیادے

نبی پاک سرکار گل انبیادے تے خاطر جہاں دی دونویں جہاں ہوئے
اک دن مسجد وچہ ٹٹھیاں اونگ آگئی تے نیند وچہ سرکار ہوئے
تے ہویا وحی جناب نوں آن نازل کرے حکم جو حکم غفار ہوئے
امت بخشانی تے پھیر سوناں سن کے نبی ساڈے پریشان ہوئے
نچے جا پہاڑی دی غار اندر کرن امت دے واسطے
یا غفار توبہ یا ستار توبہ

بے قرار اصحاب سب ہوئے اکٹھے اودھر اک دوچے نوں کہن سنا کے تے
کٹھے نبی خدا دے اساں نوں لہجہ دے نہیں ڈھونڈ دے انہاں تائیں ہم سما کے تے
نہاں کے قبیلے کفار وچوں رکھے ہون گھریں چچا کے تے
پتر پتر مدینے دا پھولیو نہیں نالے آکھیں پے گھبرا کے تے
رتا میل محبوب بن واسطے ای ہو گئے ڈھونڈے وچہ لاچار ہو کے
توبہ مولا بخش توبہ یا غفار توبہ یا ستار یا تہار توبہ

ڈھونڈن گئے بلاں جد طرف جنگل اگے اک آجڑی اجڑ پیا چار داسی
بے دریغ ہو کہ اپنے مال تائیں نال سوئیاں دے پیا مار داسی
تے کیہا حضرت بلاں کیوں مارناں میں پر اوہ واقف نہ اس اصرار داسی
تن دن ہو گئے مال نہیں گھر جاندا ایذا مال نوں پیار سرکار داسی
سمجھ گئے بلاں اے خوشبو رسول دی اے بھال بے آخر غار وچوں
آخر کار ہو گئی منظور شریف توبہ یا غفار یا ستار توبہ

دے پتے بلاں بے جدوں آکے گئے یار نوں یار ہلاوے نوں
کے گھریں رسول دے جا کیہیا حضرت گئے نے امت بخشاؤنے نوں

اندروں مسجدیوں بر نہ چکنا میں پتر وحی نہ آوے اٹھاوے نوں
سن کے جنت خاتون وچہ پئی سمجھدے دربار رب دے کوک سناوے نوں
میرے ابا دی امت نوں بخش رتبا کراں در تے سو سو بار توبہ
یا غفار توبہ یا ستار توبہ

عرض جنت خاتون دی رب مئی جا کے وحی پہاڑاں وچہ بولیا اے
سر مسجدیوں میرے رسول چک لے باب رحتی رب نے کھولیا اے
سٹیاں امت دی جدوں نجات ہوئی نبی نے ورق شکرانے دا پھولیو اے
جو گج منگدے سو لے لہجہ جیدی عاجزی توں فرش ڈولیا اے
ایسی توبہ نوں رب توفیق بخشی کر کے دیکھ توں اک بار توبہ
یا غفار توبہ یا ستار توبہ

مُرفی بچیاں والی دا اک بچہ

مُرفی بچیاں والی دا اک بچہ لے گئی چیل تقدیر نال اٹھا کے تے
پا یا شور مُرفی جدوں وچ وپڑے کہیا حضرت یعقوب نے آکے تے
نی اک بچے نوں کیوں پئی مُھورنی میں رکھ باقی دے سینے نال لا کے تے
باراں بیٹے سن حضرت یعقوب جہاں وچوں گُرمیا یوسف جدایاں پا کے تے
اوس مُرفی دے بول نوں یاد کر کر رہے یعقوب دوندے استغفار توبہ یا ستار توبہ
صورت اپنی شمشے وچوں دیکھ یوسف دیکھو اپنے آپ تے بھل گیا
آکھے بے میں وکاں غلام ہو کے دیکھو سچ قادرِ مطلق پیا
پر اکھاں نال دکھا لیا رب اوہوں اُٹی سوتر دی سی اُہدا مٹل پیا
کیٹی توبہ تے آئی آواز غیوں جواہر نال جواہراں دے ٹل گیا
آخر لیا عزیز خرید اوہوں تے خریدار آکھن استغفار توبہ یا غفار توبہ

بے نیاز دیاں بے نیازیاں

سلیمانؑ حضرت ایلیٰ شان والے جیہا پریاں نے تخت اڈایا سی
گھر ول آئے نال اتفاق اک دن پنڈ دے وچ جد آیا سی
کوئی ٹوٹی چھوڑاں دی ویکھ کے دلوں اے خیال لیا سی
کہہڑا مرد جو اسہوں قبول کرسی میرے مولا نوں بول نہ بھایا سی
ڈگ پیا مُندرا تے بخت بھر گئے، ہو گئے در بے در استغفار توبہ

آخر اُنہاں ایں چھوڑاں دے ہوئے نوکر مولا نے رنگ دکھایا سی
ایسے ہر دل عزیز غلام بن گئے اُنہاں کہیا سی جو بجا لیا سی
اوسے لڑکی دا اُنہاں دے رشتہ اُنہوں گھر جوائی بنایا سی
کھتھے پریاں دا بادشاہ کھتھے ماچھی حکم رب دا کسے نہ ٹالیا سی
اوسے عورت دے واسطے ندی اُتے لیوندا ٹھہریاں دے چک کے بھار توبہ

اک دن عالم عروج وچ ویکھ اُنہوں بول بولن دا جدوں دھیان آیا
پے کے سجدے دے وچ آکھیا بخش مولا درتے کرن توبہ سلیمانؑ آیا
بحر ہستی آگیا جوش اندر اوسے دن سی گھر مہمان آیا
لگے اوی لئی پکان مچھی پیٹ پھاڑیا تے مُندرا باہر آیا
سُنی گئی جدوچ سرکار توبہ مولا بخش توبہ استغفار توبہ یا قہار توبہ یا غفار توبہ

المدد

کراں سخن پیار دے ہار مُندراں، دیوے ہمتاں لاشریک مینوں
انگل گھٹ زبان نہ چل دی اے مولا آپ چا دیوے توفیق مینوں
کرے کرم کملیٰ والا کملیاں تے، ملے ایمان قرآن حدیث مینوں
اوتھے ودھ تھیں ودھ کوئی حد نائیں، کرنی آؤندی نہیں تعریف مینوں
شاعراں وانگ ہر ویلے نہیں بحر میرا، کدی کردا اے لُطف لطیف مینوں
کول کول میرے رُس رُس پھر دے نے چمکدے قافیے نہیں ردیف مینوں
عقل گھٹ بے علم زبان موٹی کرنی آؤندی نہیں گل پاریک مینوں
سوہتا دیکھ کے کری پیار جانا، کرنی آؤندی نہیں پریت مینوں
آوے یاد بے کسے دی یاد کرنا نہیں یاد پریت دی ریت مینوں
لوں لوں دُکھدا ول وی تھکدا اے انج پائے بے کسے قویت مینوں
ہائے ہائے جس دے نال پیار میرا گیا کنڈیاں اُتے دھریک مینوں
بڑا دیکھیا سی راہ تے واہ پئے کے مرن آؤندی نہیں پریت مینوں
معرفت دیا گلاں کراں کیویں یاد شریعت طریقت نہیں حقیق مینوں
دیکھاں الف تے اکو جیہا نظر آوے، میم نے دسیا پاک پلیت مینوں
کھلوواں قیت نماز محسناں دی، دھرتی جا پدی سب مسیت مینوں
ہوون ہار سرستے کدوں ہو جاؤنی کوئی یاد نہیں وقت تریک مینوں
پَندی یاد گل جد دھوڑیاں دی کردی قماں دے کھوہ غریق مینوں
دس دُور اے جیدی قصور مُندرا آؤندی اے آواز نت نزدیک مینوں

نذرانہ عقیدت حضور رحمتِ دو عالم ﷺ

پیشوا ساڈا کھلی والا اے جدھے شاناں توں شان عروج ہووے
 رنجھے جن انسان حیوان جھک گئے توری ملک دی وچ سجود ہووے
 جدھی شان دے وچ بیان سارا کول قرآن موجود ہووے
 ہووے آپ خدا ثنا کردا کہندا پیا محبوب محبوب ہوئے
 نبی تے نبی دی آل اُتے صبح شام سلام درود ہووے
 منکر کلتے تے آل قرآن دا جو پلوا اوس گل نابود ہووے
 پڑھے صدق تھیں جے انسان کلمہ زندہ اوس دا مویا قلوب ہووے
 ذکر کلتے تھیں مرد خدا سالک جلوہ دیکھ کے کوئی مہذوب ہووے
 برکت کلتے تھیں سومات مندر ڈھاندا غزنیوں چڑھ محمود ہووے
 توری سورج محمدی دین والا کدی نہ جیہڑا غروب ہووے
 سورج جن دی روشنی مٹ جاسی ایہہ فیر دی چمکدا خوب ہووے
 لہندے چڑھدے سارے جگ اندر ایہہ چانن شمال جنوب ہووے
 صفیاں کرن وچ آوے نہ صفت اوہدی بے حد نہ وچ حدود ہووے
 سوہنا دین اخلاق جماعت اکو قصور مندا پاویں تے پاویں ایوب ہووے

رُباعیاں

میں تے فناں آن عرش معلیٰ دا بڑا رتبہ پر شاناں ودھ نے اُس زمین دیاں
 جتھے حضور دا ہویا اے نور انور لاٹاں مٹکیاں دُرّیتم دیاں
 جتناں توں ودھ مدینے دیاں گلیاں تلیاں لکیاں سن جتھے محمد امین دیاں
 تک تک مدینے دے ول قصور مندا اکھیاں تھک گھیاں عرش عظیم دیا

رب محبوب خاطر کیجے دھرتی امیراں چاہ تے جمیل
 سر تے تاج لولاکی دھر کے موڈھے کالا کھیل، شان منزل
 کی کرے اشارہ لبّین دی کھونڈی دیکھ ہوش نوں سنبھل نال جھمیل
 قصور مندا اوہدے فضل دے ہاتھوں کم نہیں آؤندے عمل پاؤندی اے ریل

کفر تے شرک دے گھر مکان ہوئی مالک آئے جد دو جہان والے
 جدی شان دے وچ بیان سارا دے راہ ایمان قرآن والے
 تے سورج دین دا چڑھ پیا مار لانا گھل پے راز توحید عرفان والے
 کُسی پڑھو درود قصور مندا اے زمین والے تے آسمان والے

کفر اندھیر تھیں ہوئی سور یکدم جدوں چڑھیا دو جہان دا جن
 شانا دیکھ کے زمین تے محمد امین دیاں ٹوٹے ہو گیا آسمان دا جن
 لمبو ظلم دے بچھ گئے واگ دلوے جدوں مٹکیا حیدرئی شان دا جن
 اوہدا ماہ رمضان تے عید کاہدی قصور مند جے ڈٹھا نہیں اپنے ایمان دا جن

بندہ صفت کی اوس دی کر سکدا عاشق رب ہے جس حسین اُتے
 نکساں یوسفی کُسن پے ہون صدقے اُہدے اک اک وال مہین اُتے
 اُہدے جیا کوئی بے مثال سوہنا آیا ہور نہیں کوئی کھن زمین اُتے
 جے زمین تے نہیں قصور مندا گیا کون اے عرش برین اُتے

بے شک عرش معلیٰ دا بڑا رتبہ پر شانناں وودھ اوس زمین دیاں
جیتھے حضور دا ہویا سنی نور انور او لاناں چٹکیاں دُرِ یمیم دیاں
جنتاں توں وودھ مدینے دیاں گھیاں نے جیتھے تکیاں محمدؐ امین دیاں
تک تک کے مدینے دے ول قصورمند اکھیں پک گیاں عرش عظیم دیاں

نئی نوں بشر بیان والے ذرا سامنے آ سمجھا کے دس
حضرت نے ستاں آسماناں دی سیر کیتی تو ایس بنیرے تے جا کے دس
سورج، تارے، جن کچھریاں کرن جیتھے اوس توں پراں کوئی خدا تے دس
قصورمند محمدؐ دے ناں باجھوں کدھروں ہوروں قصور بخشا کے دس

لاواں پکڑ معراج دی رات سرور جدوں چڑھے براق دی زین اُتے
ادبوں دوڑ کے منزلاں قدم چنے عرش چ کے آیا زمین اُتے
ملاقات تے شوق دی حد ہو گئی ناز ختم ہوئے نازنین اُتے
او فقیر اخیر بلندیاں پاوے او ختم ہوئے ہونے مُرسلین اُتے

اوس دن عرش وی کیتی اے بسم اللہ جدوں گئے سن مہمان حضور دے سن
ہر دم تھیں صلن علیٰ نکلے ایسے شعلے محمدیؐ نور دے سن
دست بستہ کھڑے ملک حاضر سرگونج او قافلے حور دے سن
ملیا یار نوں یار سی بہشت ناتا مٹ گئے جھگڑے جیہڑے دُور دے سن

شان انسانی دے دج نہیں فرق پاؤندا کتنا بھونکدا رہوے یا وڈ کھائے
صدقے جاں محمدیؐ عاداتاں توں جیہڑا ٹٹیاں لجاں نوں لُج پائے
لوک دین گالی آگوں جھولیاں دج بھر بھر کے پھلاں دے پھج پائے
قصورمند حضورؐ دا نہیو سایہ، دونوں جگ حضورؐ دے پٹھ آئے

درصفت پختن پاک

پنج بنا نہ اوہدے خدا مکے جیہڑا پنجاں دا نہ غلام رہ سی
پنجاں دے ناں ای حوض کوثر دھڑا دھڑ پنجاں دا چل دا جام رہ سی
سچ نے فیض دے گنج پائے، خاص عام اُتے فیض عام رہ سی
قصورمند پنجاں دا ای نام ایسا لے نام جیہڑا اوہدا نام رہ سی

خیبر فتح تے مشکل نہ حل ہوندى جے ناں جیڈر کرار آؤندے
جے کر بہتر تن نہ صدقے حسینؑ کردا کدی نہ دین تے موسم بہار آؤندے
فضل کریم تے ترس دی گھٹ بن کے جے نہ کمبلی والے سرکار آؤندے
جنت دہلیاں ہونی سی دوزخیں بھیڑ قصورمند ابیدے دج کیوں گنہگار آؤندے

کرے دان سوالیاں توں پٹیاں دے، ایہذا کون نئی دج جگ ہوئے
ہوئے گھپو تے جم کے رہوے بیٹھا، انج سامنے چک دی آگ ہوئے
بے لُج تے لُج توں نور دے ہون، ہوئے کون جو پالدا لُج ہوئے
قصورمند سخی حسینؑ آقا، سرتے صبر تے عشق دی پگ ہوئے

غم حسینؑ دا ولے اندر کریں خودی تے شان بلند کیوں
پینا ایں دودھ شربت نہیں خیال تینوں پانی کر بلا ہوئے سان بند کیوں
پھرے آپ آزاد نہیں یاد تینوں ہوئی آل رسولؐ دی تنگ کیوں
سن کے امامؑ دا حال قصورمندؑ تیرے ہمدے رہندے نیں دند کیوں

سورج چن وی جہاں دی من ٹردا رب انہاں توں کدوے دکھ دسیں
نئی تے نئی سی علیؑ دی خو والا چوی ہزار توں پھول کے لکھ دسیں
شریت قاتلاں بھڑے راہے مولا جے کوئی ڈٹھائی تے بے شک دسیں
بن مذہب دی باڑ قصورمندؑ نشان حیدری پیا ان چک دسیں

بشرِ نبیؐ نوں کہندیاں سوچ تے سہی چن توڑ کے بندہ نہیں جوڑ سکدا
ہوئے لکھاں دی قضا نماز ڈیگر ڈبے سورج نوں بندہ نہیں موڑ سکدا
کرے علم چڑایاں لکھ بندہ کلہ مٹھ وچ پڑھ نہیں روڑ سکدا
چوسہ اک بازو دا مار قصورمندؑ در خمیر دا بندہ نہیں توڑ سکدا

کرے زہد عبادتاں حضورؐ نوں کہے بندہ مسلمان پر مومن نہیں ہو سکدا
ذکر خدا خدا پیا کرے پر محمدؐ دے نام باجھوں دل توں کفر دا داغ نہیں دھو سکدا
ادب خلق توں ہو دے سو دل خالی نہیں درد حسینؑ وچ رو سکدا
پڑھے تہجدیں ہووے نمازی قصورمندؑ پر او جنتی کدے ہو سکدا

تیرے ناں تے شان دا علم پڑھیا پر حرف علم نہ مول سیان دا ہاں
ب، ت دا کوئی نہیں جے پتہ مینوں اکو الف تے میم نوں جان دا ہاں
ہتھ چیر نہیں اٹھ دے غیر ولے جدوں سامنے دونوں نوں جان دا ہاں
صدقہ حیدرؑ دا منگ قصورمندؑ تاں ای جگ اندر موچاں مان دا ہاں

جھوک - قصورمند کی ضد سطریں

کھلیاں کر کے بائیں ویا شاہ کونین اے
میں واں حسینؑ دا تے میرا حسینؑ اے
ٹھنڈک اکھیاں وی او دل دا چین اے
فرزند علیؑ، نالے لاڈلہ بول دا
صدقے میں صدقے اے کنبہ رسولؐ دا

صبر کماے کر بل، مولا شبیرؑ نہیں
کردے نے ظلم جیہڑے ظلم دے پیر نہیں
حق آتے قائم کھاہے خلق وچ تیر نہیں
خیمیاں دے وچ خالی جھولا رہیا جھول دا
صدقے میں صدقے اے کنبہ رسولؐ دا

عونؑ و محمدؐ دونوں نہنپ دے شیر نہیں
سوہنے تیں رنج کے دونوں ہی دلیر نہیں

مار دے نے تیغاً دشمن کر دے زیرِ نیش
 مار یا میدان جہاں حق تے اصول دا
 صدقے میں صدقے اے کنہ رسول ﷺ دا

کرم کینا رب دھوتا دامنِ داندازِ نون
 خُڑ آن ڈگا قدیں پھڑ باطلِ قطارِ نون
 رو رو آکے سینے سید لاؤ دکھیارِ نون
 حق دا سوداگر کیوں باطلِ قبولِ نون
 صدقے میں صدقے اے کنہ رسول ﷺ دا

درصفت صحابہ کرام رضی اللہ عنہم

چارے یارِ نبی دے اعلیٰ اُکو چھے پہچان، شک نہ جان
 قولِ شریعت نبی دی اُتے صدیق، عمر، عثمان صدقے سان
 حیدر صفر یا شاہ علی خاص نبی دی جان راز نہان
 قصورمند ہر مشکل اندر مٹک مدد علی مردان مشکل آسان

عاشق تیرے، تیرے اُتے بھید جہاں لکھ سلام سن کے نام
 دید تیرے نوں جج سمجھ کے پھر دے بندہ احرام، خاص کہیہ عام
 تیری حُبِ محبت باہیوں زندگی جائے حرام، عمر تمام
 قصورمند کھلے نے بن جماعتاں عاصی لوگ تمام، توں امام

تن سو تیرہ نے ہزاراں تے فتح پائی کدھروں میں دی او قطار لہنا
 بدلے اک دے غنی کڈھ دیوے کدھروں اوہ پیا باطنی یار لہنا
 کر بلا دے وچ جیویں خُڑ کینتی کدوں او وفا وقادار لہنا
 رونمایاں نوں چپ کرائے، دکھیاں نوں لائے سینے قصورمند جے لہے تے اوہ پیار لہنا

چار یار رضی اللہ تعالیٰ عنہم

اعلیٰ توں اعلیٰ نبی، نبی دے چارے یارِ اعلیٰ
 چک نائیں چواں وچ نبی کہیا اُکو چھے چارے دلدارِ اعلیٰ
 پے اُج وی مشکلاں حل کردے مشکل کشا تے حیدر کرارِ اعلیٰ
 عاشق رسول مقبول صدیق اکبر جہاندا نبی دے مال پیارِ اعلیٰ
 جابر عادل عمر فاروق اعظم دشمن نبی تے اٹھائی تلوارِ اعلیٰ
 عثمان غنی حضرت غنی سن مال اندر کیے حق دے پے پیارِ اعلیٰ
 رتے گنتیاں وچ نہ آؤندے نے انعام نبی تمیں پائے اسرارِ اعلیٰ
 قصورمند قصوری این بھانویں کیڈا او رحمتاں دا دربارِ اعلیٰ

غوثِ صمدانی قطبِ ربانی سید عبدالقادر جیلانی

پیر پیراں نوں اعلیٰ بخشی بے پرواہی رتے پائے
 چوروں ولی تے گل ولایاں دے کاندھے قدم ٹکائے، تے قطب بنائے
 بارہیں سالیں ڈبے بیڑے سفویں بنے لائے، نئے ملائے
 قصورمند یاد کریں تے پہنچ پلک وچ جائے، ڈھل نہ لائے

سوہتا مای جگاں دچوں کوئی ناہیں اس دے نکل، کھدی اے بخل
کی دتاں میں گل کرن ٹوں جان ہلاون تل، کردے نے بخل
خن کرے جیوں سچے موتی ٹٹ لڑیوں پوندے ڈیل کیڑی آ تل
قصورمتدا خوشبو دلفوں آوندی اے جھل جھل دماہیں تل

لوکیں آکھن ملدی ناہیں کیجے ہاتھ مزدوری تے منظوری
معافی کالیاں کوہیوں تائیں خاطر کالی بُھوری طے ضروری
اتھوں خالی کوئی تھیں مُودا اوہ دربار حضوری جھکدے ٹوری
قصورمتدا بخشے جے او نگاہ کرم دی پوری لکھ قصوری

در تیرا چھڈ جاواں کھتے ناہیں ہو کوئی پاسا تیری آسا
رہے خوف نہ خطرے لگن پھراں بے دواسا دے دلاسا

ہور کوئی میتوں دسا ناہیں کُسن تیرے دا جانی وچ جہانی
توں میتوں نُن جھدا بہوں لا محبت کافی میرا جانی
توں بہانویں میتوں جائیں ناں جائیں جان کراں قربانی کس کم آنی
قصورمتدا مسافر دانگوں اک دن چھوڑ سدھانی دنیا ذنی

کلام مرشد قصورمند

کامل مرد للاری ڈھا شیخ پور شریف کی کراں تعریف
جس گوہڑے دے کے ناں پیاراں دی نقشبند تاریک رنگ بچھد

جانی جان پہچان کرائے معرفت حقیق راز ہاریک
قصورمتدا شہ رگ تھیں ٹیڑے دسا لا شریک بہت نزدیک

میاں غلام حیدر اے مرشد میرا کامل مرد للاری حق مُو پاری
جس عشقوں دے کے رنگ دے نوں میرا خن زبان سنواری رحمت باری
جس دے ترسوں ترس اندر کردی خلقت ساری محبت باری
قصورمتدا منگ مدد حیدری جد پوے مشکل بھاری تے جانے باری

شیخ پور سی رحمتوں پڑ ہویا جتے روضہ محمد پناہ دا اے
تخی ظہوری منظوریاں والا اے سنیا خاص مرد او خدا دا اے
کڈھے بھکس ترساں طلب گار کھساں خزانہ بے بہا بے پرواہ دا اے
ہندے پے فیض قصوریاں توں قصورمتدا چشمہ جاری رحمت دریا دا اے

میاں غلام حیدر اے مرشد اے میرا گوہڑا رنگ سنیا اوہدے مٹ دا اے
ڈوبا دے کے دیویدا وٹ کرڈے ول وٹ کڈھے جدوں چھٹ دا اے
تے بے رنگیاں نوں دیویدا اے رنگ پکا جیہڑا دھوتیاں ذرا نہ گھٹ دا اے
قصورمتدا قصوریاں توں پیا بھسا گوہڑا رنگ گرے کوڑے جٹ دا اے

مرشد درتے کھلو کے میاں جی آکھ دے نیں

میرا روضے تیرے دے آتے وھدے نیں ڈھول
ڈھول کر دے نیں شور غافل اکھیاں کھول

ہیرا روئے تیرے دے اُتے ڈھونک دی گھٹ
 کج گھٹ لے ناداناں اچھے آؤناں نہیں وت
 لکھاں تیرے توں چنگے کر گئے بستر میں گھول
 ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودے میں ڈھول

ہیرا روئے تیرے دے اُتے چڑیاں دا شور
 بندہ کاجیں رُجیا لہووں ویری اے گور
 دفتر عملاں والے اوتھے گھٹتے عین کھول
 ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودے میں ڈھول

ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودھا چکارہ
 اچھے ویلا ای ناداناں کر جگ توں کنارہ
 لعل مُٹھ وچ تیری اوٹھوں گھٹے نہ روں
 ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودے میں ڈھول

ہیرا روئے تیرے دے اُتے چھکے چٹے دی دنگ
 دنیا مسافر خانہ راہی جانے نی لنگ
 لان دنیا تے دل جیڑے ہندے انہوں
 ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودے میں ڈھول

ہیرا روئے تیرے دے اُتے گھڑا جھہ ہیرا
 بانج عملاں بچتا گور کالڑا ہیرا
 جھوں لگتی نہیں تو تیتوں پینے میں ہول
 ہیرا روئے تیرے دے اُتے ودے میں ڈھول

مقولہ شاعر

عشق محبت اکھا پنڈا عین ایہہ گل سکھائی موت دکھائی
 جھکے ہوئے دیکھ کُسن تیرے توں ہر پتا ہر ڈالی کوئی نہ خالی
 جھوٹن آکھن خیر پائیں توں در تے ہاں سولی ساڈیا والی
 قصورمند قصوری این توں کھتے عشق بلائی گھاں خالی

صبر قرار پیار تائیں پھڑدا ہے مرض اوتی تاپیں تسلی
 کُسن ہے دی موتی واگوں بچاں اک تھئی کسے میں جلی
 جس ڈھی ایہہ چمک پیاری سوئیای پھر دی جلی پاندی جلی
 قصورمند میں آساں اندر پھر دی واناں لی راہاں وچ کھلی

عشق نے درد وظیفے توڑے بہن عین دیدا اڑ کسے اندر دڑ کے
 کول وسیدیاں نوں کولے کردا میں کولے ہوویں مڑ کے کڑ کڑ کے
 ترلے پاواں پئی مناداں ردواں دامن پھڑ کے قدس جھڑ کے
 قصورمند جدائی بجن دی موت دے نالوں بڑھ کے دیکھیں اڑ کے

عاشقِ عشق دے کروے پینڈے ڈوراں سٹ خدا تے بے پرواہ تے
 بن توکل تاریاں لیندے وحدت دے دریا تے جتھے نہ ہاتھ اے
 جو کچھ ہو جائے ڈولن تائیں راضی رہن رضا تے ملے نہ دات اے
 قصورمند اوہ مرن تو پہلاں مَر کے ہونا حیات اے مشکل بات اے

فراقِ بجن دا

کسٹ دے ہانج بست نہ بھادے جتھ نہ سہاون ونگاں روپ نہ رنگاں
 جال ہوئی نام مہراں اندر کوکاں واگ کوکھاں باجوں سنگاں
 چھوڑ بستیاں پھراں اُداسی پھراں اجاڑاں جھٹکھاں شیر پنکھاں
 قصورمند چل مگر بجن دے جوگی بن کے مگھاں ذرا نہ سنگاں

آخر توڑی رجن تائیں تیرے دلوں اکھاں تے پئی تنکاں
 دل نوں دل دیاں کھاندیاں جاون آکھ تینوں نہ سکاں میں پئی جھکاں
 چاں تک دم حیاتی والا آس تیری میں رکھاں تائیں تھکاں
 قصورمند میں واگ سسی دے مگر بجن اُٹھ نساں کچھ وٹاں

حسن بجن دا راہزن یارو صبر تحمل کھوئے نہ دل کھلوئے
 جاگے نین تے دیکھ نیناں نوں بھر کے نیند ناچیں سوئے اُٹھ کھلوئے
 چم چم پانی شک نہ جانیں میل دلائے دھوئے نین جد چوئے
 قصورمند جو عشق دے باجوں دنیا وچ موئے سمجھ نہ ہوئے

حسن بجن دا کانکیں چڑھیاں لہماں ٹھانھاں مارے شوہ نے بھارے
 دیکھ ٹھلاں لوں لکھا ٹھسے تارو تر تر ہارے نہ دین کنارے
 چشماں وچوں رشاں جلیا بجلی دے چکارے لاناں مارے
 قصورمند اوہ جن چمکدا دسدے پچے نے تارے لوکی سارے

دیکھ کے جن میرے دل دے دلوں بھل جاون شبِ قدریں کس نوں قدریں
 دیکھ کے دل چکور ہو جائدا آدن ڈانڈیاں سدھراں نی بے مبراں
 جلی تے کوچی کوچی بھادیں کیڈی بے خبراں اس دے مگراں
 قصورمند میں واگ سسی دے کوکاں پئی وچ قبریں لیسے خبریں

حسن بجن دا کبھ گل دساں جن اے وچ حسیناں حسنِ خزینہ
 اس دے داگوں ہور نہ کوئی دسا وچ زمیناں دیکھ کے جینہ
 اوہدے میں صراحیوں نٹے تھیں بھر بھر پیالے پیناں دیوانہ قصینہ
 قصورمند میںوں دس نکن دا جیویں شہرِ مدینہ مُسلمینہ

ٹر گئے جن طوفانِ جدائیاں کوٹ آساں دے ڈھلے کون بنائے
 جیویں ہوت سسی دے تائیں ستیاں چھوڑ سدھائے فیر نہیں آئے
 کھڑا لیڈا ردی میرا مگر اونہاں اُٹھ جائے جا پٹائے
 قصورمند غم بجن دا دل میرے لوں تائے تے کھاندیاں جائے

صفت بجن دی

بھولی صورت سوہنا بہتا کیہہ دساں نین دغاڑے جدھر چاہڑے
کیجی جاندا زورا زوری دن دیہاڑے لٹاڑے کئی اُجاڑے
دُحماں گھٹے دھوڑا ڈانڈا پکڑ سولی تے چاہڑے کسے نوں سارے
قصورمند اے درد منداں دے منڈھوں پے گیا کھاہڑے پیا لٹارے

سوہنے لٹ دلاں نوں لیدے کیہہ کرنی صفت معشوقاں چھیل ملوکاں
بھواں کماناں، پلک عددگاں بھرے نال سلوکاں نین بندوکاں
حسن خزانے اُتے پائیاں ناگ زلف دے شوکاں پھونگر کواں
قصورمند ایہہ حسن محبت نہیں رہندا اے بہیت صندوقاں گشتن کواں

عاشق مگر معشوقاں چاندے بہادریں موت نہیں تل دی راہوں ملدی
پینڈے دیکھ سکی دے دانگوں تنگی بھریں چل دی راہ تھل دی
سوہنی دیکھ گھڑے دی مٹی شوہ دے اندر گل دی نہیں ہلدی
قصورمند اہہ رنج مصیبت مگر بجن جو جھل دی سگ دل دی

بے پرواہ پرواہ نہیں کر دے معشوق بندے نے سوہنے دلاں نوں موہنے
روندیاں دیکھ کے ہسدے اگوں داغ دلاں کس دھوئے سوگ پے ہونے
سزُن پتنگ نہیں ترس شیخ نوں دن چھریوں پے کوہنے دُکھیں پرونے
قصورمند پُون کسے نوں عشق دے پُکھے جھونے عمر دے رونے

دنیا داراں نال گجھ گلاں

جس نے نام دنیا رکھایا توں کیکن آکھیں مہری نال دلیری
رنگ و رنگ اے شاخ حسن دی موت چڑھے پئی نیری جائے نیڑی
اچے دی سمجھ نہیں آئی تینوں ہوئی عمر دؤہیری بڑھی ٹھیری
قصورمند دج دنیا مٹیوں نہ قبر نہ ڈھیری رہ سی تیری

مہری مہری آکھیں جانا ایں سمجھیں نہ دج نادانی چیز بیگانی
روپ رنگ سنگھار چھوڑ سدھائے نہ رہی جوانی رُت سہنی
کالیاں تے سفیدی آئی مرجھایا مکمل پیشانی رہی حیرانی
قصورمند تائیں چھوڑ سدھائے دوست یار جہانی دل دے جانی

اپنا آپ ہٹائی پھرنا ایں واسہ خودی دی خستہ چوڑ تڑی
پرچن وچ نہ آوے کدی دل خواہش دی بھنی پیٹ دی مٹی
چچی دست پیاری ساری بھری نفس دی چنی چوڑ کر سٹی
قصورمند اوئے روہڑی جانا ایں عمر ساری دی کھٹی حرص دی ہٹی

جس دے ہودیئے ہو جاندا اے موتوں اگاں لٹکا کے جرم گوا کے
لوکی آکھن بھیر دا رانجھا آیا مُندراں پاکے اُٹے چاکے
بن گیا مہینوں سوہنی دا پٹوں بھرے لاکے مال لٹا کے
قصورمند لٹن سکی دا دھوپنی نام دھرا کے ذات دٹا کے

عاشق لوگ معشوقاں دے ہوندے دامن گیر مر کے اخیر
رائنجن خیریں آوے اپرا پئی منادی پھر جٹی ہیر
سوئی تائیں سوئی ہو گئی شوہ نوں جاندی چہرے پئی نیر
قصور مندا دج قتل دے سسی نہیں چھٹا نیر پھرے دلگیر

صورت دیکھ جن دی جہاں پئی اے چنگ چواتی جلوہ ذاتی
کلیاں دیکھ گئے نے روئے پھر دی کوئی چپاتی عقل وی باقی
دچو دچ سہارن دم نہ رن رن جھلن دچ چھاتی ہاجوں ساتھی
قصور مندا اوے پیار جن دا ایہو باقی حیاتی عاشقاں جاتی

توں اپنے آپ نوں چنگا سمجھیں مندے سمجھیں سارے آگن ہمارے
کتھوں چلیاں کتھے آیاں اچے نیت نہ ہارے بڑھے وارے
بگل دے دچ منہ پا دیکھیں کی کی کہتے کارے دیکھ دوبارے
قصور مندا قصوری رہندے تیرے جے نکارے آگن ہارے

اے گواہڈیو ہمایو مرگیاں میرا اچا ڈھیر بنائیو مٹی وی پائیو
جستوں دی دلبر لنگے میرا راہ دے دچ دفتائیو اونہوں دی دس جائیو
کہدا سی طالب تیرا قبر میری تے آئیو تے بل جائیو
قصور مندا بس عرضاں کردا بندہ قصور میرے بخشائیو کرم کمائیو

مکی عمر مکایا مہیوں پیڈا اک ڈولہنگ نہ بھر پلاہنگ
لوں لوں داغی دنیا اندر کھ دکھاندی ساہنگ نکل دی چاہنگ
دل نکارے نوں لکھاں خواہشاں نت و دھیری ہاہنگ نہ لگے لاہنگ
قصور مندا مل راہ جن دا بھر کے اک دلاہنگ رکھ تاہنگ

کاہنوں جل حرصاں دے اندر بیٹھا ایں جان مہسا کے قابو آکے
غفلت سستی چڑھ گئی اے تیں دنیا تے دل لاکے اوہ قول ٹھلاکے
درد کنوں دل صاف کریدوں عشق دی آگ جلا کے خوب تپا کے
قصور مندا فیروقت نہیں بلتا پٹھ مٹی دے آکے قبریں جا کے

دنیا مرکب مومن راکب سرور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دا فرمان کرن بیان
جہیز ایہوں حق تے موڑے جہیز حق دی راہ تے چلے بہادر او جوان رکھ دھیان
بعد ملکیتاں ہوکے بہ سی پچھے رڑا میدان جوں سنان
قصور مندا اوے مرد عاشق دا رہ سی توڑ نشان دچ جہان

تیں کیڑ نہیں کیڑو تیرے، مگر تیرے نے پھر دے ویری مردے
مشکل ہوگ بچا اونہاں تھیں، رہندے تیرے گردے بڑے چرے
جے من لیدوں نہ کرنے پندے خالے تیں دھر دھرے نیاں کردے
قصور مندا ایس تیری خودیوں نہیں خود دے وچے کردے ذرا نہیں ڈرے

پہلا بول اُسک برکم پیا سینے وچ رڑ کے کتاں وچ کھڑے
توں این توں کر بھنے جاندے یار دسدھی سڑکے رابے چڑھ کے
ایہہ لوگ مگر ٹیرے اوہ ڈرے آکوں مجھیں دہندے پچھوں مڑ کے لٹن پھڑ کے
قصورمتدا ہے خطرہ ڈاڈھ پیا کلیجہ دھڑ کے تے دل مٹھو کے

بجن دے دل ٹردے جیہڑے ہو محبت راہی عشق سپاہی
بحر غماں وچ روہڑ گئی یارو عزت تے وڈیاکی جتھ نہ آئی
سسی داگک گئی آں تھل وچ پچھے ڈھولن ماہی جان گواہی
قصورمتدا ایہہ کھیڈ عشق دی جس سر بازی لائی بھٹ دکھائی

رباعیاں

جس ماہی دی آس ہے ساریاں لوں ہر اک اُسے دی پھرے درآگن اے نی
اوہدے راز نیاز کوئی الوکھڑے تے وچ سون تے ناں وچ جاگن اے نی
اوس مالک دے گھر وچ کوئی پتہ نہیں رنڈی کون تے کون سہاگن اے نی
جس نوں کرے منظور قصورمتدا آکھ رہی اے میرا سرجن اے نی

جہدا حسن جگہ وچ کہن دیوانے اوہ دسدا کہڑیاں تھواں ڈھونڈے راہواں
کئی لوڈن جاڑ پہاڑاں اندر کئی ڈھونڈن شہر سراواں پنڈ گراواں
کئی پادھویں لاہ لیٹرے پیٹھے سر جٹاں لیاں لاواں لیاں ساہواں
آپ لا مکان مکاٹے دے قصورمتدا فیر نہیں زندگی پاواں کھیا داناداں

سستی

آدم جام دزیریاں لوں سدھ کھپا کسی منادیاں ترے کما دیو
کیتی عطاء خدا نے ہنت مینوں شکر دے ڈھول دجا دیو
سڑ گولیاں جھولا جھولنے تے سڑ پکھیاں نال ہوا دیو
میری دھی دی آکھ وچ آئی اتر واقف کار فیر میری سزا دیو
میری دھی دے نقرہ سیر داتے لاکھی باغ اک ترے بنا دیو
میرا تخت صندوق غنائی دا سر عام بازار لکا دیو
آج بیٹھ سفادتاں کراں ہتھیں غریاء ملک دے کل ہلا دیو
جو پیار نے اتھتے نہیں آ سکدے گھری جا کے مہراں ورتا دیو
آج شہر بھنھور دی شامی اندر کھنے رنگ برنگ پکوا دیو
نال نقر مہمان بچے کرے ڈنگی آکوں ہنس کے گل گنوا دیو
آؤ جی آکھو آن والیاں لوں آوازے چاندیاں لوں حافظ خدا دیو
قصورمتدا جو عیب قصوریاں دے پا پلائے ترے چھپا دیو

سارے شہر وچ شقی اعلان ہوئیا ہر کوئی پہنچی سن کے دھوم اوتھے
دے لکھ مبارکاں شہر سارا راہی کھلے نہیں دیکھ بھوم اوتھے
سٹ پتری کرن حساب جیہڑے آن پہنچے نیں ماہر نجوم اوتھے
ڈاڈا عشق بے ترس قصورمتدا قابو جیوی ہوئی مصوم اوتھے

نجومی اپنے جوہر دکھان خاطر حاضر شاہ دے وچ دربار سارے
سٹ پتری کھنجا حساب جہدوں پہلے ہو گئے رنگ دسار سارے

چپ چاپ نہ بولدا کوئی آگوں ٹھنڈے پئے گئے جیز تزار سارے
جرت کسے نوں ہوئے نہ بولنے دی اک دوجے نوں کرن تیار سارے
سر سمجھو دکھ سریر نالوں غضب شاہ دے نال تلوار سارے
جہ بن کے آخر اک بولیا اے شاہا اسی حیرے نوکر خدمتگار سارے
کیسے کج تے جان دا خطرہ اے ماریے جھوٹ تے گنگار سارے
کرو مہر تے جان امان بخشو جہ بن کے کرن اصرار سارے
آدم جام تخت توں اٹھ یارو کھلا آن کے وچ دچکار سارے
عہد کر کے جان امان بخشی نالے تھاپڑے سو نال پیار سارے
ہوینا حوصلہ تے آگوں کہن لگے احسان مند تے شکر گزار سارے
تیری دھی نوں عشق سنبھال لیا اجڑ جان دے بارغ گزار سارے
مگر پنوں بلوچ غوار ہو سی دھم پئی اے وچ سنسار سارے
وچ تھلاں دے مرنا ای سڑا اپنے کھوج کھوئے تے چوکنڑی مار سارے
اساں سچ دی گل سنا ویتی جا من ورت تقدیر دے وار سارے
کریں لکھ پیا جتن قصورمند کر سی جگ دے وچ غوار سارے

آدم جام نے سنی اے گل جدوں نال فکر زمین وچ دھیا اے
لے سدھ وزیر مشیر دونوں کرو حل اے پئی سمیا اے
لنی کج تلوار دو دھار والی بستہ ظلم دا باپ نے کیا اے
واڑی وچ میون تلوار سڑ کے قصورمند وچ کن وزیر کج دیا اے

جہ بن وزیر مشیر دونوں دن لگ پئے حق انعام دی گل
قتل دھی دا منع رسول ﷺ کیا کر یاد کج حاکم احکام دی گل
ماریں دھی تے حشر تائیں لعلیں عین اے نہیں کوئی صبح تے شام دی گل
نام ظالماں دا مٹ دا دیکھ آکھیں رہ سی صبر تے حق اسلام دی گل
ناں یزید پلید دا کون لیڈا رہ سی حشر تائیں جناب امام دی گل
بجید مسم دے الف ای جاندا اے جیہڑا جاندا اے الف تے ام دی گل
کر قید خدا دی دیکھ قدرت پلے پئی نہ نجوم نجوم دی گل
گل والے دی گل قصورمند مئے سمجھیں لوں آدم جام دی گل

سنی نے آکھیا کدوں میرے گھر سردراں لیکن بن کے سہرے لڑیاں تے مہندی تڑیاں
رجھوں سولے ڈھولے گاؤں کتھوں رحمتی چھڑیاں قسماں سڑیاں
کسے نوں نال نصیباں لیکن اے خوشی دیا گڑیاں تے ڈیکن بڑیاں
قصورمند کئی رکھ رکھ آساں جا قبریں وچ وڑیاں تے توڑ نہ چڑھیاں

بے دی سستی اٹھ تھلاں نوں لسی تے کیتی عشق نمائی بڑی سیانی
مڑو تھل کرہل داگوں نہ چھاں نہ پانی تے اوکھی کہانی
دیکھ کیوں پئی کردی اے پیڑے اوشر بھنور دی رانی تے پیراں تو واہنی
قصورمند سوکھی اے گل زبانی کرنی اوکھی اے پریت لگانی توڑ چڑھانی

کسی نوں رات وصل دی آئی حضرت عشق نوں غیرتاں آئیاں
جیتے ڈیرے میں کر لینا اوتھے خوشیاں کدے نہیں آئیاں

توں کیوں سیسے خوشیاں اندر چھپیاں خوب وچھائیاں
قصورمند اٹھ فخریں ویلے دیاں کت جدائیاں

فجر ہوئی تے آن جدائیاں تے سسی لوں چھیوں چکایا
اٹھ شہزادی کہے وچھوڑا میں تیرے دل آیا
اتن چیتی درد غماں نے سر تے ڈھول وچایا
قصورمند اٹھ چل تھلاں نوں لین تیتوں میں آیا

لتھا سو نکا فخریں ویلے جد جاگ سستی نوں آئی
بچہ ہویا پیانہ ڈٹھا اٹھی ہوئی سراہی
پائی گونج وچھوڑے سرتی پئی کوکاں کرے جدائی
قصورمند پھڑ کے جھجج دے آتوں آن تھال لئی درد سپاہی

سستی اٹھی بستر بجن دا خالی نظریں آیا
نکل گئی سی آہ دل دی کردی ہایا ہایا
آندی کچھ دیاں کرداناں میں تے ظلم کمایا
قصورمند اٹھ ٹری تھلاں نوں آندی اے میل خدایا

حرفلیاں دانگ اٹھی جد سستی عقل آئی یو سو خانے
نہ اوتھے کروان کچم دے نہ بوتل نہ پکانے
ماریا ہتھ پٹاں تے آندی اے پے گئی لٹ جہانے
قصورمند اٹھ ہن ہاتھ پٹن دے اے کس کم باغ شہانے

رو رو آکھے ہاتھ نصیبوں دے نکلے نے نہوہ کولے
کی دیواں سر دوش بلوچاں تے لکھیا پے گیا پلے
اوڑک جاواں گی راہ کچم دے یار نکلی ٹر چلے
قصورمند اگے تھل پے سدے نے پڑ پچھی نہ پلے

عرش دلاں ہوا پیا ڈولے کھاندا درد سستی دے شوروں
جھلی کھلی ہوئی دیوانہ دل نہ پر پے ہوروں
ملک ویرانی پٹوں ہاتھوں تے بھرے پئی بھنہورو
قصورمند پیا دسا سو باغ لاکھی قدھ گوروں

کچم شہر دے راہ دے اُتے دانگ قیام کھلے
گھونج اُونٹاں تے کر دی سجدے مُنہ دھر پئی روئے
پیندیاں سوڑاں جاتی چاندی نہیں ویدی جے ٹوئے
حضرت عشق قصوریا ڈاڈا عقل صبر کر موئے

سسی مار کے زانوں بیٹھی اچھ کھوج تے دھر کے
 پووں پووں کر تسمیاں پڑھدی تے پئی مہدی اے سجدے کر کے
 نیت دھیان کچم دی نیچا ساہ لیددی اے ہو کے گھر کے
 قصورمندہ میں کچم جاواں بھانویں پہنچا دی مَر کے

کھلیاں باہیں پئی مارے ہائیں کر یاد جن نوں سستی
 درداں سوڑ کیتی دچ سینے تے چھڑ بھنور نوں نسی
 دے جے نہ بلیوں کچم مینوں میں مر ویساں تھی
 قصورمندہ جس پریت لگائی کدے سکھی جھوک نہ دتی

کرنا سخن زبانی سو کھا تے ورتن اوکھی جانی
 وقت دوپہر تے تگی پیریں او شہر بھنور دی رانی
 سستی جان تہان کچم دل کر کے کوکے پانی پانی
 قصورمندہ اے تے ہراں دے سووے نہیں سوکھے ملدے ہانی

نپ طوفان تے لو پئی وگدی تے وانگ دوزخ تھل تے
 عشق دلیریاں دیندا جاندا سسپے پرتیں مے
 پیریں چھالے تے کھوج پئی پالے تے نین پنن کر وے
 قصورمندہ عشق نہ مودا خیریں جس دے پیندا ای گھسے

ہائے! ہائے! پئی کرے آوازاں تے مئے مہر سہارے
 دردوں ہاہ پوے جی تے عرشیں چاندے سو نعرے
 دردوں وکھ دلوں ڈر کھاندا اک پیا آجڑی اجڑ چارے
 قصورمندہ ویکھیا دُوروں کھلو کے زیور دے چکارے

نیڑے آگیا تے پیا قیاسیں حیرت دچ حیرانی
 آکھے شکل شہزادی دے یارو اے زبانی
 ننگے پیر دوپہر سورج دی تے تے تھل طوفانی
 قصورمندہ کیوں پئی پھر دی جھلی آبادی چھوڑ ویرانی

کرے قیاس قیاساں دے دچوں اے دلیل کھلوئی
 یاں کوئی ڈین یا محو فرشتہ جاں کوئی عاشق ہوئی
 گھلے وال تے حال نہیں کوئی ایویں دل نوں گھسا موئی
 قصورمندہ اتھے باجھه عاشق دے پہنچ نہیں سکدا کوئی

کون کوئی توں تے کتھوں آئیوں پہنچے پیا ایالی
 سستی نام بھنور مکانون تے میں بھیریاں بختاں والی
 پووں خان جوان کچم وا میں تھی وا والی
 قصورمندہ اوہ بات نہ پہنچے سمجھ قصوراں والی

ایلی فیر دوبارہ منجھے نی توں سناویں ساری
پیریں چل کیوں تھل دل آئیوں نی بنی آں لاچاری
حال دوہائی وانگ سودائی نی پئی رو رو کریں آزاری
قصورمند سُن کے کلپن تیرا میری وی چند ہوئی دکھاری

سستی نوں وصل دی رات آئی پئی رب دا شکر گزار دی اے
دکھ چاگ دسی باخو باغ ہوکے آگئی خزاں تے رُت بہار دی اے
نیل پئی ناز و ادا کردی دیندی گل نوں پُر سوار دی اے
زور رنگ تے سرخ سرنگ ہویا اے کھاندی شرم پئی کلی اتار دی اے
سیاں آگیاں سسی دا یار دیکھن جیوں چڑھی ہوئی فوج قدحار دی اے
لے آسا قیا جام سرائی جلدی طبیعت جوش وچ پئی پکار دی اے
کرو ہستے تے پلنگ لگا دیوں آنتر جہاں دی خاص نوار دی اے
نی ایسی کرو خاطر بیان نہ کرن چارت پر آج آمد میری سرکار دی اے
آیا فرش تے عرش توں میر کر کے سب حوراں پئی روپ سنگار دی اے
پئی آکھدی ضلی علیہ وا ورد آکھو کر کے متا تے اے چنار دی اے
انتظام غلام پئے ٹھیک کر دے جوں جوں رات پئی سیاہی کھلار دی اے
قسم قسم دی کھانے تیار ہو گئے رہی نہ حد نہ کوئی شمار دی اے
سجایا خوب مکان دستر خوان وچھ گئے خدمت گار پئی کہیں کھلار دی اے
آگئی پتوں دے کول تے اُہدیاں ساتھیاں دے جھنجھ کے عرض گزار دی اے
آکھے سجنوں چل کے کھاؤ کھانا عرض منظور ہو گئی دکھیار دی اے
تے لے گئی پتوں نوں او سے مکان اندر جتھے قصور مند اگے دلدار دی اے

ودی ہوئی سی مرضاں توں درد چھڑی ہو گئی مرض دور بیمار دی اے
قصورمند بن دے ناں اتوں چند جان قربان کرواردی اے

دئے ہاتھ نہیں ہوتا کم ساڈا بہہ کیتی اے قیو قال ہوتاں
دے کے نشہ شراب بے ہوش کر بیٹے اے گائیاں لیاں نے گال ہوتاں
کر کے اے صلاح نہ آکھدے نیں پتوں خان نوں سند کے حال ہوتاں
آج خوشی دی رات توں شب رات آئی آکر دے نشے تیں چاہ نہال ہوتاں
کر کے گفتگو نیم زبان ٹٹھی پتوں خان نوں لیا اٹھاں ہوتاں
کھولن فیر شراب حساب ہاجوں کئی قسم گلاب تے لال ہوتاں
پتوں خان نوں پُر کر کے جام دیندے تے خالی اپنے مُند دے نام ہوتاں
کیتو نے چا گمراہ نہ سر رہی لیو نے پلنگ نوں اٹھاں ہوتاں
سستی گئی کر لان تے سوڑ و نوں پتوں خان دا دیکھ کے حال ہوتاں
کہندی جاگ وے کیوں شراب پیتا ای میرے سونیاں دے سوہنے لال ہوتاں
ٹٹھی پھڑ بانیں آکھے جاگ وے آکھے گل بات کر کوئی میرے نام ہوتاں
ٹر گئی رات ادھی پتوں نہیں سار لدھی ٹٹھی رکھ کے سک سکال ہوتاں
آدے نیند اکھاں ناجوڑ دی اے بہندی گر کے سُرَت سنہال ہوتاں
ہوتاں سمجھیا پوٹے پئی کھاؤندی اے تے کم ہوے گا جل جلال ہوتاں
دیندی بھر پیالہ اک دارو سخت والا شیشہ روح فنا نکال ہوتاں
نہیں سی سس نوں بے سار شوہدی کوئی کرنی اے دئے دی چال ہوتاں
سوں گئی مار کلاؤڑا یار تائیں بانیں سٹ کے گلے دے نال ہوتاں
پہرے دار سُنے آئو چور ڈٹکے سیاں دیکھیا سسی دا حال ہوتاں

چوری کرن تے دھرن پئے پیر پو لے کدیر آدے ناں کیڑ صاحب ہوتاں
 سسی رہی سٹی کرم والی تے کولوں پنوں لوں لیا نکال ہوتاں
 لہجے نے سٹ کچاڈے خان تا نہیں فیر لئے نہیں اٹھ اٹھاں ہوتاں
 ہوگر مار دے اڈھاں لوں ٹور دے نہیں چڑھے دن نہ پئی کال ہوتاں
 سن کے گل اے عرش وی بلیا ای کیا عظم کیا سسی دے نال ہوتاں
 گڑھا قہر دا چاہ برسا یا نے پیا سسی دے دیس دے پال ہوتاں
 چاہ یار تیں یار دھوڑیا نے دتی آگ جڈائی دی پال ہوتاں
 جاسی ہن چھڈ بھنور قصور مندا قہل دل چلی کر کے سی پال ہوتاں

مال آکھدی سیہی نی توں نیو نکالے لیا نال بلوچاں دے بھل کے
 پینڈا مارو قہل دا سیہی اٹھے وا نہیں گدی بھل کے
 دھوین ذات کینی سیہی نی تیری جیاں دا کی مل اے
 قصور مندا توں ٹھاک سسی توں کاہنوں مردی اے رُل کے

ماں آکھدی سیہی لگ آکھے ایویں رو رو حال دنجیا نہیں
 اٹھیا شہر بھنور تیرا شور سن کے اُچی لٹکاں لوں کوک سنا نہیں
 گئے لہ کروان روان ہو گئے ہن پٹ بلاں خاک پا نہیں
 قصور مندا اے مبر اے کم تیرا لگ آکھے میرے تھلیں جا نہیں

سسی آکھیا ہن خاں اتوں لکھ وار اے جان قربان مائے
 کی ہویا جے شور بھنور سُنیا اچے سُنے گا گل جہن مائے

لاکے اکھیں تے فیر مبر کرتا کھسے گئی آہقل دھیان مائے
 قصور مندا اساں تھلیں چاودا اے جیویں کر بلا شاہ میدان مائے

غصے نال پئی ماں جواب کردی اکھیں تال پروسیاں لائیاں نی
 کریں دین کیوں مَن سودین ہوئی ایں لٹاں جُٹ گلے وچ پائیاں نی
 جہاں ہوتاں دا لے لے ناں جیویں اوتے کری جانے بے وفایاں نی
 کی نیو پر دیسی دا قصور مندا جانے او وطن لوں کت جدائیاں نی

سسی اکھیا اُوکی یار دی سار جان جہاں کدے نہ اکھیاں لایاں نی
 پُتن خان دا شان تے اک پاسے، اک پاسے خدا خُدا یاں نی
 مشہور اے جہان وچ ہوت میرا جدیاں عرش تے کوک دہائیاں نی
 سٹی تھلٹاں وچ قصور مندا آج تھلاں وچ ہون صفایاں نی

دے دے نصیحاں کہے سسی میرا کر لیا ای دل تنگ مائے
 لاٹ ویکھ چراغ دی دس مینوں کدوں لہندا سی مت پتنگ مائے
 او کیوں جان کے جان گواؤندا اے کدوں شمع اوہدی درد مند مائے
 مینوں کچھ دلوں پئی روکئی ایں کیوں ہووے قصور توں مند مائے

دے دے نصیحاں ماں تھکی اک مہیوں متی میری گل سسی
 اوتے لوہیا دی پلک وچ ہووے پانی تین دوزخاں وانگ نے قہل سسی

واقعہ کر بلا دا اگے یاد تینوں ملے گھٹ جیں اتھے جل سسی
تیرے جیہاں دا آکھ قصور مندا خاک رُل ویسی کرنگ تھل سسی

سسی آکھدی اے سی خواہش میری تھداں وچ ہو جائے میری گور مائے
جھڑیاں راہواں نوں گیا اے خان پنوں میں تے راہ لیا اوہ پال مائے
سرے یار دے چڑھ جائے جان میرے نہیں کوئی لوڑ جہاں وچ ہو مائے
جیہڑی ہوئے منظور قصور مندا میں تے جتھ دتی صاحب ڈور مائے

ماں آکھدی سسپے لگ آکھے جان بچھ کے مہرا کھا نہیں
مارو تھل پہاڑیاں جان کھساں توں تے جان دی کچھ دا راہ نہیں
پینڈے ڈور دراڈڑے ڈور داٹاں پیدل جان دی او تھے واہ نہیں
کلی جان اے تیری قصور مندا ہوو نال تیرے وی کوئی پتاہ نہیں

سسی آکھیا او واہ پینا میری خاطر جس دے دو جہاں مائے
سے جوڑیاں عرش تے جان والا صفت لکھی اے وچ قرآن مائے
ہن میں ناں رہ ساں کچھ دے دل دیساں سرا کچھ دے دل دھیاں مائے
لکھ جل تے جھاڑاں چوں کڈ کھڑا قصور مندا میرا بن خان مائے

ماں آکھدی سسپے لگ آکھے انہاں ویلیاں نوں وچھو تائیں گی توں
شرع والیاں تیرے جے گل سُن لئی سولی داگ منظور چڑھائیں گی توں

کلمہ غیر زبان تھیں بولتی ہیں داگ شمس دے چم لوائیں گی توں
قصور مندا جاں شاہ سرہ داگو پہلے اپنا سسپے کٹائیں گی توں

کمر گدیاں قمر کمان ہو گئی خالی نشانیں رہ گیا جنگ میرا
منزل مار شکاریے بچیا نہیں مہس گیا حرماں دے جال وچ پلٹھ میرا
رنگو رنگ ڈٹھے رنگ مورتاں دے تیرے رنگ تک اڑ گیا رنگ میرا
اودھ تے اڈھ سن پوٹھ پوچھو کہ جہاں لٹیا اے دل دا گنج میرا
ہر اک بخت غفلت شمار اندر ستیاں ای لد گیا اے سنگ میرا
سُتی ساں میں جس چھیچ اُتے خالی رہ گیا اے چھیچ پلگ میرا

ماں آکھدی لکھی جیہیں میں توں جس نے جگ دے وچ بدنام کیا
عزت مہد نہ باپ دی دیکھی اے توں اے تے خاتماہ آدم کیا
پولیس ڈھول داگوں اچا گج نی میں شور جگ دے وچ تمام کیا
پاندے فیض نہیں کیدی قصور مندا جہاں ماییاں نوں بے آرام کیا

سسی آکھیا ابو جہل داگوں ہوئی میں جاہل ناں میریاں اکھاں توں ہو جا ڈور مائے
اساں وَخْدَہ لا شریک جاتا ہن میں غیر تھیں ہویاں مشرور مائے
میرا یقین ہے چڑھیا حنیف بن کے تیریاں نصیحتاں نوں کرسی چور مائے
ڈھکا دین دا دجے قصور مندا سسی آکھیا اے ڈور ڈور مائے

ماں آکھدی سسے لگ آکھے پھڑ دوتی ہوتاں کھیاں دی
اٹھ جان راتیں چوری جان والے کرنی گل کی بے پھیاں دی
جان اٹھاں نوں لد قصورمندآ جان درو کی یار رنگینیں دی

بے پھینے نہ آکھ تی رہی گج نہ لاجاں والٹرا او لُج پال مائے
او گھر گھرانہ وچ دو جہانناں میں در لیو او پال مائے
اُس گھر لے نوں توں نہ جانی ایں گجھ جاندا اے حال بلاں مائے
خیا اے ہنوں نوں اسان قصورمندآ صدق یقین دے نال مائے

ماں آکھدی عقل نہیں قائم تیری میتوں سسے جاہل بنادنی ایں
دیویں ہوت نوں شان جیجیری دے کافر ہون توں خوف نہ کھاوئی ایں
انج ہوئی نہیں سنی اے جگ اُتے جیہڑی سسے پئی سناوئی ایں
قصورمند بولیں نہ مندا ماں توڑیں کیوں کجے دی کند ڈھاوئی ایں

سسی آکھیا ایہو جے کھیاں توں نکسے حرف رشید وانگوں
جان جاندیوں ہوت دا قدر کی سی تیری دید ہوندی میری دید وانگوں
راہ حق تے سچ دکھان والی لبھاں موت میں کتھوں فرید وانگوں
کے وڑن نہ دیوے قصورمندآ بیٹھی مل کے راہ یزید وانگوں

ماں آکھدی عقل نہیں قائم تیری بڑا سسے ہوت دا چاہ تینوں
گھر دیکھ کے کتھوں میں در لبھاں پیا راہ جاندا کوئی آ تینوں

گی پھڑ راتیں پراں پھڑ کھیزا کی اے اوں دا چین تے چہ تینوں
قصورمند جے او وفادار ہوندا پھڑ جاندا نہ بے وفا تینوں

ماں آکھ دی سسی اے لگ آکھیا جھوٹے پل امید دے بن ناہیں
کی سوچ بلوچ دے مگر پئی ایں میری مس پیندی تیرے کن ناہیں
گھوڑے جان دیلاں دی واگ ڈھیل لگی موڑ لیاندے سن ناہیں
پر قصورمند کی عشق سودا جھلا کھائیں توڑ چنگیر دا ان ناہیں

آکھے کون امید دے پل جوئے میرا تقویٰ وانگ منصور مائے
کدوں ہوش رہندی اونہوں سوچنے دی جہاں پیٹے نے جام سرور مائے
قتل چڑھے نے اونہاں دے قلب خانے سمجھ دور جو ڈھیاں دور مائے
سرے چڑھی منظور قصورمندآ سسی آکھ دی دم نواز مائے

دیکھ کے حال کسی دا بے حال ہونیاں ڈھلے سٹ کے تن دے جوڑ کھلیاں
زوریں سر لٹے دلیلاں دے پے گھوڑے بے دس وانگاں ہتھوں چھوڑ کھلیاں
مارن سر چٹان اے گل پٹیاں اک دوجی نال منہ نے جوڑ کھلیاں
اُہدیاں دکھاں توں اپنے دکھ چاگے پیاں روئدیاں نیر گھوڑ کھلیاں
بجو ڈھلیاں زلفاں گھلیاں نے کئی ہار سنگار توڑ کھلیاں
خشک مزاج کوئی دکھ نہیں داغ دل توں کئی مسدیاں منہ مروڑ کھلیاں
جان چاری دجاری کوئی کرے پتی کئی اپنی ٹوڑ وچ مروڑ کھلیاں
سرتے عشق دا تھ نہوں رت پئے جایش تن دے کئی نیچڑ کھلیاں

کئی حیران پریشان دج حیرتاں دے بحر فکر دے بیڑیاں روڑ کھلیں
کاہریاں گنتیاں حلب نہ آؤدا اے صفا بن کے لکھ کروڑ کھلیں
متی دیندیاں تے سمجھا ندیاں نے سسی روڈڑی راہ دج ہوڑ کھلیاں
کئی سمیلاں دلیلاں دے کردیاں نے قصورمند وانگو مین روڑ کھلیاں

سیاں اکھیا سپے حوصلہ کر بچھوتا دناں آؤدا جتھ کچھ نہیں
جیتے واہ انسان دی پیش اوتھے صبر ہاجوں گل کھ کچھ نہیں
پانی رڑکیاں گے ہو نہیں نول آؤدا ایویں فضول پئی پاؤنی کھ نہیں
قصورمند اوس کھیتی دا کی کرئیں جدا مٹھڑیا گہوڑے دے رتھ کچھ نہیں

سیاں آندیاں دل نہیں تھاں رہندے آنسو وکھ کے اکھاں حیریاں دے
مرگیاں دے نال نہیں مرن ہوندا جگ جیوہا نال دلیریاں دے
تیرے نال کی دغا بلوچ کر گئے سنگ لد گئے چنگ چنگیریاں دے
قصورمند نہ آج پسند آؤنی چیتے آؤن بچھوں گلاں میریاں دے

کدے مزن نہ اوتے مڑے نہیں جیہڑے سپے پے نے چورتیاں
کھڑی راہ تے کھڑی اوجا گئے نے کیتھوں پائی اے سوں تے سورتیاں
رہجھ کچھ دی رہے گی دل اندر نالے مٹھڑنا پوے بھجورتیاں

باچ بھال نہ حال دے ملن محرم اوکھی کار پر توڑ جھانکیں جیکر
لے کے تحت خودی غرور دے توں حسد بھل توں دلوں گتوانیں جیکر

وانگ سوئی دے تر کے شوہ کچے غوطے بحر یقین دے کھانیں جیکر
حاصل ہوون مقصود چنگ والے ہال شمع تے جان جلاکیں جیکر
ایہناں راہواں دا راعی آ خان بنوں مل جائے گا سسی اے چانیں جیکر
پتن ڈیر نے تیرے شہر مندے ایہناں ساریاں دا اک کرانیں جیکر
اوس پتن تے بیٹھ جا مار زانوں جتھ جیر نہ مول ہلاکیں جیکر
عقل فکر دج حیرتاں گم ہوون رحمت رب دی کدے آزمائیں جیکر
فائدہ لکھ نہیں ہوتا قصورمند جج طمع دا کھیت رلاکیں جیکر

صوفی عظمت صاحب بھی وہاں موجود تھے انہوں نے کہا:

جاگ سسی اے قسماں جاگیاں نہیں غم جہاں دے لائے او آگئے نہیں
عظمت ایہناں دی رنج رنج کریں سیوا کھ تے خرایے او آگئے نہیں

پہاچی قصورمند سرکار نے کہا:

جاگ سسی اے قسماں جاگیاں نہیں حسد بھل توں دل توں نال جلدی
جاگن والیاں توں خیر دا خیر پیندا اجر دیندا جل جلال جلدی
قدرت رب دی فجر وا ہونیا ویلا اٹھ بیٹھے سن جدوں بلاں جلدی
جاگے بلاں حضور ﷺ سن آرام کردے آیا دل دے دج خیال جلدی
بہتر نیند نماز نہیں ہو سکدی اوس وقت ای لیا امثال جلدی
آئی بلاں ادا پسند تیری سچوں اٹھ بیٹھے لچ پال جلدی
کے شمع پریم دی فجر ویلے اٹھ پروانیاں جان توں جال جلدی
ڈاچی یار بوہے تے آ کھلی اٹھ سسی اے سُرَت سنبھال جلدی

کراں بسم اللہ میرا یار آیا اٹھ ٹری اے فخر دے نال جلدی
 کھڑے پھل روئل دے ہوئے میلے ڈٹھا یار دا چل جمال جلدی
 اتن چیت جد پہلوی جھات ڈٹھی بھلے عمر دے دکھ دہال جلدی
 آون سکھ تے دکھ نہیں یاد رہندے لنگ جانے نیں خوشی دے سال جلدی
 گھڑی پل دی گل قصورمندآ دیوا بھر دا پپنا سو بال جلدی

ایسے حال کئی ٹھوکران کھاندیاں سال گزرے موسم بہار گیا مہن لنگ میرا
 آیا سی وقت پر آیا نہیں ہتھ میرے رنگ دج پا گیا بھنگ میرا

اچنا چیت اداسیاں چھا جاون جائے لگ اوڑا روگ وچوں
 اوہدے راہوں تے وطن دے رائی مل دے اوہدے درد فراق دے سوز وچوں
 کچھ کمران دے راہ دا پتا لگ دا اے پتوں خان دی ڈاچی دے کھوج وچوں
 کسی وانگ بھنہجور وسار جاویں نکل کے دنیا دی قصورمندا روج وچوں

قطع

نام تیرا دیکھاتے پیا سیان دا ہاں جدوں اپنا آپ سیان دا نہیں
 اپنا آپ سیانا تے تینوں جانا ایسے واسطے میں تینوں جان دا نہیں
 دس دور تیری وسنا میں کول میرے دیندا موقع نہ دیکھن دکھن دا نہیں
 جہاں تینوں پچھاتا دنیا ادھال دے پیر چھے پر قصورمند تائیں کوئی جان دا نہیں

سفر دی چٹھی

بسم اللہ بسم اللہ کر کے میں خط لکھیاں ول وطن
 وطن والیو غور دے نال ذرا حال سنوں بے وطن

اول صفت ہے قادر کریم دی جو ہے صفتاں دا والی
 در ہدے تے چنگا مندا میرے وانگ والی

ایس توں بعد دور دی توں یاراں سنے صحابی
 تے لکھیاں غیر مضمون خط دے دج زبان پنجابی

لکھیاں غیر سلام و دھیرے ادب آداب بہادیاں
 خیر۔ اے میری تے خیر تہاڈی سبھوں نہیں چاہواں

ایس توں بعد مہن حال سفر دا تیاں دے گوش گزاراں
 نہیں ہوتا بھگ ولے توں ذرا سنیوں نال پیاراں

جس دہڑے کسکیاں توں پیر سفر دج پایا
 وار جھے دا پیدل ٹر کے جلا پورے تائیں آیا

اکوں بیٹھا تانگے اُتے تے آنے اٹھ کرایا
 گھنٹے ڈیڑھ دج اس سائوں آئینش تے لایا

ہویا سی فیر ٹائم گڈی دا کٹکٹ اسوں چا لیے
آگئی گڈی رش ودھیرا پے اسی دی بہہ گئے

کیا اودھروں وصل گڈی نے سن کے لوک جدائیاں
او آواز اداسی بولے تے ہجو نکل آیاں

کیتی چیز پیٹ ڈرائیور تے کر دی اے چند ودھیرے
گڈی وچ بٹھیاں ہوياں فیر خیال آیا دل میرے

سکياں نوں پئی سنگ رلاندى تے کیاں دے سنگ توڑے
کے توں لے ویسی آؤندی کسے نوں پردیس وچھوڑے

ماواں دے مٹ ملاندى بہنوں دے ویر
کسے توں گڈی خوش کر کر دی کسے توں دلگیر

یاراں دے یار ملاندى تے وچھوٹے پئی پاندى
حیاتی رہے تے میل دیندی اے دل وچ تانگ جہاندى

پلیٹ فارماں تے ڈھا اے تیں کوئی روندنا کوئی پیا مسے
کوئی آؤندا کوئی جاندا یارو اے ملک ماہی دا قسے

ایسے طراں ایں اے جگ ورتا ورتے اے دنیا دیاں چالاں
لکھاں سارا موت وچھوڑا ڈرا سمجھیں نال خیالاں

کسے گھر پئی شادی ہوندى کسے گھر سیاپے
کوئی آج پیا جدا سبناں کوئی چا پیا وچ کھاتے

پے ایسے طراں کر سفر گڈی دا میں لتھا چا دلار
اگے اداسی کھلی سی بن تن کے ہو ہتیار

پلیٹ فارم تے ویکھ مینوں ہسدى ہسدى آئی
اوپنے بغیر کچھ کچھ توں آگھٹکی میرے نال پائی

کہندی چچو آئیں میں صدقے ملک پنجابوں لنگ
میں وی کلی آں توں وی کھلا ایں دونوں نہ کر لئے سنگ

میرا ناں اداسی بولن تینوں اداس کراں گئی
راہ وچ کدھرے چھوڑ نہ جاساں توڑ دے ساتھ کراں گئی

دے کٹکٹ فیر ٹریا میں 99 والے
اداسی وی نہیں چھوڑ دی کھیڑا ادوی میرے نال اے

آندی اے چپ کر کے کیوں ٹھریا جاناں ایں کوئی گل سنائی چل بات
پنجاب تے ایتھوں رہی دوراڈی اوہ کھسے جی گجرات

کھسے حیرا پہنڈ کسوکے کھسے نی دوست یار
کھسے نی اوہ محبتاں والے کھسے ای اوہ پیار

اداسی اے سی گلا کر دی 99 رب بچا
رلیا جا قیلے اندر گج جین دے نوں آید

جاں گج روز رہے ساں اوتھے اداسی تے میں دولویں
سوئے ہار ہنگار لگا کے سستی وی آگئی آدویں

کہے اداسی نوں تیرے کولوں گج نہیں سیریا بنی
میتوں دنگاردی آؤندی دُوروں ذرا گھڑا ہو جائیں جنیاں

کر کے قسماں میتوں آکھے میں جدے دل آواں
ڈوباں کٹوہ دلیاں ولے تے غوطے خوب لوداں

تیرے جنے میری واگ پکڑ جو رزقوں ہون مرے
اے بے روزگاراں والے آگے ای رہندے نیں میرے ذیرے

اگے اک اداسی ہے سی فیر زل کے دولویں آئیں
دن تے راتیں میرے اُتے کردیاں رہن چڑھائیں

جے میں اوتاں نوں پچھاں ہٹاواں تے ہوکے بہندیاں فیڑے
غم درد میتوں چاگیاں کرے تے ٹھنسی کرے بخیرے

تھوڑی گل نوں بہتا سمجھتا لیاں کی کرناں واراں
ہر ویلے رہندیاں نے میرے کول سستی تے سوچ وچاراں

اُسی کے دے گج نہیں لگدے کس نوں ساڈیاں بیڑاں
قصور مندا اے درد جُدا نیاں دے پھک چھڑ صبر دیاں ہریڑاں

رُباعیاں

دکھاں باجھ نہ سکھ نصیب ہون دانہ جدا نہیں باجھ وتراں دے
موسیٰ دشمن دے گھریل پیندا محل کھودے خاراں تے وچ پتراں دے
ہست فروشاں چوں ہو ظلیل پیندا لعل ہندے وچ پتراں دے
چکے پتھروں لعل قصور مندا جنے پئے آنسو پہلوں اھراں دے

وقت ہتھو ہتھی پیا جاندا جیوں گھوڑے جان مرانے
کالے وال سن کنڈلاں والے ہو گئے چٹے چائے
جیڑیاں میں پوشاکاں پہنیاں ہو گئے لہر لنگائے
قصور مندا لاہوروں نہیں پورے بندے جیڑے پین شاہریوں گھائے

کن بچے سُن دے پر سُن نہیں پیاں بھردا واعظی وعظ فرمندا
حکم جو خدا رسولؐ دا اوہ قرآن پیا سمجھاندا
اندر کھپ خواہشاں تیں پائی اے سُنیا ککھ نہیں جاندا
قصورمند بندہ چکھوں تاندا پر وقت جدوں وہا جاندا

تھوڑے روز ہوا دِج اڈیاں تیں میں ویکھیاں گڈیاں زور دیاں
جا جا اُچیاں فہر ڈگیاں تیں جدوں رسیاں ٹٹیاں ڈور دیاں
آواز غلق دی ملک دِج رہے زندہ کوکاں مٹ جا سُن کوڑے شور دیاں
قصورمند او مرن توں موئے پہلاں دھماں دھمیاں جہاں دی گور دیاں

بنگال دا خط

تیری ملی چشمی سنی گل میٹھی کجہ دلاں توں غنڈ رحمان ہویا
مُن لکھاں جواب خراب حالت ساڈا قیدی جے لکھ جوان ہویا
رکھو گھروڈ حوصلہ دیس دیو، جہاڈے غم دِج دیس حیران ہویا
ہورتے کسے دا گیا گُجھ نہیں پنجاب دا ای سارا نقصان ہویا
کسے نوں پتر دا غم نہیں رات سوندی کوئی کہے قیدی ابا جان ہویا
آؤندی اُجے دی پنجاب نوں ہوش نہیں لے پنجاب دا ای سارا نقصان ہویا
سب سندھی بلوچی نے کھان والے کن اُتے دی پنجاب کسان ہویا
آؤندی اسے دی پنجاب نوں ہوش نہیں اُسٹ پُٹ کے ڈکا آسان ہویا
جزل نیڑی تے دی دل نہیں رہیا راضی، کانوں فوہاں اُتے حکمران ہویا
تھیار سٹ سو دیس تے سٹ کیتی گل ملکاں دے دِج بدنام ہویا
مُن دِج تاریخاں دے گیا لکھیا اگے نہیں ایسا کوئی مسلمان ہویا

ایس زندگی توں موت قبول کردا، غیر آکھدے ٹھیک انسان ہویا
نشان حیدری لے لے کھیاں مر گے، بُدلی دا اینہوں انعام ہویا
آج کل دے اعلان سرکار کردی، ریڈیو دِج دی پیا اعلان ہویا
سُن سُن کے گلاں پوٹھیاں سرکار دیاں قصورمند وی بند زہان ہویا

خط از میاں محمد عنایت جٹ (قصورمند)

بنام

عزیز القدر راحت جان بر خودار سرور جاوید صاحب

(تاریخ 10 مارچ 1987)

اللہ تعالیٰ دے نام توں شروع کر کے نامہ لکھتا نال پیار ہاں میں
جس نے زندگی دان عطا کیتا، سدا اوس دا شکر گزار ہاں میں
کملی والے دی نعت شریف پڑھ کے، لیتا اپنا کالج شمار ہاں میں
حمد و نعت توں گزر عزیز میرے، کردا اپنا حال اظہار ہاں میں
اچھے خیر تیری، خیر منگے لئی، اگے رب دم دم خواست گار ہاں میں
ملیا آن پیاریا عطا حیرا، کراں عید دا جن شمار ہاں میں
کافد مُم کے لا لیا نال بیٹے، دھردا اکھیاں تے بار بار ہاں میں
تیرے شوق تے ذوق دی داد دینا، تیرے عشق توں جان نثار ہاں میں
قدر دان توں میرے کلام دا ایں، تیرا قدر کردا حدوں پار ہاں میں
میرا حال کی سوئیاں چکھتا ایں، دور عشق اندر دکھیار ہاں میں
میتوں گنجیا کوئی نہیں آج حیکر، کیموے حسن دا خاص دکھار ہاں میں
سوئی ڈب کے بھی پار جا لگی، غوطے کھا رہیا آدھ دیکھار ہاں میں
سسی مر کے زندہ ہو گئی اے، میری دور منزل دل افکار ہاں میں

کسوکی اندر میرا آستانہ اینوں جان دا ناں گھر بار ہاں میں
میرا وطن قدیم اے دور سارے جس دی بھال اندر بے قرار ہاں میں
چند بھٹاں دی محفل دے وچ بہہ کے رہیا اپنا وقت گزار ہاں میں
کدی رو لینا، کدی ہنس لینا، اپنے شوق اندر سدا پائے ہاں میں
ٹسں جیہاں پیاریاں ناں ورتن، بے درد دا کوئی نہ یار ہاں میں
سودا نال فقیراں دے رکھیا اے امیراں توں سخت بیزار ہاں میں
کاروبار دا لنگھ نہیں پتہ مینوں، بس ایہو کروا کاروبار ہاں میں
یاد یار اندر آنسو ہیں جاری، ایسے شغل اندر مال دارہاں میں
پیدل جا رہیا غیراں توں نظر آواں، گھوڑے سوچ دے سدا سوار ہاں میں
اپنے سچے خیالاں دے موتیاں توں، رہیا جگ دے وچ کھٹار ہاں میں
میرے خط دا جلد جواب دینا، رہندا سدا اندر انتظار ہاں میں
تیرے بچا ساتھیاں ساریاں توں، پاندا ٹیک دُعا دے بار ہاں میں
دے سلام دعا ختم کرنا، خیر منگ دا ہتھ پہار ہاں میں
قصورمند نہ ملدے درد میرے، اپنے راز اندر راز وار ہاں میں

خط کے باہر یہ شعر درج تھا:

میرے اُتے راضی رہنا، پڑھ کے بول پرانے
میری عمر وڈھیری ہو گئی، چھوڑے شعر بنانے
اونہاں دیاں کادیاں ریجوں، جیہڑے کھادے نے کھانے
قصورمند توں پرچن نہ ہی، آڈیاں کرن آیانے

چیمہڑا

آرشدی موت دا

اول رب دا نام صبح شام میاں ذکر ہو رہیا جس دے جس دا اے
حیوان انسان تے جیا جون سارا نام اوہدا پیا جب دا اے
بے نیاز دے راز نیارڈے نے ہمید قدرداں تھیں پیا سدا اے
آوے نہ گنتیاں وچ قصورمند ہر ہر رنگ اندر مولا سدا اے

دھڑے غمراں دے میل دا پلک اندر دھوڑے غمراں دے پلک وچ کدا اے
کسے نوں سکھ تے دکھ پائے کوئی اُہڑ جاند ا کوئی پیا سدا اے
کوئی ہو پنڈا کوئی مَر جاند کسے نوں رون پائے کوئی سدا اے
چیویں کرے مولا پئی ہوندى قصورمند کوئی کم نہ بندے دے سدا اے

اس یقین بعد بن منگ امداد ربی واقعہ دساں سادے چک دا اے
اوتھے اک چوہدری جوانی وچ ہوئی شادی کئی سال رہیا اِنجے دت دا اے
نل دی غم رب بخشی لال اوہوں کرے دان خوشیوں گھلے ہتھ دا اے
نال ارشد محمود قصورمند اکو پُتر رہا علی نت دا اے

سیکویں داسی نازاں نال پلپا، گلاں بھولیاں بھالیاں کرن لگا
تھے ستارا اقبال تے بڑا لائق سی اوہدوں وچ سکول دے وچ پڑھن لگا
ہم عمر اوہدے کھساں یار بن گئے پیر گھرواں دے وچ دھرن لگا
پڑھدا سی یارویں وچ قصورمند دیکھ رب کیہڑے کم کرن لگا

بچ چھ ہاڑ دی وقت دوپہر دا ہی دو پریشان گھبرو مہرے کول آئے
 رکھوں آئے او پھچیا کی اے کم تہاں اکھاں وچ آنسو لب اندر اے بول آئے
 سادے چکوں بھتیجا میں علی نت دا آں اسیں گوا کے کسی دا ڈھول آئے
 قصورمند سانوں ہن لہدا نہیں خا کاں پا سرے وچ گھٹے رول آئے

دوجا ذات دا چیمہ تے نام اسلم، ارشد سی بھرا میرا اے سن یار دونویں
 ایہہ گل کردیاں ایں ڈاہڈے درد بھرے آہیں مار دے نیں زارو زار دونویں
 ہون سخن کج ارشد دی یاد اندر رکھ آس آئے نال پیار دونویں
 ارشد دی موت دا حال قصورمند چے وسدے چگر فگار دونویں

نالے گل کردے نالے کڈھ اوٹاں فوٹو ارشد دا مینوں دکھایا اے
 اٹھدی جوانی بہار دا ٹھل کھڑیا سوہنا واگک یوسف نظر آیا اے
 میں مچھیا اچے او جیوندے نے جہاں نے تھیا اے جایا اے
 قصورمند تے اوہٹاں نے جیوتا کی جہاں ایہو جیا لال گویا اے

چے وسدے نے فانی چھوڑ دینا دھیا اسان تھیں ارشد محمود ہویا
 اجن اچیت پیا ہنیرہ جگ اندر سورج دماں دا جدوں غروب ہویا
 اوہدے وچ فراق دے باپ اوہدا جیوں رو رو حال یعقوب ہویا
 طالب تڑپدے رہے قصورمند جدوں اکھاں تھیں غیب مطلوب ہویا

قصہ طول نہیں کرن فضول چنگا کراں گل اوٹویں جیویں دس گئے
 جیویں موسم بہارتے خزاں دگی اڑ گئے جیویں گھڑی دس گئے
 جیویں درد طوفان دا پیا چھایا لشکر خوشی نے چین دے نس گئے
 رو رو دس جیویں قصورمند آنسو لکل میرے بے دس گئے

علی نام تے قوم نت اوہدی سادے چک دے وچ گزران کردا
 اکو پڑ سی اوہدا محمود ارشد اوہدے نال گیون دھیان کردا
 رکھے نظر دے وچ اوہنوں ہر ویلے اوہدی خوشی دے پیا سامان کردا
 نہیں مان دی تھاں قصورمند رب وسدیاں توں پیا ویران کردا

سن اکہتر تے مئی چھپی تیراں جیٹھ تے دن بدھ وار دا اے
 علی محمد دا پڑ محمود ارشد اگے ماییاں عرض گزار دا اے
 ہویاں چٹیاں مامے نوں مل آواں لگا شوق پشور بازار دا اے
 اوہدی موت دا وقت قریب آیا ملک الموت پیا واجاں ماردا اے

ماں نے آکھیا جا سو وار بچہ پ کے کپڑے ٹرت تیار ہویا
 وداع ماں تھیں ہو کے گجرات مچھیا اکوں بس دے اُتے سوار ہویا
 لگا جھٹ نہیں لتھا جا گلہڑ خوشیوں دیکھ ماما اک تھیں چار ہویا
 ماما میں مامے نوں ملن "پشور" جاناں ایں قصورمند جیو بے قرار ہویا

ماتے آکھیا کل چلپا ٹرک اے لے سبزی اوہتاں بھر لیا اے پورا بھار ہویا
شام دے ست وجے ڈریور دے کول بیٹھا ٹرک اے وچ رفتار ہویا
مسدے کھیڈ دے جان ٹرک اُتے جدوں نوشہرے پشور دا اُدھ دھکار ہویا
ایکسڈنٹ ہویا مر گیا ارشد سودا نقد نہیں اُدھار ہویا

چودہ جینھ نوں ارشد دی لاش آگئی اٹھ کے ماں پیاں نے استہبال کیجا
ڈگا فرش تے پیو بے ہوش ہو کے ماں نے پٹ پٹ کے مندا حال کیجا
سرکھول کے سواہ دا بچک پا کے ٹٹ کھول کے اک اک وال کیجا
میںوں پٹنی سی دھاڑ قصور مندا تتی ٹردیاں ای نہیں خیال کیجا

وے میں نج جی گھر مایا دے ہائے رہا کدھر جاں دی میں
میرے سوہنیا پھیل پھیلایا اوئے ارشد، ارشد ہن کتوں بکلاں دی میں
کون آکے آکھے اٹھ اہ، جُم کے منہ کتوں گل لاں دی میں
کیہو روٹی توں رُسے گا نال میرے پاکے واسطے کتوں مناں دی میں
تیرا موت دا پیا ناشور ساتوں کتوں ملہم تے پٹیاں لاں دی میں
وے توں قبر ول تیار ہوویں کیویں باج تیرے پیواں کھاں دی میں
کون جائے گا بھکھا سکول پچہ کدی لے روٹی مگروں جاں دی میں
آوے کیہو! مدرسوں چک بستہ کر کے بسم اللہ منجی ڈھاں دی میں
کدے سر وچ راہ دی دیکھ مٹی صابن لا کے کتوں تہاں دی میں
ڈنگہ چیر کڈھ کے ارشد نال کنگھی کدی اکھ وچ سرمہ پاں دی میں
کتوں مار چھہ لمیاں کول پا کے سینے سڑدے وچ شغٹ پاں دی میں

میںوں جلدی دے جواب پڑا کتوں نال لے کے پیکے جاں دی میں
جانندی وار نہ کوئی خبر دتی کھیڑے پنڈ خط چھیاں پاں دی میں
نسے وانگ ستیں میںوں چور پے گئے کدے کولوں ہن کھرا کڈھاں دی میں
تیری موت دی سینے وچ آگ ہلدی نال اتھرواں کیوں بُجھاں دی میں
میری نوہہ جیہڑی تیری منگ ارشد کیویں اوں توں منہ چسپاں دی میں
کیوں ہن گانا کیٹھا گل پا کے کدے سر اُتے سہرا پاں دی میں
رکوں چاڑ گھوڑی دانہ چار کے تے پگ ہن مراج ہاں دی میں
تیراں جینھ نوں تیرا تیزیاں دا ختم باراں دقات اکھواں دی میں
تیرے جاگنے دا ویلا یاد میںوں پڑھ کے کوٹھے تے کتوں چکا دی میں
جانندی پیش نہیں کوئی قصور مندا روہدی حشر میدان توں جاں دی میں

ارشد دی آگئی لاش ہائے توبہ ماتم دا شور کی اک طوفان آیا
اتھرو پتھراں دے پے دگدے سن اوتھے پیا روے جو انسان آیا
ساک سین طرفین بھی روون سارے ہائے ہائے سارا خاندان آیا
گل بجاں دی کی قصور مندا موقع دیکھ دشمن پریشان آیا

ہائے پچھا ہائے ارشد بلدون ہائے ویرن دت دت پیاں
ماسی چاچی بھین بھرجائیاں بندہ مندلہ منہ پیٹھ بھن متھ پیاں
کھلے وال بے حال کوئی بکلاں پٹ دیاں، پا کے جتھ پیاں
کھڑی بن لئے ہن قصور مندا کوئی دس نہیں کہن بے دس پیاں

دوہر یار دوست روندے مار آپیں ایدھر چاچے دے پتر بھرا روندے
ساڈا ارشد کیوں سنگ تروڑ گیا اے کوکاں مار دے گھٹ کہا روندے
اُچیوں مار آپیں گل پایا نہیں، اکی دو جے گل نے لا روندے
نڑ کے ارشد بھی آؤناں قصورمند پاویں گھٹ کے سراں وچ ساہ روندے

ہم عمر رفیق تے یار دوست کھراں مار روندے جاسے پاڑ کے تے
کدی ارج ناہیں ارشد لنگ جاندے بھٹاں نوں بھن لٹاؤ کے تے
توں اوناں دا کھیا خیال ناہیں دسدیاں جہاں گیا ایں اُجاڑ کے تے
انتھوں کئی آ ڈور قصورمند سگڑی حرص دی جہاں دی چاڑ کے تے

بھن والی دا حال نہیں کہن والا کر کر دین کداندی جمل بیٹھی
بدھ وار سن ہار گئے بھٹ میرے گھروں ارشد محمود نوں گل بیٹھی
کالہ مورییاں مورییاں چاچا اے ڈاڈے کھا دھوڑے دے سل بیٹھی
ہے تے جیوندی اے اچے قصورمند سنگ مویا دے جیوندی رل بیٹھی

اوہے بانج آج غبار ہویا چکدار ستارہ ارشد محمود
ہو یا کالہ چھاتی ہار میرا میرے دل دا پارہ ارشد محمود
لٹے حوصلے دنیا دی سانج کئی سڈیاں دلا دا سہارا ارشد محمود
ساڈی زندگی دی ٹوہنی تے ہو سی ہن کیویں گزارا ارشد محمود
نیویں پا بیٹھا سر چکدا نہیں تیرا باپ دی پیارا ارشد محمود
اوہے نال گھر کھ دوہتاں سن قصورمند ہن گھرواگ دارہ ارشد محمود

چاچے دیاں وہیاں داگ مینہاں کرن دین تے نین برساندیاں نے
جامدی وارنوں نہ ارشد گیوں مل کے رو رو کے تے پیاں آہندیاں نے
جوڑیں نوں پرانے دیکھ اوہے نچم نچم نال سینے پیاں لاندیاں نے
کدی چکن تے دھرن قصورمند کدی نشانیاں کجھ نکاندیاں نے

عنایت دی مٹھی پچی یاد کردی ارشد دی پیاری بھتیجی سی اوہ
اوہے نال سی بڑا پیار کر دا نت لیا کے دیووا چچی سی اوہ
کھڈے دن سونے کھڈے نوں شہروں لیوندا کر خریدی سی اوہ
کر کر یاد ہن اوہر گئی قصورمند چاچے ارشد دیکھن نوں ربچی سی اوہ

رو رو باپ پیار آکھدا اے میرے سوہنیا ہدر منیر ارشد
جیری بھل تے بڑی سی گل میری ہن کر کے گیاں ایں حقیر ارشد
کسے پاس دی رہی نہ آس مینوں کرے دل نہ کرے کھلیر ارشد
رہیا نہ شان گمان قصورمند سانوں کر کے گیا اے فقیر ارشد

بھلن دکھ نہ ہی ویڑے دا زکھ سکا، گھوڑی گاؤندی دے جتھ وچ داگ رہ گئی
ٹھا پھل مہانی دا وچ چاٹی، ڈھلا دتی، کھن، کج نہ جاگ رہ گئی
دساں مونہہ کیہ اوس نوں چا کے میں، جیہڑی مہندیاں دا گاؤندی راگ رہ گئی
بن مٹی دا ڈھیر قصورمند، سادے چک میں وچ باغ رہ گئی

کدیاں کراں مانیاں میں سدواسے کدے واسطے دیگ چڑھاں دی میں
بھن کر کے سکھ سموت سارے کدے ہتھاں تے مہندی لاں دی میں

دُعائے شاعر

دُعا بخت دی آؤ دُج سوڑ دُعا کرتاں مولا فضل دے مہینہ برسا دیویں
شاخ بے آس نہ سکدی سک جاوے مولا بھل جے بھل لگا دیویں
نکلے شاخ شگونیوں پھٹ موہنڈی وگی خزاں تے بہار لیا دیویں
قصورمند داگوں نہ علی نت رہ جائے میرے مالکا کرم کما دیویں

رُباعیاں

کھانا لانا ایں آپی جگ دُج پر کھانا کسے نیکے تائیں کھوان چنگا
اولاد جی پیاری دیا تے نہیں چیز کوئی گلے نال یتیم نوں لان چنگا
کسے نوں مار لینا کوئی بہادری نہیں مارے اپنا آپ تاں او جوان چنگا

نکل گئے وقت ہتھوں پھر نہیں ہتھ آندے اپنے آپ تے ظلم کماے نے میں
میریاں خواہشاں دماں دیاں رطپاں نے جتھے دما دے دام لٹائے نے میں
مُقت طے سن گنج نہیں قدر پائی دین والے دے شان نہ پائے نے میں
قصورمند جد کوڑی نہ رہی پتے مڑ بچھتاویناں دے مجھے لائے نے میں

انج کرگل چچیاں دی کسے حدیث قرآن چوں منجھ کوئی نہیں ہوندی خاراں دی گل
گھر وایاں تے جدوں نہیں اعتبار تیرا توں تے کرنا اعتبارن کے باہروں پاراں دی گل
ڈراہیور ٹیٹی تے گارو نوں توں منجھدا میں میں منجھتا گڈی دے سواراں دی گل
قصورمند جہاں دا جسم جان اکو دکھری ہوندی اے پوری اسراراں دی گل

کوڑی طلب اے جگ دی ساری گل عشق والی جگ دی جگ تے حق دی اے
لوک درد بن رحمت اُودھی پاک سنگت پئی دسدی اے
خنگ عہدت عٹھے ہانجوں او رچدی کج جیوں کھٹ دی اے
قصورمند ایک عشق دے ہانجوں پتی پنچن دی کدے جیوں پکدی اے

لکا نہیں دا ایں پر ہوش کر طالب متاں پل اتھے لگ جائے تینوں
توں مریض تے پیر حکیم تیرا بُری مرض توں پیا بچائے تینوں
فقس رچھ جتھ ڈور قلندراں اوڑیں نچ جیویں نچانے تینوں
جے پر ہے ایمان پیا پڑھیں پانویں کفر دے سبق پڑھائے تینوں

ایسی رُت بہار دی آئی یارو خزاں میرے نصیب اوتے بہہ گئی اے
مُو مئے خیال رنگین سارے کلی آس اُمید والی ٹہہ گئی اے
اک چٹ نہ دکھاں تو بغیر گزرے ظلمت نال ہستی نوں وی لے گئی اے
گزری عمر تے شریف افسوس نہ کرنا تکی لنگ گئی اے تھوڑی رہ گئی اے

کی ہویا بختاں رخت کھولے تے بختاں چل پایا اُنج کھی ہونیڑے متاں دسدے نے
او حال تے نہیں جاندے دکھیاں دا ہجڑے سنگ اولاداں پے دسدے نے
اندرا ساز جدائی جس نے کھولی اے عقل دانائی اے سمجھ نہ آئی لگدے خورے کیوں پے دسدے نے
شریف ہئے اوہاں دے مہوں پھب دی نہیں حالیا جہاں دے دکھاں وچ وکس دے نے

پر دُکھ ہی دُکھ نصیب اندر میں تے دُکھاں دُج عمر گزار دتی
زندگی وچ زندہ رہن واسطے کئی واری میں جتی ہوئی باڑی ہار دتی

تکلیا پیار دی نذر نال مینوں میں تے اوس توں جتڑی وار دتی
شریف اساں اپنی ہستی برباد کر کے اگلے دی ہستی سوار دتی

اشرف المخلوق انسان دی شان مینوں کہتے اپنے ایں کہہ حقیر ساں میں
ہون لی سزا آزادی دے راہ لینا بادشاہ دا کدے وزیر ساں میں
آج کھالیاں تے نالیاں وچہ پیا رولنا کدے امیرے تقدیر دا نیر اساں میں
قصورمند خواہشاں وں پایا رولنا ہے تے کدے راجے دی ہیر ساں میں

بڑی اڈیک اے جتن دے آونے دی بول دا نت ہیرے اُتے کاں رہندا
بولدا کاں وی اے پر آؤندا ڈھول وی نہیں ایہوای کلراے وچلا نہیں تھاں رہندا
او دن عید دا جدوں دید ہوئے سکدا دیکھنے توں میرا جی رہندا
جہتاں بہتاں مجھیں رونق قصورمند اندر ویرا کردا پھاں پھاں رہندا

اک سجدا اٹلیس نے نہ کیجا اوس گل دا کی سی اثر پیا
کریں لکھ عبادتاں اے مجھیں کم حیرے اٹیں وچ چوں کھاناں ایں کسر پیا
مسلمان کس دا تیرا ایمان کاہدا جیہڑا جی توں آکھتا ایں بشر پیا
قائدہ لکھ مجھیں ہونا قصورمند پانویں لقم بولیں پانویں تڑ پیا

میں بھی مانگت آں عادت اے منگے دی حیرے بوہے تے سخی کھلو منگاں
ہس دا جاتواں جے دلی مراد پاتواں تھڑا ماریا رو رو منگاں
نہیں لوڑ کوئی گھوڑیاں گائیں مٹاں نہ میں دانے تے نہ میں پوہ منگاں

لکے لکھک مک جان دکھ سارے حیرے دواریاں چڑ کوئی ادہ منگاں
عزت وڈیائی وی جگ وی منکدا نہیں نہ اے جہان دی رو منگاں
جھٹوں گلاب چنبیلی راول بن گئے تھوڑی جی اوس وچوں خشو منگاں
حسد تے گلے ہنکار تیں برنیواں کسے نال ناں کرنا ترو منگاں
جوگ نیناں دی جی آ میں جوگ منگناں دین والیا دے میں جو منگاں
سورج جن نوں روشنی ملی جھٹوں تھوڑی جی اوس وچوں لو منگاں
تڑوانے دند تے شربت قاتلاں نوں تھوڑی جی اوس وچوں خو منگاں
قصورمند دے معاف قصور کردے نہ میں اے نہ میں او منگاں

چڑ گئے شان گمان دے کھمب میرے دانگ بوٹ دے ہو کے بہہ گیا میں
دنیا دین سنبھل دا رہیا دونوں بچی مجھ دیوے دو دواں توں رہ گیا میں
سرکاں سکھاں دیاں دیکھ کے رہیا تڑوانے نہیں پتا راہ دکھاں دے ہن پے گیا میں
قصورمند توں آس سی جہتاں دی پڑ گھٹاں دوزخاں دے ای ہن لیہہ گیا میں

راہ تک رہی آں غائب دا غائب ہو کے ہن چھڈ کے کار رگزار آپی
روندی جان جہان دے وچ میری نیند بکھ پیاس وسار آپی
بٹینی روواں میں آس دے وچ دڑ کے کلیاں بھلاں دے تک رخسار آپی
جیدے خیرے دی غار دے وچ پڑھدی رہندی آں استغفار آپی
کھڑا دن تے کھڑا وار آؤنا ایں جدوں نکلاں گی آزار آپی
حسد قدیم لوڑ وچ میں رہی وکدی کدے نقد تے کلدی ادھار آپی
چڑھی کاگ فراق دی وچ ندیاں ٹھلاں پندیاں نے بے شمار آپی

میں وی خوف دی ندی دہج کہا غوطے بچھ صبر دے نال گزار آپی
اڈ گئے ہواس دماغ دچوں کر کے جیش دے بند بازار آپی
ہویا سُن حیران جہان سارا نالے کسب گئے نے سپہ سالار آپی
ایسوں کے نہیں کڈنا قصور مترا چکنا اپنے کردار دا توں بھار آپی

آنسوئے دا حال

ڈلا ڈر کے گناہ تھیں رُپ آگے اپنا آپ کھلار دامن
ہے امید کہ تیری آواز سن کے بخشش دہج سجائے بخشہار دامن
اُدا نام غفور الرحیم ملا لئے ہر اک گناہ گار دامن
جسوں بھر بھر جھولیاں لئی جانے تیرے دیندیاں ای طلبگار دامن
اپنے فضل تے کرم دے نال مولا میرا بگڑیا لھیں ستوار دامن
واقف ہیں آنسوئے دے حال دا توں کفن مُردیاں دے جیہڑا اتاری داسی
ہو گئی سی اک ہسائی پیار اودھی سارا بھید اودھ وی اودی کار داسی
گھر سد آنسوئے توں اس عورت کہیا اے سخن پیار دا سی
باج مرگ نہ اتاریں کفن میرا دیندی نکل جو نکل بازار دا سی
قیمت لے کفن دی آنسوئے کہیا نہیں ناں چھیڑ ساں تیرا دینار دامن
بی بی کہیا ہے قول توں ڈول گیوں تیرا پھڑا گی روز شمار دامن
دوہجے دن خُدا دی ویکھ قدرت اس عورت دا سی انتقال ہویا
کر کے دُن بند اودھے عزیز آگئے سُن کے خبر آنسو نہال ہویا
اُدھی راتی جا کے اس دی قبر پئے اڈوں خوف نہ رتی روال ہویا

ہویا رو ہر دے عورت پکار اُچی دے تینوں دھدے دا نہیں خیال ہویا
خبردار نالائق نہ ہتھ لادیں میرا چھیڑ کے دیکھ اک وار دامن
او ہدکار تیرا چیر دیاں گی تار تار دامن نہ پکڑ تھیں تیرا کردیا گی تار تار دامن
نس گیا آنسو اے گل سُن کے نالے ڈر گیا تھر خدا کولوں
آکھے شکر الحمد ہے اے جان بچ گئی رب رکھیا اس اتفاق کولوں
عشر دہج کی میرا جواب ہوئی پاس داغ کبریا کولوں
فورا فیصلہ اوسے دے حق ہونا پھڑیا جدوں میرا نیکو کار دامن
چھپے گا کس طرح بھرے دربار اندر بھرے او گناہ تھی اے داغ دار دامن
ہوئی صبح تے نی دی ذات آگے کرے عرض سب حال سنا کے تے
سُن کے کارساری گنہگار والی کہیا حضرتناں جوش دہج آکے تے
تیرے واسطے کراں دعا تائیں آگے رب دے ہتھ اٹھا کے تے
لائق رحمتاں نہیں گناہ تیرے بس دور ہو جا منہ لگا کے تے
کہیا پھر آنسوئے یا نبی اللہ پکڑے کس دا چا اوگن ہار دامن
اپنے فضل تے کرم دے نال مولا میرا بگڑیا لھیں ستوار دامن
بے امید آنسو پھر آٹھ ٹریا آگے رب دے رو پکاریا اے
کل چنا این چے گل عاصیاں توں مینوں دروں اوں ڈرکا ریا اے
کی ہویا جے غفلتاں دہج پئے میں اپنے نفس نوں ماریا اے
لا تَعْنَاؤُ مَرْحَمَہ اللہ اوتاں پڑھ کے شکر گزاریا اے
تے ہن کس طرح میں میں فیر آکھں بھریا او گناہ تھی داغدار دامن
بندہ آجاتے نبی دی سمجھ اُمت میرا بگڑیا لھیں ستوار دامن
تیرا نام غفور الرحیم مولا پردہ رکھ لین او گنہاریاں دا

حیرے در ہاتھوں ہن چاہن کھئے آسرا نہیں اسان ٹکاریاں دا
 زور زور دا نہیں مان کوئی سانوں مان اے حیرے سہاریاں دا
 کن دھر کے سن آواز میری کولوں در حیرے اُتے داریاں دا
 میری توبہ نہ کراں گا کم ایسا میرا آکھیا آخری وار دامن
 اپنے فضل تے کرم دے نال مولا میرا بگڑیا نہیں ستوار دامن
 کچا مولا سخن نے منظور اوہ جدوں ڈھانسا ہن ڈولیا اے
 خدمت نمی دی وجہ سلام فوراً جبرائیل امین نے بولیا اے
 ہويا حکم انوسے نوں لیا مہمتی ہا رحماں دا رب نے کھولیا اے
 ایسی دوزخی جنت دا ہويا مالک دھونا اوس نے اپنا دھولیا اے
 ایسی توبہ نوں رب نے توفیق بخشی کر کے دیکھ توں دی اک وار توبہ
 اپنے فضل تے کرم دے نال مولا میرا بگڑیا نہیں ستوار دامن

حسن سرکار دی وچہ خدمت

حسن سرکار دی وچہ خدمت آن سلام بجایا اے
 حسن عشق دی صورت نوں دیکھ کے تے آگوں ہس کے اے فرمایا اے
 ہٹھیاں دگلاں دے کے پیار دیاں عاشقاں تائیں وسایا اے
 ایسے وچہ محبتاں جو کہتے مرن جیون دا چیتا بھولیا اے
 دنیا وجہ دس عاشقاں نے اے کی آفت دا جنگ چایا اے
 دھیا ٹوں تے چھ گئے عاشق توفہ انعام دا کس نے پایا اے
 سناں جناب میں دسناں آن اصلی جو جو کر کے کار آیا

لتاں حوا نوں کڈھ بہشت وچوں سنے آدم دے کڈھ کے باہر آیا
 ہاتیل قاتیل دا جنگ کچا بھائی دے ہتھوں بھائی نوں مار آیا
 بیڑا نوح دا چہ طوفان آندا اُتے ایوب بن کے وار آیا
 اسماعیل نوں بھری دے ہنڈ آندا یعقوب دا نور دسار آیا
 گھٹے چانن لیلیاں دیاں اکھیاں دا پوسٹ کھوہ دے وچہ اتار آیا
 طور تے موتی بہوش کیچے عیسیٰ چاہڑ آسان اُتار آیا
 آسے نال چھاپا سی زکریا نوں سولی اُتے چاہڑ کے اتار آیا
 سیس شاہ سرمہ دا کٹیا میں شاہ شمس دی کھل اُتار آیا
 کیچے روڈ ہے جلالی دے ڈکرے میں قیہ کٹ دی کے نہ کار آیا
 مرے میدان بچھاڑیا نہیں اوتے سہراب دی رستم گذار آیا
 تیسہ ماریا سر فرہاد دے میں پھول تھلاں وچہ ہوندا غوار آیا
 مجنوں ماریا روکے وچہ جنگلاں، شیخ صنعان دی سورییاں چار آیا
 راجھے جنت دے دی میں کن پاڑے مینہ وال ڈھا، نہیں باہر آیا
 میں عاشقاں نال نہیں گھٹ کیتی اوہیں قرنی دے دند اکھاڑ آیا
 حضرت عمر عثمان شہید کیچے اوہ جلالی سی ہونٹار آیا
 تے حمزہ دا چہر دو کھن کچا، حیدر جہاں تے کر کے وار آیا
 حضرت حسن تائیں سی میں زہر دتی، ذرا نہیں ترس سرکار آیا
 نکساں خون کیچے میں عاشقاں دے، تیری قسم مینوں نہیں پیار آیا
 سب عاشقاں توں ہوندی رہی چھ میری، اک ہستی کولو میں دی ہار آیا
 حضرت حسن نے اکھیا دس یارا، اوکون ہستی سی مینوں بٹکے بڑا پیار آیا
 حضرت عشق نے اکھیا جناب دسناں آں، دن لگا نہیں کرن اُدھار آیا

تے کر بلا دے عین میدان اندر، سوہنا دلدل جدوں سوار آیا
 بھائی پُست پیچڑے شہید ہو گئے، تے اک اتر نہیں اکھیوں باہر آیا
 کوو وچ مصوم تے تیر کھاوا فیر وی رب دا گزار آیا
 حوصلے صبر قرار نوں پھڈیا نہیں، پاویں دکھ تے دکھ ہزار آیا
 کلبے دا کلمہ قربان کر کے، آپ خوشی نال ہون ٹار آیا
 سر سجے دے وچ کتا دتا، تے زلزلہ وچ سسار آیا
 جدوں چڑھیا سی نیزے حسینؑ دا سر، منظر دیکھ ایہوئی میں بھی بازی ہار آیا
 سمجھو میریاں خیالاں تے پیا پانی، میری شکست دا جدوں وار آیا
 چڑھیا نیزے تے سیس حسینؑ جدوں منزل ہوو آئی جب سوار آیا
 کر کے نیزے تے ختم قرآن سارا، فیر میوں کرن خبر وار آیا
 دس عشتا کدھی اے چھ ہوئی، اج کون کوئی زیر ہار آیا
 ادب نال میں گردن جھکا دتی، زبان تے اے سی غلط قرار آیا
 جناب جتھے وی میں جاں گا کہواں گا، میں تے بازی امام حسینؑ توں ہار آیا
 فتح دا انعام آپ دے نام اُتے، دو جہان اندر بار بار آیا
 گھاٹ اتے پہرہ وی آپ دا سی، آپ دی مدد دن میں کوئی پرا آیا
 جیہڑا میرے دل آیا آپ دے پیش کرساں جیہڑا لاکے درد اوزار آیا
 جناب جدھر ٹہسی اور رب رسولؐ اودھر، جناب قاطعہ حسنؑ جیہڑا کراہ آیا
 پڑھدا درود صلوٰۃ پہنچاں دے نام اُتے، نال یقین دے کر اعتبار آیا
 قصور مند حضور دے در اُتے، معافی لین گنہگار آیا

رباعیاں (حسن عشق)

حضرت عشق نے آکھیا یارا نال انصاف دسیں میرے بعد کون تیری چاہ کردا
 او میں ای ساں گھر کھراں دے دیکھ نیوں عزت دولتاں رہیا تباہ کردا
 ہنگے لے سستے دے تے پکڑ جھاڑو انج رہیا گجرات دا صفا کردا
 قصورتی طرح غلام مرتے ڈھوئے کوڑے ہوو کس طرح حق ادا کردا

حسن: میرے ہی دے صدقے کریں جگ دے وچ وڈیاٹی کیہڑی
 عزت دولتاں میں کیہہ چناناواں کاروبار نہیں اے کماٹی کیہڑی
 غیر توں صاف کر میرا مکان خالی ہوئے گلی کوچا اے صفائی کیہڑی
 منزل دور اے میری قصور مند اے کیتی آ حق ادائی کیہڑی

عشق آکھیا اچا اے شان تیرا بڑے ادب تے بڑے لحاظ تیرے
 کریں پھیاں سدھیاں سمجھن واں آں رکھا اکھیاں دے اُتے ناز تیرے
 ملک میرے تے حکومتاں تیریاں تے شاہی تیری تاج راج تیرے
 دیوے فرض تے قرض قصور مند اے میٹھوں کتے نہیں اعتراض تیرے

تیرے کولوں میں حسن دا مثل پھنکا کر عقل سیانیاں ٹھل نہیں
 کریے دونوں جہان چاہے اک پاسے جلوے یار دے دا پیندا ٹھل نہیں
 لوکی آکھدے سراں توں یار مددے اوئے سراں دے بنے ٹھل نہیں
 اوتھے دلاں دی لوڑ قصور مند دل دیوے دی وی کرنی ٹھل نہیں

نہیں سپاہیاں بھرتے کے مینوں دتا حسن دے تھانے زور لگانے
راہیاں تے پھرد واراں لاندہ بھاویں ہون سیانے اسی انجانے
حاکم نہیں شفا رش مند نہ کسے توں جانے اوہ کر دا بہنے
قصورمند قیدی عشق دے وی بدھے ای مر جانے تے کس پھڑانے

عشق زوراور اے جگ دے اندر موت دیکھ نہ ڈولے گا دندا سوہلے
تختوں لا گدا کراندہ بنے غریباں دے گولے لکھ پیا رولے
قیس نوں چا بھنوں کیجا نہیں پیر عشق دے پولے رہندا نہیں اولے
قصورمند جدے جتھ ترکڑی عاشق کھٹھا ہویا دی بولے گھٹ جے تولے

عزت بیگ لوثائیاں جوتاں کیجا پاکنگال عشق نے چال
مہجے لے کے سستے دینا دیکھ عشق دی چال نہ کرے خیال
مغل پشان پھڑشان بلخ نوں کوڑے ہونجدے بے حال ہستی نوں گال
قصورمند اوے عزت بیگوں بنیا چاک حلال تے مہینوال

حسن تے عشق دی جگ دے اندر یار ہوئے لڑائی نہ کسے متائی
حسن زوراور نہیں کسکتن دیندا عشق نوں جائے دہائی تیغ نووائی
عشق دلاور قتل ہون نوں رکھے سیس جھکائی نہ پچھاں ہٹائی
قصورمند اوئے پٹڑی کھی فتح عشق نے پائی وچ خدا کی

کدھرے اکھن ان کیڑی نہ پیر دے پٹھ آجئے کدھرے بے گناہیں کرنا اقلام آں میں
بڑا کچھ وی آں کدھرے کچھ وی نہیں ٹیکلے وانگ نشن اک خام آں میں

کدھرے کرناں بڑے پتے دیاں کدھرے پتے ای نہیں تے کیہو بادشاہ تے کدی عوام آں میں
قصورمند اک ہنیرے دی کندھ سمجھو نہ صبح تے نہ شام آں میں

بڑا سیانا سی کاں پر ہنس نہیں بن سکیا چھلدا رہیا اوٹوراں دیاں چٹیاں نوں
گدوں ریس کی کرئیے ایں کوڑیاں دی کدے کوڑیاں پھرن نہ گڈیاں نوں
مداں والا نال پرواز کر لیئے آؤندی اے دیکھ تڑیاں تے ڈڈیاں نوں
شیر بن دی رتج اے گیدڑاں نوں قصورمند اپنیرے لٹرنے کوڑیاں کاڈاں کڈیاں نوں

یاد بجن بن گزری جہوی آئی کسے نہ کاری پر زندگی ساری
سدا حیاتی دا کھڑیا نہیں رہتا جگ دی وچ گلزاری تے محل بہاری
کول پٹھیا ایں توری جاندے بجن دوست یادی پر بڑے پیاری
قصورمند ویکھ کے ٹر گئے فی بجن تیری وی آجکل واری توں رکھ تیاری

اصلی لوڑ کردار دی اے گفتار دی نہیں میاں کہانیاں نہ الیوس کوڑیاں پا
تیرے روپ سنوہ نوں کسے نے ویکھنا نہیں چولے تسبیوں بھنویں چوڑیاں پا
جیہڑی نیت ای اوای نماز ہونی اے پڑھ تھلے بھانویں مسئلے تے بھانویں پھوڑیاں پا
اوتھاں وڈنی ایں پلکے قصورمند جیہڑے تیج دے نے آج تڑوڑیاں پا

دیس قرآن حدیث دے بڑے باریک مسکے سو لوکاں نوں پیا دنگارنا ایں
دساں وہیاں دی آپ خرید ایں توں سووے جنت فرووس دے مارنا ایں
کریں آپ نہ عمل کریں تبلیغ سوکاں، اچا بول زبان سنوارنا ایں
قصورمند بھریا بلایاں دی بولدا نہیں خالی پاٹریاں وانگ سرد گارتاں ایں

بے لگام تے فرش ایمان چُٹے، گھوڑا حرص دا مار دا اے پوڑ اندر
پنڈا قدم وی نہ نیڑے دا اے عمر گور چلی ایسے دوڑ اندر
ہنکے تریا تے صبر نہیں امن آیا حرص لوب تے طمع دی آؤڑ اندر
اوڑک ڈگے گا ہف قصور مندا نکل دم جاسن آپسے ای سوڑ اندر

عزت آبرو اے مالکا جتھ تیرے، پردہ پوش این اسماں وی تنکیاں دا
بے پراں دے وی جتے سرد دیاں این ٹورا ٹورنا این لوہیاں تے نگیاں دا
ٹنگا واسٹے وی ویکھ حیران ہوندے، ایسا تنگ لانا این بے تنکیاں دا
تیرے جیہاں قصوریاں نوں کون جانے جئے کر رب ہوندا صرف چنگیاں دا

رے رُت بہار مٹلاں دی سوئی سیاں کھیڈن ہوڑے بن بن جوڑے
آتن چیتی ڈیگر ویلے بچاں سنگ تروڑے تے پئے وچھوڑے
ایسے طرح این وچ دنیا دے نال حرصاں دے دوڑیں جیون لوڑے
قصور مندا تیرے مکر پئی دیکھاں موت پچاندی اے گھوڑے تے توں دن تھوڑے

ہووے وصل جے نصیب میرے، ہوئے ایڈی بلند برات کتھوں
والی بلج بخارے دے کرے قیدی جے سوئی جاں وچ گجرات کتھوں
منوں منگی مراد پان دل دی ہوئے مکر میاں نوں شبرات کتھوں
بخشے رُت او ہیر قصور مندا، ہوئے رانجے دا ہالا ناتھ کتھوں

صدقہ جاواں نہیں انہاں سوہیاں توں جھڑے کھن دکھا کے کُٹ دے نے
پاندے دلاں نوں زلف زنجیر حکم، زور لیاں وی جھڑے نہ کُٹ دے نے
کردے بے قرار نہیں سار لیندے، جڑ صبر والی منڈوں پُٹ دے نے
قیدی عشق دی جیل قصور مندا سر دتیاں باجھ نہ بھٹ دے نے

زاہداں صوفیاں دا بڑا نہیں رب بچن، دشمن نہیں شرابیاں تے ہنکیاں دا
ذات بے نیاز دے راز نوں کون جانے، ہوندا قید بندہ مذہباں تڑے بندیاں دا
کوچیوں تے مندیاں دا وی آپ وارث طلبگار بندہ چیزاں چنگیاں دا
مولا ہر دے سنگ قصور مندا دیندا سنگ بندہ سنگیاں دا

عزت ذلت جتھ میرے وچ جنہوں چاہواں بخشن پایا رب فرمایا
دیندہ رب تے آکھے بندہ گھوڑا نہیں عقلاں نال دوڑایا تے اے گُج پایا
سلیمان ول یوسف دیکھیں کیویں اثیاں مٹل پویا تے بھٹھ چکایا
قصور مندا پچھوؤں تائیں جاں اے وقت دہایا جتھ نہ آیا

جیون نام انہاں دا اصلی جیہڑا سکھی پے سدے
دکھیاں دے نال مروت کر دے، تے جتھ سراں تے رکھدے
دکھیاں دا اے جیون کاہدا پے رو دن پھٹھے ہمدے
قصور مندا تیرے جیہاں دا جیون کہیہ کھے تے پٹھ دے

اپنے دلوں تے پچی سناواں نہیں بھادیں کوڑ ٹسی میری گل سمجھو
 جدوں بیمار ساں بچن دی امید نہیں سی رب فیر کیتا مینوں دل سمجھو
 ڈنڈی او تکلیف تے ڈر گیا میں میرا دل گیا وچوں چل سمجھو
 میوہ نیکیاں دا کوڑا لگدا اے اے بُرائی دا مٹھا پھل سمجھو
 جیویں اتھے گھڑی دی گھڑی بیٹھے آں اپنے زندگی پل دا پل سمجھو
 تھیں اپنی کیوں نوں ٹوریا جے واری اپنی دی اج یاں کل سمجھو
 کائنات اے رزق دیں راکھیاں کرن بیٹھے اوایں رزق نوں پیراں دیں سمجھو
 قارون بدھے سن بھار سر دولتاں دے جاندا جے پیا زمین دے ڈھل سمجھو
 تائیں شوم دی گل گڑوہد ہو گئی تھی مراجہ عل سمجھو
 پکڑو کسے دے پیر مت خیر گزرے جیویں وچ زمیں دے بل سمجھو
 گنہ سونہیاں گل سواندا اے پہلوں وچ کٹھپالی دے حل سمجھو
 گلیاں والیاں دی ہونا وچ قبریں اے اُچے میں جہاں دے حل سمجھو
 قصور مند جتھے قصوریاں نوں گھنٹا سو دوزخ ہوئے تے او تھل سمجھو

رب رحمان ہاں پریت نہ پرچ دی اے بے پرواہ قہار مولا ہر شے پئی دھنوں ٹرکدی اے
 سورج چن تارے خدمت وچ سارے زینت دیکھ منارے عرش دی اے
 ٹو نوں گون دیں ہور بون لکھاں، آدم نال کیتی جیہوی فرشتی اے
 تیرے وچ گہیرے کون بر پھیرے، لیدی پھیرے چکڑی چرندی اے
 زمین مسکین رت عرش نوں منہ کر کے، تیر فضل پئی منکدی ترسدی اے
 سودا چاگدا اے وچ عبادتاں دے، جیوں جیوں رحمت تیری مولا برسدی اے
 بدل غیب توں آوندے نے بن ہاتھال چمک کرک ڈراؤندی بڑھکدی اے

تیرے دیکھ کے بے پرواہی دے کارخانے عقل فکر وچ حیرتاں غرقدی اے
 اوتھے تیر تدبیر دی واہ نائیں، تقدیر تیری رہا جتھے ورنڈی اے
 اے بہر وپ تیرے وچ نے روپ تیرے، تیری اکھ ہووے تے پرکدی اے
 عقل علم تیرے تیرے علم حکم پہنچنا تائب تے سرقدی اے
 میں بندہ تیرا بس تیرا ای آسرا اے، ہور آس نائیں کسے طرفدی اے
 توں بچائیں تے بچاں طوفان وچوں، میری وگدی پئی چو طرفدی اے
 تیری شان نوں کراں بیان کیویں، بے علم شناس نہ حرفدی اے
 دل وچ تحسناں جوش مارن، کھوے لفظ زبان نہ پرکدی اے
 گھوڑی طبع دی خیال میدان اندر، دوڑ دوڑ اتی پئی کرقدی اے
 تیری مدد بن بخل گئے دا سارے پوندی دس نہ سخن تے سرقدی اے
 فضوں دھیان تیرا رہندا دھرت اُتے رہندی عرش اُتے اکھ دھرت دی اے
 حق سچ اے مالکا ناں تیرا قصور مند پتا اک درں دی اے

نہا اٹھ کے کوئی نہیں خوش ہندا بڑے سنے جنگا کے دیکھیا اے
 ٹٹے جھپا وقادار کوئی نہیں فکر سکے دی پا کے دیکھیا اے
 در مالک دا ہرگز او نہیں چھڈ دا بڑی وار ترا کے دیکھیا اے
 طوطا جدوں وی چھڈ پئے اڈ جاتدا کھیاں چوریاں پا کے دیکھیا اے
 ڈنگ ماروں کدوں وی سپ رہندا بڑیاں دودھ پتا کے دیکھیا اے
 بنا مطلبوں کوئی نہیں یار بن دا بڑے یار بھا کے دیکھیا اے
 واہ واہ کر کے تر جاندا کیوں نوں گاؤن کنا کے دیکھیا اے
 مرہ نہیں اللہ ہو والی تار جھپا بڑے واسچے وچا کے دیکھیا اے

مسجد آکھ دے نیں گھر رب دا اے بڑی وار میں جا کے دیکھیا اے
 میوں کے نہیں آکھیا آ بہد جا بڑے متھے گھسا کے دیکھیا اے
 گھر رب دا مومن دا قلب ہندا جنہیں جنہیں دی جا کے دیکھیا اے
 جگ چھڑ چنا اوڑک قصورمند بڑی عمر ہنڈا کے دیکھیا اے

دساں کی میں جان بیمار رہندی کس تھوڑی تھوڑی میوں چڑ رہندی
 شک گیا اے ماس وجود اتوں ہن ہڈاں والی کڑ کڑ رہندی
 کھانا جیہڑی غذا نہ چھدی اے میرے پیٹ اندر گڑ بڑ رہندی
 نئی نکل دی جان قصورمند اے لبیاں لے وی آکے آڑ رہندی

آج اوناں دا باغ بکا کھڑیا کھوہ درد دے جہاں دے وگدے نے
 اوتھے خودی دی آواز نہیں آسکدی ڈھول عشق دے جتھے پے دھدے نے
 او دوزخ دی آگ توں آگ ڈاہڑی طلب گار عاشق جس آگ دے نے
 قصورمند او جدے نے دا بگ دیوے، دیوے تاں آج قبریں تے جگ دے نے

ڈکھ دیکھ کے اپنی زندگی دے، کراں کی ہن مریں جان ہندا
 افسوس ایہہ لکھے اپنے تے ہاتھ قصماں سکھ نہیں پان ہندا
 ڈاہڑا نیر غبار ویران دُنیا ایسوں سکلیاں دی لنگ نہیں جان ہندا
 رہندی چپ وی نہیں قصورمند نہیں کسے نوں حال سنان ہندا

میری قسمت دی خشک زمین مارو، بدل رحمتوں کدی نہ دیا اے
 اے چڑھیا جن نہ میری رشتائی والا میرے واسطے رہی نت مہیا اے
 ایسے واسطے چت اُداس رہندا اے آکے خوشی وچ کدے نہ مہیا اے
 جلیا نہیں کوئی محرم دلاں قصورمند تانجیے راز دلاں دانہ دیا اے

نہ کر مان جوانی والا دناں دی ہے ای پراؤنی تے فیر نہیں آؤنی
 کھن پالی گئی اے تیری ٹیٹی پٹھ دیاؤنی کیڑیاں کھاؤنی
 منکر تے نکیر ہوراں جدوں پچھ بہنا ایں دھونی تے اوتھے تیرا کون ای
 قصورمند ایس روح تے بُت دی انت جُدائی ہونی تے جرنی پاؤنی

جوانی بہار مٹھلاں دی کوئی کوئی رکھدا جر کے صبر کر کے
 ساؤ ہوئے بگھیاڑ مرے عمر دی بازی ہر کے سب کم کر کے
 ہوئی کمزوری جتھ ڈنگوری اٹھدا پیندا مَر کے جتھ گو ڈیاں تے دھر کے
 قصورمند بیٹکل کدے نہیں وگدے پوچھل کنڈی تے دھر کے ارلی بھر کے

ایس عشق کرخت دے سک آکھے مزہ ساری زندگی دا چاند رہیا
 اہلڑ زخماں اتے پا دھوڑاں، مٹھا مٹھا لون میوں لاند رہیا
 قبر وچ وی نہیں سو آرام کہتا دے دے اُتھلاں اُٹھندا رہیا
 انجے لنگ گی اے عمر قصورمند او رُسدا رہیا میں متاندا رہیا

پتہ شاعر

یارو پتہ مسکین دا یاد رکھنا اصلی ذات میری مسلمان کلمہ لو
تھانہ روزہ تحصیل نماز میری ضلع میرا تھی وی قرآن کلمہ لو
بچاں تے پارہ دا ہاں خادم کلمہ بھئی میرا ایمان کلمہ لو
بچ تن پاک دے گھر دا بیت ہاں میں وی قصورمند دا وی سلام کلمہ لو

شاعر دے پنڈ واپتہ

پتہ ضلع گجرات میرا جلاپور جٹاں تھانہ بڑا پڑانا
ذات وڈا کچ پنڈ کسوی جتے میں پیا رہتا خاص لکانہ
شان گمان تے مان کوئی نہیں اے غریبی ہاتا وقت ٹپانا
قصورمند حال میرے دا واقف ہے آپ نہانہ میں کتوں سنانا

سوہنا نام کسوی نگری جتے میرا واس پھراں اُداس
جلاپورے دے چنڈے پاتے ڈاکانہ وی خاص ضلع گجرات
نام میرے توں لوکی واقف نے سرے ای آس پاس کریں جے خواہش
قصورندی درواں دے وچ سڑ دا کسے ڈھانچیں کواس پرت تا پاس

پنڈوں دکن چنڈی گتہ دے اُتے باہر وار اے جھی لگ ملکی
ہر دم شوق بچن دے اندر رہی بول دی اپنی دما دی لگی
توڑوں درد اے مرض پڑانی کر چنڈے جھ لگی جس نوں بچی
قصورمند او آساں والی کھیت تیری نہ اُگی چڑیاں لگی

مٹا رہارت

حیدر آباد دکن سمجھ کے پاکستان تے پیوں لاور بھئی آشور
سندیاں وار نہیں لہی تینوں وچ جھب جوڑی منور، نھلے نی طور
ہر ہر محاذ حواس تیرے دے اڈ گئے طوطے بھور، ڈٹھا ای لاہور
آدم پور، ہواڑہ قصوریا کر پنھا کوٹ تے غور چاہتا ایں کچھ ہور

مسلمان بہادر سپاہیاں جیہڑے مورچے طے، قدم نہیں بکے
نشان حیدر عزیز بھٹی نے کھساں حملے جھلے، اک اکلے
سے سینا تے جزل چوہر کما بھٹی تے کھلے، پرت نی چلے
قصورمند ہر ملک آکھدا اے ہندو جھوٹے لنگے، ہن ایہہ دو گئے

پاکستان پاک ملک دا ہر سپاہی اے شیر، بڑے دلیر
میدان پیاتے دیکھ لیا ای لادیندے لاشاں دے ڈھیر، نہیں لاندے دیر
فوجی تیرے اجڑاں داگوں کج قیدی لئے جھیر، غازیباں گھیر
قصورمند جے فرق رہیا ای اک واری تک لئے فیرو، کر کے چھیر

ہدایت نامہ قصورمند

کہیا رب نے نال میں صابرانہی اجڑ صبر والا تھے تے ناہیں
میں ظالم دی واگ دراز کیتی لوں پکڑ پیدا اوچا سہا ناہیں
یوں مرغی یعقوب دا تولیا میں دتا چالی سال روا ناہیں
ہوسٹ سی حسن دا مان کیتا دتا اٹی مل پوا ناہیں

سیمان توں مان سلطائیاں دے دتے اوں توں کھٹھ جھوکا ناہیں
کر کے عاجزی محافیاں رہے منگدے دسو بخشا رہیا گناہ ناہیں
ہو کے چورتے چور تھیں چتر بندے گل سمجھدے بے حیا ناہیں
پاکستان چہ ہے ایمان کھسے بھین سمجھدے پئے بھرا ناہیں

ماں پڑاں تھیں ڈر کھاوندی اے نیت کسے دی رہی صفا ناہیں
رج گیا اے حرام اسلام تھا قدر جھوٹ دی، سچ دی جا ناہیں
ہر اک ڈھڈ دی ڈھڈ دجا رہیا ہر اک دھر دے سدھے راہ ناہیں
ہر کوئی اپنے آپ دی خیر منگے، ہور کوئی رہے نہ رہے پرواہ ناہیں

اتوں کرن پیار ہمدار وچوں جھوٹی چاہ کر دے اصلی چاہ ناہیں
توبہ توبہ کر گھگیاں کری جانے نالے آکھدے نے لاندے دا ناہیں
زبانی گل ہے منوں تے مانیاں دی بول تولے آڑ دا پا ناہیں
بن کے شاہ تے ظلم کما رہے نے خوف کسے نوں رہیا خُدا ناہیں

یرو لیر نہ اچ کشمیر ہوندی دیندے لیاقت نوں آپ مروا ناہیں
دیکھ لئی دا اوہاں دی بہادری نوں کھووا ہوندا اچے جناح ناہیں
مار شیر دتے بے رگیزر بہادر کھا کھا حرام تے ہوئے پچا ناہیں
لکھے غریب تے چسکی اے جیب تیری ہادی ایس طرح گئے فرما ناہیں

ایہہ اقبال تیرا وچ زوال آؤنا سدا گل وئی ایسے دا ناہیں
میلی ہوئی کشمیر تقدیر دلوں ہتھو ہتھی توں پیا گوا ناہیں
مسلمان ہیں تے سر میدان ہو جا ایویں حق توں پیا دبا ناہیں
اوپلے کھٹ کیوں بیٹھ کے کریں گلاں وانگ عورتاں کھ چھپا ناہیں

بن حیدر دا شیر دلیر ہو جا ڈر دشمنان دے پیا کھا ناہیں
کردے ہک تے انشاء اللہ رہتا ظالم دا نام بھا ناہیں
جے کوئی ہے حیاتی دنیا وچ باقی کوئی سکے دودھا گھٹا ناہیں
عادت تیری دی ایہو قصورمند ایویں ہورناں دے متھے لا ناہیں

ظلم دی دھرتی

سچ رب دا نام ایں حق باہجھوں غیر نوں سُر نہ سور کوئی نہیں
کلمہ نبی دا آکھ جو کم آدی جیدی یاد دن بھلدی گور کوئی نہیں
غوطے خیال اندر چیکاں مار روناں لبوں بند نے میں کردا شور کوئی نہیں
ہر اک دا تا بعدار ہاں نہیں کسے نال میری شرکت کھور کوئی نہیں

گل اپنی اپنے نال کرتاں کیسے دا گلہ ایہہ گھور مسور کوئی نہیں
ڈگیاں پیاں نوں لوک لٹاڑ پھڑدے ماڑا حال غریب دی غور کوئی نہیں
کردے ظلم مظلوماں تے پے ظالم اگوں آکھدا اوہناں نوں موڑ کوئی نہیں
لٹیا جائے کوئی پیا دوہائی پائے آکھن سنن والے سوؤں چور کوئی نہیں

ریا کاری، غداری دے پیک وٹن عدل سچ انصاف دا دور کوئی نہیں
عُتر لوہب تے طمے دا پھرے لگا جدی کسے دے ہتھ دج دور کوئی نہیں
دھے خودیاں چودیاں ہون ڈاکے حکومت دج پنجاب لاہور کوئی نہیں
مارشل لادی لا غداریاں نوں کیتی اہے تیکر گھرک جوہر کوئی نہیں

مُحوس عدل دی تے کتھ ظلم قہقہہ رہیا کاغذ پٹواری تے گرداور کوئی نہیں
فصل ایمان دی لالچ مینا دیاں نوں جدھا پھڑیا بھور پکڑ کوئی نہیں
حلال حرام کی وچے دہائی جاندے چھڑے ڈڈ ڈولا ڈگر دھور کوئی نہیں
عالم دین دے ہتھ پینڈ واہہ انگ طمے باجھوں رہیا ہور کوئی نہیں

بولن لائیاں خالی محسبیاں تھیں عربی چن دا دج پکڑ کوئی نہیں
مطلب گڑو دیاں ساریاں کھیاں نے وفاداری دے مَہل دا بھور کوئی نہیں
وقت سخت آگئے کاناواں کنساندے دانشمندی تخی دج مور کوئی نہیں
بے ایمانی جوانی دج کرے خڑے بڑھا ایمان ہو گیا جدی نوہر کوئی نہیں

جدھے مگر مشنڈیاں دُنب چایا رنڈی رن دُنیا جدھا شوہر کوئی نہیں
الٹی چال زمانے دے حال وگڑے مُن سدھرنے دا سدھا مور کوئی نہیں
تے تڑیاں گھست کوپت لیا بھلیاں مانساں دا چلدا زور کوئی نہیں
چڑھ گئی سیرا دی پان چٹاکیاں نوں دیکھو چھیڑ کسے تے کمزور کوئی نہیں

کال کال دے بھارنے ماڑیاں تے سکھیں وسدیاں نوں اج دی اوہر کوئی نہیں
ڈٹھا پھر کے جگ اُتے قصور مندا گناہ گار تیرے چڈا مور کوئی نہیں

رباعی

حال دکھیاندا کسے جاندے سکھیں بھر نیندراں سون والے
بن دے میت ناہیں کدے پریت کردے وانگ جوگیاں تے بھون والے
منا مال، پیار ناہیں ایہہ یار بن دے بازار دی رنڈی تے گون والے
قصور مند نہوں سدا بیٹھ رہندے جیہڑے آگئے بن گئے جان والے

شاعر دی آواز

دسے نشان مکان دا مسلمانی دج وسدیاں نفس کراڑیاں نے
ناہیں عورتاں ساریاں گھسریاں نے مُد مرداں وانگوں مُچھیاں داڑیاں نے
کھوں دج نماز نہ وضو کھلون دیون ایویں مفت بھن لوٹے واہڑیاں نے
گذرنا اپنا تھیں مشکل قصور مند ایہہ تے آتشی پہاڑیاں نے

لوہب دے دج طے نے مار چھاپ مسمانی اُکی دَب لئی کدھرے
 وڈھی ٹھگی زمانے دج لٹ سپنے گئی گل ایمان والی رہی کدھرے
 خُسد لُغض تباہی دی بادشاہی، گل خُلق عسجاں گئی کدھرے
 اچھے آپو اپنی پئی قصورمند، گل نفس و نفسی اُگے رہی کدھرے

قطعات

راہ رب دی لہدا پھریں آپیں، او لہہ کوئی راجتا پہلوں
 کدی خود وا خود نہ ہو سکیں، کریں کیوں خُدا خدا پہلوں
 قدم قدم تے تھڑکدے قدم تیرے اک قدم تے قدم نکا پہلوں
 الا اللہ فیر کہویں قصورمنداً حرف لا والا تے پکا پہلوں

کون موڑے تیریاں بھانیاں، نوں جیویں چاہیں سائیاں تیویں کری جانا ایں
 نہ ہویاں نوں کرس تے ہوئے خُدا کریں، کدوؤں چُک لیئاں کدھرے دھری جانا ایں

کھیاں دے بھرے کٹکول ڈوہل دیویں، کئی بے امیدیاں کاسے بھری جانا ایں
 کدھرے بیگناہ سزا پاندے کدھرے قصوریاں نوں کردا تیری جانا ایں

نام و نشان

کھیڈے ہال نہ چمکدار لال گودی ایہو غم بیا ہڈاں نوں کھور دا اے
 اوتر عمل دے بے اولاد قصورمنداً رہ سی نام نشان نہ گور دا اے

رباعیات

رہے رب دا نام، خُدا ہونا یاد رکھ ایہہ روپ سَنوب تیرا
 اِنج حرص طوفان دیاں جھانجھیاں دج ہو جانا بھکا بھوک تیرا
 ایہہ وی کھل تھیوں اک دن کھل جانا ایں عیاں والا صندوق تیرا
 بن پاڈا پاڈیاں کریں گلاں قصورمند اصل ہے دچوں پولا بھوک تیرا

دُنیا دار تے دُنیا دا ہے طالب قابو اس دے عر فقیر دیکھے
 بھیس بدل درویش دا ویس کر کے پے پاندے پیٹ سریر دیکھے
 لکھاں کن پڑوا کے بے جوگی اکو رانجھتا سی جیہوا ہیر دیکھے
 ہوندا مرد کوئی وِلا قصورمنداً جیہوا بیا رضا نقدیر دیکھے

دُنیا ہس ہس اٹھ کے چلے اکوں ایسی دُنیا تے جس دا آؤن ہوندا
 پالیدی خنجال دے چال ایسے خبر نہیں آزاد بے کون ہوندا
 بے نچن ایسا دن رات کر دی نیند سکھ دی فیر نہیں سون ہوندا
 بھلیاں بھلیاں دی ایس نے جلد گالی قصورمنداً کہہوے اے بھلا کون ہوندا

دیکھے کئی گلار ہزار چٹکے، چمکدار اچھے تے کردار کوئی نہیں
 خالی راگ دراگ تھیں چن نکلے، درد فکر تے ذکر اذکار کوئی نہیں
 آئیے آئیے زبانی ہے آؤ بھگتی، دلاں دج اخلاق پیار کوئی نہیں
 قصورمنداً ہندے شکلاں دے پار لکھاں دج مصیبتاں وقادار کوئی نہیں

چل چل کیوں چل کھانا ایں دیکھ دیکھ کے کاروبار چلائے
گل پل دی نہیں سمان دسدے سورج جن تارے مارو مار چلائے
رات توں دن تے دن توں رات چلائی تے صدیاں پے ایسے تار چلائے
چلا جائیں گا توں وی قصورمند، اکھیں دیکھ لئے دوست یار چلائے

خسہ بھٹ دے دیس وچوں نس جاندے، خُلق دی جھوک وسائی جہاں
جین دی خوشی نہ مرن دے غم رکھن، آس مشکل کشائی جہاں
رکھی طلب نہ تخت حکومتاں دی سینے عشق ہے مُصلحتی جہاں
رب اُنہاں دا اوہ رب دے ہوئے قصورمند رکھی خودی نہ ویج خدائی جہاں

دنیا وار دُنیا دی طلب اندر، دوڑ دوڑ کے تے پے ہوکدے نے
مرداڑ دی مار تراڑ اندر اکی دوچے نوں بھوکدے چوکدے نے
ٹھنڈی جان انسان رُمن لٹن جہاں لے محمدی شوق دے نے
قصورمند نبی دیاں عاشقاں تے مولا رجتاں پے تروکدے نے

جوڑ جوڑ چا کرا جوڑ پھر دا، اے اصل ہڈ بجن ہڈ دے نہیں
کلمہ پڑھ کافر مسلمان بندے، کفر لوک اج دلاں وچوں کدھدے نہیں
گئے پے جاون اگول بندہ بہہ جائے اوہ گئے فیر بندے نوں وڈدے نہیں
بنیاں دی عادت اے قصورمند، بندے بیٹھے نوں وی بندے بھڑدے نہیں

مرزا صاحبان

دنج دھم پی سنسار او بہناں بہن کھوں تے کھاونا دوہاں اکو گفتار
توں شاہ درباری ایں ماہیاں توں کھیوے دا سردار
تیری پلگ نوں کالکھ گئی اے لا پھڑی اے چوہر گوار
توں مست ہوویں متا تیا تری چوہر گئی اے مت مار
کدے رزق نہیں رُسدے ماہیاں جدوں دھی ہووے شیار
ہاراں چوداں ویج پر تاپئے کھیا سی عالم دے سردار

کھیوے خان شیر نوں مار شریکاں نے میل
او غرق اسرے ہو جاؤندے جے دھرتی دھدی ویل
اُدھیاں بیٹھ صلاحیں نے کیتیاں گھر سند کے بچ سویل
مرزا خجے چائے گھر اپنے اے کہن صلاحیں میل

اوہ بھووندا اے ویج دھیریاں پھر جیویں مستان
اودھی شکل آویل اے سوئی جیوں کوئی لُڑ جوان
اوہ جتھ جتھ کے چیرے تے لُکیاں بت بت کے رُ دا اے ساہن
اُدھی جا پے ڈول کوٹری بوں گوشتے ملے کمان
او گویاں نال کھیوے دا نہیں ساؤ مردان

کھیوے ڈیرے اپنے کھل کے حیدیا خان بلند
گوشتے بہہ کے اُڈں نوں پیا کرے نصیحت پندہ

ساڈی عزت اِکو سی ماہیاں نہ فرق نہ وٹ
نہیں دِل دِل کے خانِ شمیرِ نوں اُج مر کے کیتا بندھ
نہیں تے ایس نصیباں دے چھوہر دی اُج خوب بہاندے چنڈھ
جا سوچ بلند خاں ماہیاں نہیں تے ہونا ایں بہت کھنڈ

گھر آن بلند خاں ماہیاں میل بیٹھا پروار
سند کے گل قبیے نوں آکھدا گل سُن او برخودار
پلیا ہویا جوان ایں اہل عقل ہوشیار
بیڑہ موپاں پنچھوں مرزیا کم ہوندے نی پے خوار
مے نے آدھ نیلی دا نکھیا دے کے ڈانگاں دو چار
نہلی سی مرنی قسم جو لوڑیوں سی ککھ کوار
نہلی گڑھ ملتانی جی اے شاہ رکن عالم سرکار
مے نے او مرزے نوں بخشی اے او لکھی سرکار
جوڑا نواں لوا کے چا کیتا نے خان تیار
زبور پہن چڑھیا شاہ پری تے جا عرش پے چکار
اگو حوراں کھڑیں نے صفایا بن کے او خاطر کرن دیدار
ساڈے وطن آگیا اے لا وطن او عالم دار سردار
کسے جا کے صاحبان نوں آکھیاں کرے سرشار
تیرا یار چلیا ای چھڈ کے پیریاں تے اٹھ کے کر دیدار

سُن کے سٹ پئی سر صاحبان چویں گھڑیاں کھور
او بٹے جگروں ہائیں نے ماریاں جا کے عرش پئی کنگور
کھا کے گردی ڈگ پئی دھرت تے بھوں ٹٹ گئی پنچگ دی ڈور
اوہدے واسطے حشر آراستہ اے کوئی عدل ترازو قول

پے روندے سونین اداپیوں اٹھ ٹر دگ پئی
اُٹے جا ہو نوں آکھیا نی مٹھنھی میں تھک پئی
نی کی ہویا ای میں سٹیا دل بر چلیا میرے چلے چنگ پئی
نی اے ٹر پیاں توڑ محبتاں جدی ملکاں وچ دھم پئی

ماں نے پو نے آکھیا نی میں مٹھنھی جان قربان
مرزا جم جم پیا جائے وطن نوں توں کیوں مٹی ایں حیران
تینوں میں انتہاء اللہ میل ساں توں محکم رکھ ایمان
تیری یاری چھڈ نہیں جاوندا او مرداں دا سلطان
بول مرد نہیں ہار دے دے مشہور اے گلی جہان
مرد پے کردے غرضان پوریاں نہ چھڈ دے میدان
اوہ زوراور میر شمیر توں او پے ڈر کے تھٹ لنگان
اک لکھ پتوی ہزار وچوں عالی اوہدی اے شان
اہا سایہ اے وچ مجلساں اعلیٰ چویں علیٰ مردان

ہو کرے تسلی صاحبان کی کرنا اس کیوے
میں جانا دل خان دے جے رکھے مولا خیر
اچھا نوں مرزا گلیوں نکلیں کاڑے کر کے ٹیر
جانے مرزے کان نوں پئی آمدی اوے وے ذرا کو اتھے ٹھہر
جانے وار مرزا وے پا جا میرے گھر میر
وے پردیسی ہو کے ٹر پیا ایں واہ واہ رونق سی دج شہر

اگے تسی جان دے او دچڑیں نوں ٹیلنا اے بھلیاں دی چال
ہو نال اشارے دے سد کے مرزے نوں لے گئی نال
دج وڑ دیاں مرزے خان دا کھتا سی درس جمال
جٹ دا چہرہ دیکھ کر ماڈنا سکوں ڈھل پئی تھی سیال
دونویں روے مل کے دچڑے دم دم گزرے نے سال
دونویں قبلے کجے سامنے ہتھ ہتھ کے کرن سوال
زلفاں خاص نشانی دے واسطے پے تک دے نیں خدوخال
دعاں صاحبان نے مرزے نوں اک زر بخت رومال
اک تھلا دے دے اسان نوں اٹھ کے فرحوالے رب دے کج دن مصیبتاں جال
توں میرا تے میں تیری آں دج شاہد جل جلال
جھب مو آویں گا زردیوں میں مراں نہ کان اڈال

مرزے نے اگوں آکھیا ہنجو اکھاں توں کیر
اُسی ٹساں توں کھڑے کدی ملاں گے خیر

کھلیاں عمر گزاری اے ہن دھنوں پے گیاں نے ڈھیر
تیرے ماپے میرے نانکے دشمن ہو گئے دوہیر
تینوں سداں دی آ جائیں توں ذرانہ لاویں دیر

صاحبان نے اکھیاں ہن اللہ دے آسرے ہن جاؤ تسی
دوہیا ہو کے کھیویں اٹھ ٹریا محبوب
عذر بہانیاں کی چارہ مغلوب!
پوسٹ لے چلے نے کھپن چوں چکھوں نکدا کھڑا یقوت
اُونہوں پے گیا ہنیر جہان تے جوں سورج ہو جائے غروب

صاحبان چڑھ کوٹھے تے دیکھدی راوی وطن کدور
کنڈ دتی جاندا اے فی اسان نوں فی اج نین میرے دا نور
جا وستیوں سو رہ گیا فٹش کھا کے ڈگی اے نور
فی امان اللہ پئی آکھدی گوشے پیٹھ جتور

ماں صاحبان توں آکھدی لے چڑھا جا کے کت
فی کیوں دل لایا ای رولن تے جا کھیڑیاں دج ہس
اگے تیرے پھیر دی پے گئی اے مجلساں دج دس
سڑ کے صاحبان بول دی بس مائی بس بس
دس جہے میں پٹنا سی پے گیاں اگوں ہو نہ مینو دس
مینوں بھل گیا اسی ہسن تے کھیڈنا بخار دچوڑے دی کس

مائی آکھیا بھیڑے نہ لہیں عشق دا ناں
 ساک سکے چھڑ جاندے پیو باہل تے ماں
 اے اُنہاں توں بھیک منگا دندا جیوے تختیں کرن نیاں
 تے ابراہیم آدم نوں بھل گئی سی غنڈی چھاں
 گوپی چند چھڑ کے دولٹاں پیا پھر دا مگر گراں
 چندڑیں گوشت پکدے نے ہاکرے کھریں دال وی لہری ناں
 چھڑ دے کھڑا توں کھل کنگال دا میں لہیں داچ بٹاں

جدوں سی قلم نے کھلیا ہر کسے دا لکھ
 میں کول کھڑی رہی صاحبان اکھیں آئی ساں دیکھ
 بھاویں سد نبوی نوں کچھ لے میرے نال اوہدے نے لکھ
 توں کتوں آگئی ایں سہویدے وچ لیکساں مارن میکھ

مرزا بچیا جا داناں ہاد چیرے کے چند بار
 خوشیاں ہوویں خلک تے چے ڈھولاں دے تقار
 مرزا وکیل دا آ گیا کل کھلاں دا سردار
 نصیبو لا سینے منہ چھیا اتوں سٹے روپے نو وار
 چا کیتا نو فنی غریب نوں تن تن سخی اتار
 مرزے نوں ملن آئے نے ہلیوں چڑھ کے کگی دے سردار
 واسے، بھٹی، کاشیے، ڈوگر، ویرک، شمار
 وڑانچ، گھمن تے ہا جوے بصال لالی کلیار
 مرزا نے جلق دے کے ساریاں چا کیجے نے لائق وار

مرزا واقف ہو گیا ملک دا ملت پٹی ہرنال
 ڈیرے بیٹھا رہندا اے لاکے مجلساں پیو دادے دی چال
 اتوں راضی باضی جاپدا وچوں مالم رب نوں حال
 کھیوے کدی کدی ٹرا چاندا لو بھی درس جمال
 اک وار محبوبوں دے ڈھیاں عاشق مست رہدے سو سال

مرزا خان کھیوے سی گھر مرزے وی بہن جوان صاحب حسن سلطان
 کچھے زلدی رہ گئی سی تنجی پیو کر گیا چالان
 اچے منگی پرنائی مول نہیں کدے ماؤ نہیں دھریا نام
 تے لاگی کتے کچ مار کے ذات صفات ونبان
 نالے لوک مارن دے یولیاں آج رھڑی رن پروان
 آچی بہن دیاے گا گھر آکے مرزا خان

مرزے آ گھر ہکا ٹوریا جڑی باہمن ڈوم
 ونجو پنڈی بھیاں کن کے رسم رسوم
 خان ڈھلے دا پوترا رہ رسم کرو معلوم
 اہدے منہ مسری ورنج لاؤنی دن متھ کرو قیوم
 توڑے ماہ مہینہ اے سفر دا منع نہیں وچ علوم
 پنوں سولہویں تسی ڈھکو گھٹ بھوم
 مینوں پچہ نہیں اپنے آپ دا میرے ہو گئے تالیا شوم

ٹنسی چب آجاؤ کم فیڑے میرے سروں لے دیسی بھار
میرا بُت راوی تے روح کھیویں کدی نہیں دجھا بار
میںوں پیا کھیویں سدا آؤندا تین سو تے سٹھ سوار
میں انہاں دے نہیں مقابلے میں بیٹھا ہمت ہار
میرے بدن تریلی دم خشک نے میں کوٹو دیں لاچار
میںوں سدا پیا حساب دا ڈاٹھے دے دربار
میرا غلط سارا روزنامچہ پتے اک نہیں درہم دینار
میںوں آسرا آل رسول دا ہوں سر دفتر سردار
کہو کلمہ دلوں زبان بند منہ توں علی پکار
نہ ڈر حشر حساب توں دل توں خوف اتار

اتھوں مرزا تہت ناک ہو ٹر پیا راوی دے کان
مے ٹور دتا نال زور دے چھڑ ہت روح ہویا روان
مرزا گیا تے کھیوے دے چوہدری سند کے شیخ بلادر تے خان
زل کے ہندو تے مسلمان چا کیتی اے عرض بیان
ٹڑی ہوئی وڈی پر نائیے کتے چنگا ڈھونڈھ مکان
آس پاس چناب دے پے والے عقل دوڑان
انت چنالے چھڑیں جا کے ہر دا پوے دھیان
آکھن پے ناک دادیو دل لے تے لاگی چاٹورے کھیوے نوں فرمان

کھیوے اگوں آکھیا سر چشمہ اتے چھل
اگے میری وج دلیل دے ایہو آئی گل
کوئی وقت مبارک دیکھ کے اتھہ رکا دیو کل
لاگی سدا دھاڑا سمجھ کے دیو ٹور چنالے دے قل
لائق چیز جیڑی اے دیو تی لے ٹورو رہ شکل

چب جاؤ چنالے جا کے اپڑو جا کے میرا دیو سلام
چنڈ چٹا بے بھیل خان دا اہدا خان طاہر بے نام
اُہدے منہ مسری دنج لاؤنی کتو پھیر انعام
اکو دن کر آوناں اتھے چیز تیار اے تمام

لاگی اٹھ ٹرے تے دنج اپڑے آکے چنڈ دے دربار
انہاں سلام آہیسوں گزر کے کیچے وار مدار
مسری لائی منہ چھور دے پھیر وٹھے لاگ وہار
کڑمائی گنڈ اک روز دی گبن بٹھ لے نے وار
وار منگل تے چن تیرھویں کیچے نے پک پنجال
اگوں ایتھو گل کی ستانی ایں اتھے گلاں دے ڈھیر کھار

لاگی ہو دویا آپڑے کھیوے عقل چنگ
انہاں سلام آہیسوں گزر کے گبن دیا اے منہ چنگ
جان آون تے کھان بھن خاطر تے خوش رنگ
نیں گرہان دوہندا عمر شکل دا سنگ

تے دونوں گھریں تپاریاں لگ پے نے مَن سہیاں
ادھر چنڈو پہلا ادھر کھیوا خان
کھو گُو آتا تے بکھے تے میدہ چاول جام
تنبو تے چھول دریاں ہور کئی سائے وان
مہری نے مٹھی مین نوں سدیا تے او لگ پئی چول چھٹان
دن دھل گیا ہو پیاں ڈگیاں مٹھی لگی اے گھراں نوں جان
لے مہری مَن میں چلیاں میرے روتے ہوں نادان

مٹھی نکل پئی ویڑیوں ٹہل گئی نوں سہن
ٹور ناں سپیلے صاحبان دی گل سنی اک بہن
تیرا قدم پھدا پیا گھل کے جیویں سیانے کہن
اج تے جج انج پئی چاپ نی ایں جیویں دیا والے گھرنین
اے گل کیتی نور نے دونوں کیتا کیں ہس کین
مٹھی نے اکوں اکھیا توں تے وا وا ایں داگ ادلیا
میں تینوں دساں کی کھول کے صاحبان وا ای شروع دیا
کیتا نے ساک چٹالے ول چنڈاں صاحبان تو رکھے نے بھید چپا
کھیوے مہر نے نال طاہر دے دینا ای کر نکاح
صاحبان ٹور دینی نال زور دے ڈولی دے وج پا
صاحبان پرونی گج دن دی ایس دم دا مٹھی دسا
ہمدرد سہیلی صاحبان سیال دی جبری نور سی
ایویں اُہے دس وج ڈنڈول بھرن

آنے آکھیا مین صاحبان نوں دساں نی گج نھوں رہیا
ادھر شاماں ویں ہو گیاں تے ساریاں چاگاں بھاگاں
کھکیاں ہو گیاں تے باہر جنگل بہن جاندیاں نے
تے آندیاں نے نی صاحبان نمائی نوں بلايو
جس ویلے صاحبان سیال تے نور دکھیاں ہو جاندیاں نے
صاحبان سیال نوں نور آندی اے ککھ نھوں رہیا
ناتا صاحبان دا کر کے چنڈی گن متھ آئے نے وار
کوئی دلی سہیلی اے صاحبان دی معلم کر کے اسرار
جا پاندی اے چنگ ہارود تے پئے تے سٹ مار
انہوں گوشے بہہ سجھاؤ ندی نی مَن گر پئے مٹیا
تیری تے مرزے دی اے دوستی ٹٹ گئی اُلفت کار
تیرے باپ نے کاج اے رجیا تینوں مٹھی سرت مٹھی سار
بھلکے چٹھ چنڈھاں نے آوتاں اے ڈھول نگارے مار
نی جج ڈھکے گی کرما مہیاں وج دھم پوے سنسار
تینوں پا ڈولی پئے ٹری توں گٹھ حیا دے ساڑ
توں نال کھل دے صاحبان کیتا سی اے اقرار
مٹھی گولی پاندی آپ دی جدی خدمت گار
میں پوہڑی آں واناں ہاد دی پئی جوتھاں دی گلی بازار
توں آندی سیں اوہ دن چڑھے گالیہویں جدوں میں دیسیاں یارو سار
اے گل کیتی نور نے تے لگ پئی رون بھکوریاں مار

سیاں نور نوں بچھیا کیما اے گھور مسور
 صاحبان روندی تے پئی ڈسکدی کیسے کر دی شور
 نور نے سیاں نوں آکھیا گل نہیں کوئی ہور
 انہوں یاد پئی گل سُن دی ایسے گل دا دلاں نوں شور
 سب چکے وڈے جاندے موت حیاتی دی جوڑ
 سدا رہتا نہیں دج جہان دے اوڑک ڈہرے نے گور

زبایاں

پلیٹ فارم کسے نے آکھیا سنگل ہو گیا گڈی آرہی اے
 رونمے کئی دیکھے پھڑ گئے روندیاں نوں چڑھ گئے گڈی جا رہی اے
 کئی وچھڑے میل دی اے مذتاں دے وچھوڑے عمراں دے کیاں نوں پارہی اے
 وسل کوچ دے کرے قصورمند دا جاں مار دی موت بلا رہی اے

سمجھ دور نہ آئی کہ آئی گڈی پلیٹ فارم تے رہو تیار ہوکے
 بچھکا ایمان سنبھال کے چڑ جاویں گڈھ کپ فھیں رہو ہوشیار ہوکے
 ٹکٹ ایمان دی جینی آں لوڑ اوتھے گڈی آخری تے سوار ہوکے
 سفر عمر دا نیڑ قصورمند ہر اک دا تابعدار ہوکے

چل چل دا ٹل پیا کھڑک دا اے توں جیون تیں جھ دھو نہ ذرا کھلو
 اے دُنیا ساہ سکھاں دا نہیں تے اکو لوہنی اولو جیٹھ کی پوہ
 تیرے دلوں چٹکے چٹکے لکھاں گئے نی ہو اک نہ دو
 قصورمند او چکھدا اکی ڈالٹھ موت دا اتھ آیا جو مرے گا سو

چل چل دا ٹل پیا کھڑک دا ای اصلی وطن ول مہار موڑ اپنا
 ایویں راہ دج پیر بیٹھاں ایں جوڑ ہور نہ نال نہ جوڑ اپنا
 بگل موت دا ودھا غافلا اوئے اُنہوں سُن تے پھڑ دے شور اپنا
 بن نہ نادان قصورمند ہٹاں رب دے نہیں کوئی ہور اپنا

جس دن دی ہوئی سنبھلی اے پڑ نہن نہ کیتی کوئی کار اے جی
 کوئی نیکی دا کم وی نہیں کیتا کماں منڈیاں نال دیار اے جی
 سب شہر دے لوک نالائق آکھن آکھن آدی اے بے کار اے جی
 قصورمند مولا میرا فضل کرسی بندہ مَچ کے تے گنہگار اے جی
 گلاں درد دیاں کراں میں رب جانے نہیں کوئی شاعری دا فخر بخار اے جی
 قدر سخن وی منصف جان والے جانے کی جو ہے گتوار اے جی
 سونا کول صرافاں دے جائے جدو دیکھن او کسوٹی تے یار اے جی
 قصورمند آکھن بکواس کر دا سُنن والیاں دی اے گفتار اے جی
 دلا پھڑ توں پر ہاں قیاس ایسے ایویں ضائع نہ وقت گزار اے جی
 آپے سُنن گے دلاں تے کن دھر کے تیرے وانگ جو دکھی دکھیا اے جی
 شک دلاں نوں قدر کی شعر دی اے لگے ہوئے جہاں نوں جنگال رنگار اے جی
 قصورمند جو کسے نوں تند دا اے نندے آپ جاندے رب دی مار اے جی
 ہوئے غلط لفظ تے نہیں اعتراض کرتا دوستوں بے علم تے آن پڑھ آں میں
 بلیا نہیں کوئی کاری گر کال ایس واسطے رہیا آن گڑھ آں میں
 گئے وانگ کما دے شکل میری کھوکھا رساں ہانجھوں وچوں تڑ آں میں
 قصورمند بھریا کدی بولدا نہیں سکھنا کردا ہنر ہنر آں میں

میں بے علم تے تھی او علم والے میں بات کرنی تیاں ہوتا ہے
کیوں اکھیا والڑے کسے نوں ماہ پاندے بھلا انہیاں راہ کی دستا ہے
ھوکا اپنی کھاری دا دئی دا اے جو گج کول سودا اگے رکھنا ہے
کوئی پیا مار دا ڈگا اے بولدا اے قصورمند بھالویں ڈھول سکھنا ہے

دیکھن والیا پوزیشن نہ دیکھ میری وچوں ہاں غریب مسکین والا
بے ہنر بے پر بے آسرا آں دساں کی جو میں سنیں والا
نہ کوئی زور نہ مان محول میںوں ارادہ ہے یتیم مسکین والا
اوتے نہیں کوئی علم یاد قصورمند حرف یاد اے الف تے میم والا

غفلت دراز خوشی دیاں خواہاں تینوں کدے صبح میں خمیں
گلینے کھنگ بخار مروڑا چپوں پھر دے موت دے سمیں
اتن جیتی وہین سینڈا وسدیاں آئیں جییں
قصورمند توں نام چپ لے مے زندگی جانی نکلیں

میں تیری توں مالک میرا توں میرا سائیں ہور کوئی تائیں
اکو میںوں آسرا اے ذات تیری دا تیریاں جین پناہیں چھڈ نہ جائیں
مندے عمل میرے دیاں گلاں یارو ہوں تھائیں تھائیں توں پروے پائیں
قصورمند میں قصوری بندہ اوڑک ہاں گناہیں توں کرم کمائیں

جن دوتے تانہاں اندر نہیں دل وچ درد سمجھاں ڈھا ڈیاں دھماں
دھروں کزور قسمت دا تھو اگوں کھچاں تے پچھوں دھماں

پچھیا نہیں منزل دے اُتے رہیاں دل دیاں دل وچ لیاں دھماں
قصورمند میں جن بدلے تھماں تھماں بن قیتوں وکلاں دندیاں رکاں

ایدر اوہدر دھیاں میں مار ڈھا میرے جیا نہیں کوئی غریب آیا
بے کوئی ہے غریب تے غریب اے اوہ میرے جیا نہیں بے نصیب آیا
میری دیکھ رحمت احمق دی افسوس کر دے خورے کیوں نہیں میرا طیب آیا
اوہدی وچ اڈیک قصورمند میری موت دا وقت قریب آیا

شیخ سعدی توں کسے نہیں پچھیا سی، حالت کہہ میری سرکار دی اے
اگوں انس کے سعدی کہن لگے، ڈھیر لائی اُس موج بہار دی اے
چیدیاں تھماں کھا کھا دند لگے، جیب ڈرا نہ شکر گزار دی اے
شکر چاہی دا اے قصورمند کرنا، ایہہ ریت وی رب دے یار دی اے

بھلی، بری گزار کے جگ اُتے، اساں کیہیاں آج تیاریاں نہیں
دو گز زمین وی نال قسمت، توڑے، مانیاں، حکم، سرداریاں نہیں
جو بیچنا این، اوہی دڈنا این، گلاں عافلاں بچ تاریاں نہیں
قصورمند دا گھر تعمیر ہوئے، نہ کوئی بوسے تے نہ کوئی باریاں نہیں

نزدیکی سمجھ کے جہاں توں نزدیک ہو یا جڑاں مہریاں اوہو اکھیر دے رے
دقاداری نال رسی پیار والی میں وٹ دا ریا اوہو ادھیڑے دے رے
جانہی وار نہ داغ پریت لگے، میں دھوندا ای ریا او لہیر دے رے
نڈاں سکھیاں دیکھ قصورمند ایویں کھوہ خیالاں دے گھیر دے رے

شکلوں شیخ درویش بگیاں نیوے توبہ اللہ ایہذا ہیر پھیر ہونا
سخی داتیاں وانگ پیا ظاہر دے باطن نکر نہ وچہ چنگیر ہونا
ساڈے وچہ اہو وڈیاں خامیاں نے ہونا گیدڑ دکھاا شیر ہونا
قصورمند ٹو ڈر رب کولوں تئیں جتنا جگ تے پھیر ہونا

تیرا لال چہرہ نظریں آدندا اے بے مثال جیوں محل گلاب ورگا
سورج وانگ پیا چکاں مار دا رہے حُسن پوسٹ محر مہتاب ورگا
لکھاں ہور وی شاعر نے جگ اُتے ہونا کوئی نہیں تیرے حساب ورگا
باسط میر اے شعر قصوریاں دا کتوں مینا نہیں تیرے جواب ورگا

پے گئے غیبوں میں ای بھٹکتے تے ہور پھیر کہوں میرے دکھ دی اے
جسے غماں وچوں کس دہلے نے کیتی سانجھ نہیں کسے سکھ دی اے
میں کھکی لوں درداں دے پندھ ملے نہ اے مکدے نہ آتھر سکدی اے
قصورمند ایس مندے بخت کولوں میری جیوندیاں جند نہ مچھدی اے

گھٹ جان دے راز محسباں دا علم کتاباں دے قائل جیہڑے
اودھی رحز اوکھڑی سمجھدے ناہیں پڑے کھسے زمانے دے جال جیہڑے
عقہدے کھلے کدی نہ مہلے نے پے گئے اصلی قیل و قائل جیہڑے
اودھناں دی دُور پرواز قصورمند در حضور دے اُتے ساک جیہڑے

تیری حد اے فقہ دی سد سانوں جیہڑی حد دے اُتے کھلو سڑیا ای
کہیا بے وقائی والا صابن وفا دے داغ نوں دھو سڑیا ای
راضی رضا دا موتی آں پیا چکاں جیہڑی لڑی دے وچہ پرو سڑیا ای
نہ اپڑاں نہ مکدا اے پینڈا قصورمند جیویں تیل خراس نوں جو سڑیا ای

بجن جہاندے سنگ تروڑ جاندے بہہ جاہن ایہہ ڈھیریاں ڈھا کے تے
رون دھون کھلون نہ نین چھم چھم مل جان او بھناں آ کے تے
قصورمند شائد کچھوں مڑے پن پھلوں مرے کسی تھلیں جا کے تے

رگو رنگ اے رنگور کھیریاںدا جتھے وسدی رانجھے دی ہیر سونی
بند بند تے مار دا حسن لاٹاں جکوں دکھری اوہ تصویر سونی
حویاں جگدیاں تاریاں وانگ سکھ وچہ چکھدی بدر منیر سونی
وچہ سوہیاں قصورمند وچہ سوہیاں دے ہے او پیر سونی

شعلے دیکھ نقاب وچوں عاشقاں نوں بھانجھ وچ محسباں پھڑک دے رہے
جھلی جھال نہ موئے کلیم اللہ جلوہ دیکھ بے ہوش پھڑک دے رہے
واسا قدرت قدیر دا پرہان بدھرے دُور عقل دے دہاں ای کھڑک دے رہے
قصورمند اوہوں آپ گئے اگے جتھے جبرئیل جئے وئی دھڑک دے رہے

حوالہ شہر خاموشاں

کلام بابا قصورمند

دیکھ کی سی کل تے آج کی اے ایس بات نوں کر دھیان اندر
نووے سُن دے جتھے پے ٹلدے نیں گھڈاں پینیاں اُس دکان اندر
جتھے شاہ وجود دا تخت کردا اَلُو بولے اُوں مکان اندر
قصورمند کیوں آکڑاں کریں ایویں سدا رہتا نیں ایس جہان اندر

اپنے آپ نوں چنگیاں سمجھتا ایں نیں ہور کوئی حیرے دھیان اندر
رہندی رب دی اوس وسیلے یاد نیں جدوں خودی دے پھریں میدان اندر
رہتاں نیں نہ توں قصورمند اک دن دونوں ہوواں گے قبرستان اندر

کر گئے کوچ نیں شاہ گدا استخوان اکھیں دیکھ یا ای کیہوا ظن رہیا
گُج دے ہتھوں آج ای جتھ تیرے چاندی وار نہ جتھ کوئی کن رہیا
اوتھے پیاں لوڑاں فیر توں آکھتا ایں نیں کاس نوں جوڑ دا دھن رہیا
دن رات دے وچ تیاریاں نے قصورمند وی بستر بھن رہیا

سے اتھے آیا ایں تے دکھائیں نہ کسے دا دل بھوں اتھے نت پاؤنا پھیرا
دکھائیں نہ کسے واجت بھوں اتھے نت آڈناں جوگی داگ پھیرا اکو ویر تیرا
گھوڑے زندگی تے آج سواریاں توں پلکے ہووئا ایں مٹی دا ڈیر تیرا
تیرا کون جھڑا پچھوں یاد کرسی کس لینا بھر نام تیرا
قصورمند مویا کہ غیب ہویا کوئی پچھے گا سُن کے شعر تیرا

اک دن شہر خاموشاں وے وچ دی نال اتفاق وے پیا ساں لنگ
اک مکان وچوں اے آواز آئی اڑیا ایڈے نہ شن دکھا کے لنگ
بے توں نیں ایمان قرآن والا تے میری قبر تے جتھ اٹھا کے لنگ
نہیں آکھیا مَعل چڑھا جاویں نیں آکھیا شمع جگا کے لنگ
لکھیا وچ قرآن حدیث جیویں جیویں توں وی حکم بجا کے لنگ
مے معافیاں ملن قصورمند کلمہ نئی دا میوں سنا کے لنگ

سُنی اے آواز تے حیران ہویا اونہاں جُراں تے ای کھڑا رہ گیا نیں
کی اے سر اسرار کی بات مخفی سوچاں ولیدوں وچ پے گیا نیں
قلعہ خودی تھیں بہت بلند میرا داگ ریت دی کندھ ڈھے گیا نیں
تے اکاں ٹرن نیں ہویا قصورمند ٹہو قبر نال لا کے بہہ گیا نیں

جیہڑی قبر نال لا کے ٹہو بیٹھا ساں اپنی چند حیران فطان کر کر
اوس قبر چوں پھیرا آواز آئی لگا سنن میں غور دھیان کر کر
پلی کے بہن والیا بھار نہ پا اُتے ایڈے مان تے شان گمان کر کر
تیرے داگ ساں اسی دی وچ دنیا بھر دے ہوندے ساں ناز تے شان کر کر
اسی آج موئے ٹوں پیا جیوتا ایں مار تا مویاں توں ظلم طوفان کر کر
عذاب قبر نوں دینا منع کیا ائی وچ حدیث دے نبی بیان کر کر
من نبی دا حکم رب نوں جان نیزے ساڑے گا دوزخیں سینہ عرفان کر کر
تے حکم رب دا جہاں نے بنیاں نیں گئے اپنے حکم روان کر کر
داگ ابلیس دے لعنتاں لکھ اونہاں رڈے دواویں رب، شیطان کر کر

حکم جو رب رسول دے میں گلاں دسا پیا قرآن کر کر
 ہون اوبے ادب ہے دج دوزخاں دے روندے ہے قیر و فغان کر کر
 تیری ہک اُتے سب لپٹا کی پھریں طپچاں اُتے مستان کر کر
 کوئی کر نیکی پار نہ لگتاں ای گلاں نریں نال زبان کر کر
 اوئے اک دن کل ساڈے توں دو آجانا اس حص طے دے، حساب حزان کر کر
 ایسے دشمن دے دج غرقان ہو گئے کئی شاہ تے حکم سلطان کر کر
 شہداد فرعون وی نہ رہے اتھے خدائی دجای دج جہان کر کر
 سنے تخت ہوا دج ہوا ہو گئے بادشاہی پریاں دی سلیمان کر کر
 سب موت دے منہ چڑھ آئے اتھے شاہو کار ہٹ کراڑ دوکان کر کر
 اگے موت دے کٹھلوائی چاندے ڈھڑ پٹھکاں زور پہلوان کر کر
 ایس رن توں فتح میں کسے کچا گئے، ہتتاں کئی جوان کر کر
 درہ خمیر جہاں اُکھیریا سی مرحب توں ٹھک میدان کر کر
 شکل پئی اوہاں دی دسوی ظاہر میں دعوے کوڑ دے بین انسان کر کر
 رہندے انہاں دے نام نشان روشن جیہڑے ہتیاں گئے ویران کر کر
 سکندر جے وی رہے نہ قصور مندا فتح جنوب شمال ہندوستان کر کر

ہیر پھیر دا پھیرتاں فیر آؤندا جتھ یقین دا جتھا میں
 چٹے پھیر گراہی دے پھر جاعا پتر نکلا او چک دا پتھا میں
 نکل جائے جتھ تاں گچ پوے مٹھا لگ لگ جتھا، جتھا ہی میں
 آیا جتھا جد جتھ قصور مندا ہیر پھیر دی فیر کوئی کتھ ای میں

اوس شہر خوشاں دے دج جا کے میری ہو کے جان حیران دیکھے
 کجھ پکیاں عمارتاں پئے گچ ہویاں گچ کچے دج بہت مکان دیکھے
 کیاں دے سن اُچے ڈھیر جھیر ہوئے کئی ہو گئے صاف میدان دیکھے
 کرے دیوا نہ بچی نہ لو لگ دی کدوے جگدے میں شمع دان دیکھے
 لہیاں اکھیاں دے نال جگ اُتے جے کدے شان گمان دیکھے
 کدوے ظلم غریباں دے نال آہے نالے خود خدا کہاں دیکھے
 گیا اوس میں شہر دے دج جدوں مئے گل دے نام نشان دیکھے
 کون شاہ تے کون غریب یارو اُتھے کوئی نہ کر دھیان دیکھے
 جیہڑے اک مٹھس وی چک نہ سکدے سن پئے انہاں تے بھار طوفان دیکھے
 کئی مورتاں صورتاں سوہیاں سن حسن جہاں دا اے جہان دیکھے
 دج بدن گلاباں تیں انہاں سندے دج مٹی دے کیڑے پئے کھان دیکھے
 آیا خوف میں موت یاد آگئی جدوں ایہو جئے ساز و سامان دیکھے
 زلنا اسان وی لہیاں دے نال آکے باریک نظر کر جے انسان دیکھے
 قصور مندا نیک کر عمل کوئی دکھ دوزخیں پئی نہ جان دیکھے

کشف قبران دا سخنوں میں میںوں اے گل خود میرے خیال دی اے
 مرناں یاد ہے جس انسان تانیں گل اوس دی مویاں دے نال دی اے
 حال جان دے نے جیہڑے جان او تھے میںوں خبر کی انہاں دی حال دی اے
 قصور مندا پیا سنی سنائی کردا پر آندے نے گل قرآن چوں بھال دی اے

پاک سکتاں آکھیا سکتیاں دے یارو توڑ مہاندے سنگ جاییے
مر گیاں وی پالے سج دوتی وی ایویں نہ دلوں نکل جاییے
کدی تگی سی اوسے دے سنگ رلنا اے اوہدی قبر دے کولوں وی لگ جاییے
پڑھے دور محمد اور محمدی آل اُتے قصورمند واسطے وی دعا منگ جاییے

گلاں نکل دیاں جیہڑیاں آیویں جاندیاں ڈلدیاں اے نے گلاں نکل دیاں
سمجھاں والے سنن وچوں ہیرے موتی پئے چن کوڈیاں کدے نال لٹاں نکل دیاں
جان دی اے بلبل جیل نکل جان دی قدراں نکل دیاں گلاں نے نکل دیاں

حکم رب رسول دا اے اوہ نہ فرض سمجھیں اپنیا دھندیاں نوں
حشر نہیں رویت کفایت ملتی حیرے جیاں گندیاں حرص پسندیاں نوں
دل کالا دکھالا اے نیک تیرا آیویں لاج پیا لاناں ایں چنگیاں نوں
بندہ رب دا بن قصورمند کی بن بن دتا ایں بندیاں نوں

دُنیا اُنی اے اوس اُنی مائی داگوں بڑا گجھ زبانی رٹ جاندی
ایہہ کردی اے کم دکھالیاں دے حق سج دے محلے ذرا گھٹ جاندی
بھاڑا اُنی دا ایمان نہیں صاف رہندا تہی شک دی پوندی تے لک جاندی
مشہور ایہہ مثل قصورمند جو کجھ پیندی اے اُنی تکتی چٹ جاندی

دنیا ایسے دا نام کسے نوں تند دی اے اپنے آپ دی وڈھیاکی دیندی
میں جگ وچ بھر کے دیکھیا اے ہر اک اپنی پئی صفائی دیندی

اندر نچوٹ ہووے بھوویں اُونٹ جیڑا زبان بوہے چوں سج دوہائی دیندی
دے جی دی نہیں دمی دا پتہ قصورمند بھادیں جم کے دودھ رہی مائی دیندی

ایچ دیس جیوں توں مر گیاں نال نفس دے لڑ کے
ہے ایڑ معلوم گل خاص طبعے دی واگ وکیلاں دے گھر کے
کجھ کھٹ گیاں کے گل گیاں لکھ لکھ کے پڑھ پڑھ کے
قصورمند عیبی اے دُنیا کی لیا ای ایس دیرے دڑ کے

کھیلے نہیں نو گلیاں نوں ہر مجلس گل والیاں دی گل ہو رہی اے
دبایاں گھٹیاں تھگی نہیں گل رہندی دکھو دکھو اوہ دھم خوشبو رہی اے
ہمیرے گل تے موت نہیں پاکی قبریں وچ دی کردی لو رہی اے
گل والے دی گل قصورمند اج دی صیب جہاں دے دھو رہی اے

رنگاں والے دے رنگ نہیں دیکھ سکیا، طالب رہیا چنے، کالے تے سوئے داواں
گلاں علم والے شہر دیاں کراں کیوے دیکھن والا میں باہر دے پوئے داواں
عملاں دا قیری تے گناں نوں گتر ناواں، قابو ایس رعب دے چوہے داواں
سمندراں دا نہیں جانو قصورمند واقف چھوڑی تے ڈڈو کھوئے داواں

بندہ جیوں لئی کردا اے جوڑ جمع، تھگی مار کے اک دن تھک جاندی
تھک مار کے اک دن ڈگ پیندا، سراں اُتوں جو آؤ کے تنگ جاندی
نازک پھل حیاتی مر جھا جاندی، جھولا جدوں کوئی نو دا وگ جاندی
قصورمند دی آ تیار ہو پیا، اکھیں دیکھ کے جدھر نوں جگ جاندی

ش شوق محبتوں کج تاروں جہاں ساز وجود دا سر کیا
 ہر ہر سہاہ دچوں راگ وراگ بولن طبلہ طبع میں بے سر کیا
 جاوَن دَنج مطلوب مقصود پاوَن کامل غیر جہاں عشق گر کیا
 ہوئے اَنج تے ہوئے کیوں نہ منظور قصورمتدا جیویں صدقہ حسین توں نر کیا

ساز وجود دا تاں ایں سر ہندا اے جے کر ماریے اندر دا چور پہلاں
 ہو قدام بقاء تے نظر ہوئے ہون جیون دا مٹ جائے شور پہلاں
 اوس گل دا گل نہ کوئی گئے جیدے ہون تھیں ہو جائے غور پہلاں
 تاں ای سر اے ساز قصورمتدا جے فیر تے دے سو گور پہلاں

خوشی بانج نہ لہاں تے آن ہاسے، دکھاں بانج نہ روئے جانے
 درواں بانج نہ کابلے چھیک ہندے، چھیکاں بانج نہ موتی پردے جانے
 کرماں بانج نہ کھپڑ دے لعل جھولی، جھولے پا نہ جھول جھولے جانے
 پتر ہون تے جگ اُتے ناں رہندا، پیسے نال نہ دھونے دھونے جانے
 دودھاں بانج نہ کھیر طعام کپکے، جاگاں بانج نہ دودھ جھونے جانے
 بھساں بانج نہ بچدے رنج کسے، چٹراں بانج نہیں جن ٹوئے جانے
 بلداں بانج نہ جان کھو گریوے، کھیتاں بانج نہ بیج بوئے جانے
 تیغاں بانج نہ جان میدان جئے، بھانیاں بانج اے چھون نہیں چھونے جانے
 موتاں بانج نہ قبریں ہون واسے، اکھیں دیکھے نیں اوئے موئے جانے
 قصوراں بانج نہیں بندہ قصورمتدا، رب بانج نہ عیب لکوائے جانے

جان والیا تیری خیر ہوئے جان لکیاں اَنج تے جائی دا نہیں
 جاییے دلاں دی سن سنا کے تے وہم کسے دے دل وچ پائی دا نہیں
 جے ہوئے خطا تے بھلا دیئے جان بجھ کے دل ٹھکرائی دا نہیں
 قصورمتدا سیانیاں آکھیا اے حساب بچا نال مکائی دا نہیں

ایس دکھ درد اساڈے دی آئی سمجھ نہ کج سیانیاں نوں
 نبض دیکھ کھندے تینوں کج دی نہیں پرچائی دا اے جیویں ایانیاں نوں
 روگ اندروں اندر ای کھئی جاندا جیویں کھرا کھاندا اے دانیاں نوں
 دے کون قصوریاں دا حال جا کے بچا بیلیاں پار پرانیاں نوں

دگے اخلاق پیار دی ہوا ٹھنڈی خودی دی رہوے نہ یو اندر
 دوئیں تھیں دور وڈھیاکی دے ملک توں لگ اگے چات پیندی اے فیر اوس جو اندر
 صدق ماپ تاں دی پھر کے تند کچی لک کے دیکھ ہاروت دے کھو اندر
 اکھاں بند کر نگاہ دے تے سٹ قصورمتدا آپے بچا دی پوے گی خو اندر

دانے پا کے تے مچ مچ کر کے ظالم جاں دے وچ پھنسا لیندے
 دے فرق نہ عالماں ظالماں وچ مشے رگڑ کے اَنج گھسا لیندے
 ساری زندگی اے روائے نیں چند دن جو پہلاں ہما لیندے
 قصورمتدا جو نسل دے اصل ہندے گل صاف او دس دسا لیندے

اک گل جے جہاں دس مینوں کیہوے مسلک دے نال اتفاق رکھنا ایں
 ارکاء، گوڑے دھو کے مونہہ متھنا لے مونہہ وچ پائی مسواک رکھنا ایں
 نہا دھو کے کندھنا ایں چیر ڈنگا نالے پائی توں چنی پوشاک رکھنا ایں
 اے کتھے دا انصاف اے قصورمند اکھوہ پلید جے آلوؤ توں پاک رکھنا ایں

توبہ توبہ ایہاں دے راہوں توبہ پاند علم دی جہاں نوں چڑھی ہوئی اے
 تیز دھار گفتار زبان رکھی خشک بولدے طبع دی سڑی ہوئی اے
 ادب، غلطی دے دیس وچوں گئے وانجے بے خبر حاسدگی چڑھی ہوئی اے
 اپنے جیہا حضور نوں کہن قصورمند پیڑی گل کیہڈی لہجہاں پھڑی ہوئی اے

دشمن جم دیاں لگ گیا اے مگر میرے کڈھ جھڈیا سو پھڑ کے دھوں میرا
 اپنیاں ہدیاں گناہواں دی کیہ گل دساں خالی اک نہیں ہدی توں لوں میرا
 کیویں معافی منگاں تیرے ول مونہہ کر کے لائق ایس نہیں رہ گیا مونہہ میرا
 بھانویں کڈھا قصوری آں یا مولا، فخر دی مالک ہے توں میرا

ماں دے شکم وچوں لے کے جسم آئیاں اوٹھے کون سی روزی پہچان والا
 بہن ہونیاں اے جوان تے آکھتا ایں میں آپے آں کھٹن کمان والا
 نہ کر مان رحمان توں رو ڈردا تختوں لا دے جو تختے تے بہان والا
 قصورمند اوں رب توں رہو ڈردا ویلا نیزے آ منگ کے کھان والا

بڑھی مائی جے پیڑی رضائی اُتے ننھی وچ ڈیورڈی ساں پوہ دیاں پالیاں دا
 دمی مہو نے بوکر نہیں بھیری پتراں دیکھیا ای نہیں جھٹ جالیاں دا
 اے کون تے کیہ گئے ساڈی دھیان ڈرا نہیں گھر والیاں دا
 قصورمند بہن مونہہ نوں بند کر لے ساں آ گیا ای دیس نکالیاں دا

دیس بیگانہ جے جوئی پرائی میں ایسے گلوں میں آں ڈر دا
 نہیں جے روک راہے وچ تینوں کوئی گل زبانی کر دا
 یاں شوہ وچ ڈب دا بیڑا یاں جہاز سمندر تر دا
 قصورمند تاں ایں ڈردا ہتھ نہیں پاند مینوں پتہ اے اپنے گھر دا

ت: تک دیاں پاٹ نوں اگ لگی سینہ تپ کے وانگ مندور ہونیا
 شیشہ لیا سی مونہہ یار دا دیکھنے نوں او تے ڈگ زین تے چور ہونیا
 یار بٹایا سی بٹنے کھیڑنے نوں او تے نکلوں دی مجبور ہونیا
 اچھے لکھ بیان قصورمند ساڈے دونوں وچوں کیدا قصور ہونیا

دوہرے شعر

نہ کوئی بہن بھائی ایہہ میرا نہ کوئی انگ نہ ساک بس اپنا ہی آپ
 کلا ای آیاں تے کلیاں ای جانیں جیہڑے کیچے غم تے پاپ اوہ میرے ساتھ
 قبریں گیاں دی کوئی نہیں لہیدا جا کے بچھوں وانگ کوئی پچھے نہ بات
 قصورمند رکھ آس صاحب دی فضل کریگا آپ مولا پاک

اک جدائی اک یادِ جن دی میرا خون سریروں سکے تے لوں لوں دُکھے
دل نہیں تسلی میں راتیں کئی پئی پڑھاں دلیلاں دے رتے رات نہ ٹکے
ایسے آس دن رات گُور دے نہ ٹھلہ چیتے اُنکے اکھ نہ سکھے
قصورمندا بھانویں دنیاں وچوں تہہ حیاتی دی لٹے پر آس نہ ملے

ٹھکی گل زبان پنجابی میرے سخن ہوں دے سادے ساد مُرادے
شعر شوقِ جن دا اے مینوں کھرے نہیں کماکے کھدے اے نہیں ارادے
جہاں توں یادِ جن دی بھلی فیر پاؤن وچ یادِ نال ولا گے
قصورمندا سُنن بے لکلیاں والے جنوں سونے تے پاؤن سوہا گے درد فیر جاگے

اگے گھر کس کاری جن ہانجھوں کھاؤن آوندیاں تھاداں وانگ بلاواں
اندروں وہڑے کدی کوٹھے تے چڑھ چڑھ پئی وینیاں راہواں تے پیر مناواں
ایسے آس دن رات گزر دی پئی اُڈائیاں کاتواں اُونسیاں پاواں
قصورمندا گھر آوے جانی میں چندڑی گھول گھماواں تے صدقے جاواں

اصلی مرداں دا کم نہیں بہنا ہماں تے جتھ دھر کے بہنا ہر کے
جس ویلے او پی لیتدے نے جامِ محبت بھر کے درشن کر کے
اُڈ دے جاؤن سدھے موت توں منہ دھر کے نہیں رہندے ڈر کے
قصورمندا باقی زندگی مندی اے عشق دے شوہ وچ تر کے پہلوں مر کے

مرن جیون نہیں گزر سداے جہاں عشقِ مکانی چال دیوانی
دن رات چلن اک کر کے تے پھٹے کرن روانی تے ہوئے فانی

درد طوفان اگے نہ دگے اے وا جہانی جی مکانی
قصورمندا کئی تیرے وانگوں گلاں کرن زبانی تے نقصانی

میں تے نہ یار نہ یاری لائق روندے عین ترے ایسے تھے
جن دی محبت ہاجوں پے چاندے ساہ کھے تے کاہوں جے
مددِ حیرتی کسے نہیں کرنی نہ ہڈیاں نہ پٹے جد بلیاں دے
قصورمندا توں آساں اندر رکھن واپے لے رات پئی تے

تیرا اک اک ساہ اے قیمت والا جیڑے ایویں گئے اُن ملے خاکیں رے
کابل کرن صراف کمادا بوبہ ولے دا کھلے رحمت ٹھلے
نال عشق تے زہد ریاضت ہارِ حیاتی دا کھلے آدن بے
قصورمندا کئی تیرے وانگوں پئی حیاتی چلے بھر دے کھلے
کوڑی سوچ مرد سچے ہن گل نہیں چاندی سوچی صم دی پوچی
کنکر روڑاں لکھ کروڑاں کوئی درلا وچ موتی لڑی پروتی
ہو کنارے وانگ تیارے دروں خودی جس دھوتی چمک کھلوتی
قصورمندا میں تیرے وانگوں ایویں ہوگی پنہی عقل دی کھوتی

اے دنیا لٹ لہندی اے دنیا داراں ہار سنگار لگا کے روپ دنا کے
بھلے بھلے اس کئی طراح دے منتر جادو پا کے ورگ لگا کے
لکھ لکھ جھڑکاں طعنے دیندی پنچے وچ بھسا کے گھر لیا کے
قصورمندا کئی تیرے وانگوں روندے پٹے پا کے مال مہا کے

اے دُنیا مکر فرمایا والی بچناں تُوں نہ گئے مار دی بُنے
اک دوچے نوں گھر کے لگے جیوں دراڑاں اُتے لڑ دے کئے
دانش منداں نوں جانے کوئی نہ جھوے لوک نے لُٹے سمجھ دے اُپے
قصور مندا اوہدے سر دے اندر جھوے مرد نے سچے مار دے بُنے

حرص تیری دا گھوڑا جاندا سدا اگے توں اگے
کڈھ کڈھ دوڑاں خواہشاں اندر کالے ہو گئے نے بُنے اچے نہ رچے
بٹھی جس دنیا دی دل تیرے نوں ٹھگے تے پیاری لگے
قصور مندا پتہ لگی دا جدوں چھاپ موت دا وچہ چل کے اگے

زندگی تیری گُور چلی اے داگوں خواب نہ آئی آ جاگ
کرماں باجھ نہ جاگن بھاگ پاویں پیا لائیں جاگ
سب کچھ تیرے اگے آؤتاں ای جدوں جیتی دی پڑھیں کتاب بے حساب
قصور مندا اوہ آگئے نی قبروں اُراں ای لہین حساب نہ آوی جواب

مندیاں نال دی بھج جاندی اے جے کر آپ بھلائے فرق نہ پائے
نکس تے چنگیاں نال دی جھٹ نکس لنگدا جے کج گنتر وچ لیا یے کسر نہ کھائے
منک صراحیاں دے پانی داگوں بھار اُوتتاں چلائے جو توڑ پہنچائے
جو کج ہوئے اوہ ریٹے قصوریا دکھالے نہ بنائے نہ لڑ کھائے

باباجی نے اپنے بیٹے کی قبر پر کھڑے ہو کر یہ شعر پڑھا:
جہاں روتا رو لے آپے درد کنوں تیرا ہونا مویا کس رونا
کس نے آؤتا قبر تیری تے ذکر درود پڑوتا تے پڑھن کھلوتا
جتے سوگ نہ خوشیاں ہوں کس راگ بے راگوں چھاؤتا درواں دا گاؤتا
قصور مندا اوہدے رحمت دلوں بے امید نکس ہونا اوہ کئی اے سوہنا

سوک کلاں میں ڈھول بج رہا تھا میاں عنایت صاحب بھی وہاں موجود تھے، کسی نے بابا
جی سے پوچھا ڈھول کی سمجھ آ رہی ہے تو انہوں نے یہ شعر کہا:

بولی ڈھول دی جاندا اے ڈھول والا میرے دل وچ خیال اک آرہیا اے
تھوڑی جی نہیں کھاہدی مار شوہدے فخر دی صبر تے شکر گزار رہیا اے
تے برا ایویں نہیں ایس دا شور پچا زندگی موت اے یاد کرا رہیا اے
حرم حال دا سو رب قصور مندا دکھن من والا لطف اٹھا رہیا اے

سعودی عرب والوں کے لئے چند اشعار

سعودی عرب جو گئے کمائی واپس کر کے دولتوں ڈاول تے ڈیل آئے
گھڑیاں، ٹیپاں کر کے بند بچے گھرس کر کے ہیل سمیل آئے
اتھے اک ناہیں بھائی کئی دیکھو رنگ و رنگ دے رنگ رکھیل آئے
جان مال توں کہیوں دے حال کھلے کئی اگے توں بخیل ذلیل آئے
قسمت نال ادوی تھانواں دیکھیاں نیں کر گلزار اگ جتے خلیل آئے
قربانی کرن دا جتے سی حکم آئیا ہیرا پھیری کرن جتے عزائیل آئے

دنبہ اونہاں دی تھاویں اگے آگیا سی چھری پٹھوں بچ کے اسماعیل آئے
 ابرے کر کے چڑھائی جس چاہ آیا لکھر لے تے سنے فیل آئے
 اڈاراں دے اڈار جیہڑیاں پہاڑاں وچوں کنکر لے کے تے ابابیل آئے
 سموڑے رب دے آؤندے محبوب دے دل جتھے لے کے جبرائیل آئے
 نالے حج دے فرض ادا کیے گھر ویکھ کے رب جلیل آئے
 ہونیاں زیارتاں مدینے شریف دیاں روضے دے کر جمال جمیل آئے
 دساں مہرے واسطے اوتھوں کی آئے ختے سوغاتاں لے جو نال دلیل آئے
 قصورمند کولوں بھروان واسطے پھڑ کے شیب تے لے کے ریل آئے

دیکسی مہینے

چیت: چاک اے ہیر دا ساک سچا من یار پیارزا وسدا ہے
 دارو درد اساڈے دا نہیں کردا میں روندنا تے اکوں وسدا ہے
 جوگی جوندنا جوگ نوں رات بھلی محرم راز او شوق دی نس دا ہے
 قصورمند غلام اے باج دماں پچھے نقطے دین دے دس دا کے

وساکھ: وساہ نہیں دماں دا یارو اج بھریا تے کل ڈھلتا ایں
 نیت جہاں دی وجہ اے کھوٹ کوئی اونہاں راہ ہزارے دا بھلتا ایں
 جدوں آن کے چوراں نے سن لائی فیئر بعید صندوق دا کلٹا ایں
 قصورمند چڑھوے دے گیرے اُتے گت تڑکڑی ٹکٹا ایں

جیٹھ: جوہ لکھیڑ دی عام پھرنا ایں اتھے ہار اے فھراں ڈولیاں دی

سیدھے راہ دی گروے سب دتی، ملیں واٹ نہ ہیشیاں کھولیاں دی
 اتھوں سب سنبھال کے لدھ جاویں آوے کیڑ نہ بھراں پولیاں دی
 قصورمند جہاں نے اک جاتا بھال جھلی اے اونہاں جھولیاں دی

ہاڑ: ہاہ فراق دی ہیر ماری، میرا رانجھتا درد اٹھان والا
 گیا کھب کھونڈا اوہرے ہتھ والا، وجہ بیلایاں بھال چران والا
 پیچھے مجھ دے چاک چروال ہونیا دکھ بھار مصیبتاں چان والا
 قصورمند نہ بید صندوق کھولے پاویں ٹٹ جائے چندرا جان والا

سادن: سار ناہیں سوئے یار تائیں میری روندیاں رات دہائی جے نی
 من مای جو ویاں پار لکیاں، اک روندیاں بھلوے کائی جے نی
 دھج ولین ویلی آں وانگ گئے، کی دگاڑیا پھڑکی بھائی جے نی
 قصورمند دھڑے آپ میلے جدوں کردا جہات الھی جے نی

بھادوں: بھرم پیار دا رب رکھے رانجھے باج نہ کو جہان میاں
 جھنے، جھنے، ملامتاں عاشقاں نوں، جدوں لگ دا عشق دا بان میاں
 کدوں کانیاں دے پھٹ ہون سائو، جیہڑے لگدے گھاہ زبان میاں
 معد مڑن قصوریا پتنگ تائیں، جدوں بلدا اے شمع دان میاں

اسوج: اساں دا ویکھ کے حال مندا ایویں دھپے موہہ توں پھیر ناہیں
 آئیاں جوگیں نوں بوسے خیر دیئے، دیئے دید تے لایئے دیہ ناہیں

بیچے تھ دے انگ بھوسہ دی، رتی رت مجھے سیر سیر ناہیں
قصورمند دا اکھیا من ہیرے آؤناں جوگیاں جگ اُتے لیر ناہیں

کاتیک: کنگ کاس نوں آن کے کریں کھیوا، سستی آکھ دی سٹ نہ رال جوگی
منگیں دید توں خیر دے جج اندر بری جاہدی اے تیری چال جوگی
ڈر نال نہ سُر سُور رکھیں کریں گجوا روگ حلال جوگی
قصورمند نہ سستی اے خبر تینوں اساں جانا اک دن نال جوگی

مانگھ: مار نہ میں بے دوستی نوں اساں جتہ جان تیرے پیش کہیتی
ڈکر، فکر تے عشق دا ہال دیوا، عبادت یار اساں ہمیش کہیتی

قطعات

الف: آس میری مولا کر پوری ہوئی عرض گزار چڑکتی آں
اس بے پرواہ محبوب دی میں ہوئی خدمت گار چڑکتی آں
اوبھے کول وارو میری مرض والا دیکھا نہیں پیار چڑکتی آں
کرے ترس نہ یار قصورمند پروردی ہنجواں ہار چڑکتی آں

ذکر فکر تے عشق کروان باہجوں کدی قابو نہ خیالاں دا چھیڑ آوے
شان گمان کمان جے ہتھ ہووے دیکھ کے اڈ جاندا اے کدی نہ لیر آوے
خلق پیار محبت دی مہر باہجوں کدی قابو نہ اے نال گوہر آوے
تاں او آؤندا اے قصورمند جدوں ہستی دے ٹپے ادھیڑ آوے

سائیں سردار علی سردار کے جناب میاں محمد عنایت جٹ کے لئے چند اشعار
بفرمائش محمد شریف (مرحوم) دلی بانٹھ

پڑھ بسم اللہ قلم اٹھاؤں حمد ثنا الہی حضور رسول اکرمؐ کی منی ہی
اہل بیت اصحاب پاکل سوئے نام دھیا کے دلو منگل بغدادی توں ادہیں سیں ٹھکائے
پیش کرل موناں محبت اپنی درد کہانی جس دا ذکر مبارک چھڑیا چھڑ گیا اودہ جانی
یاد جن دا نقشہ سینے دکن تیر غل دے شالہ دھڑ چلن نہ یارو محرم دلاں دے
یاد یار دی نعل دی نہیں چمچم کھال برن بے مہری دھج دل مرے دے دیسے ترن
منوع دلیکے ہاتھ مگر دا بندہ اک پیارا نام محمد شریف ہے اُندا جس دا درد نیارا
نال ہوئی قصورمند دے لفت بہت زیادہ کٹھا لگا کرن کلام اُندا بسدا ایہہ ارادہ
کت اودہ نر نال محبت گھر بندے دے آیا اپنے نیک ارادے والا سارا حال سنایا
آکھن لگا سائیں صاحب اتنا کرم کماؤ یاد جن دی رودن اندر کچھ تے حصہ پاؤ
درد مندوں وارو دلوکھا جس دم کوئی جگاوے جان لوکی درواں والے درد نہ جریا جاوے
رکھ نقشہ دلبر دا اگے ادہیں قلم اٹھائی گل سناوس جیونکہ میا گئے آکے بھائی
سید منظور حسین دلی سن کال مردن دے اج کل دھج گجرات دہناں داحڑا پیارے
عاشق صادق پھر مرلی عالم فاضل اُچے دھج عرفان اودہ جن درال دے قدر دان سن چے
کنوکی مسجد دے اندر ڈیرہ سی سرکاری جاری رہندی فخرے اندر محفل ذکر پیاری
محمد شریف اک دھیدو والی دانبہر دار پیارا قصورمند کول جہنیاں رہناں د ایہہ دستارا
پیر صاحب دی خدمت اندر شعر میراں پڑھیا قبلہ جی دے آنسو برے نشہ درد دا چڑھیا

قصورمند لوں کہیں لگے سُن صوبیٹا یارا
نبردوار شریف ہووےں نے میرا پتہ کھلیا
ڈمے تے میں بیٹھا ساں درواں اُوڈھی پائی
کچا لیں قد مرد دا سوئے نین پیاسے
بیتیں دوہیں کساں اندر سوہتا خُسن بھارا
دل آکے یہہ بندہ کتھوں آیا رہپ فرشتہ
اُس نے اسلام عیکم فرمایا میں اُدھ ادب بھلیا
عرض کیقی سرکار نہیں خادم تہاوا
آکھن لگے مٹی اُتے میں نہ ہرگز بہنیں
سید پیر منظور شاہ قبلہ سالک مرد قلندر
جبروت آج سوار توں مگر مساے آو
لینے پڑ توں روٹی آگئی کم سولے
دے کرلیہ وِڈیا ہوگئے سلامور جد آیا
مسجد اندر جلسہ ہے سی کافی خلقت آئی
پہلا ہت قصورمند دا اوہ منبر تے آئی
میں نوچاں قصورمند میں نہ کدھرے سنیا
کچھ دیکھاں ایں منبر اُتے رُدا دھو پڑ آیا
سوچ سمجھ تے مٹی پے گئی اُوں نہیں بعد اوہ بولے
راہ دی چُھ تے روٹی کھائی پیچگر ستر نکایا
سُن کے خُسن کلام اوہے توں دل میرا دی ڈریا
کول گئے د قدر نہ پایا ک میری دانائی
ہوہا اعلان تے میں اُدھ ٹپا دل ڈلہڑا شرمایا
ہت گزارا ہرگز گما تے کی میں سکھ سناوےں

سے جل سپے خانے اندر دِلش مند طہدارا
توں فن پڑھ تے میں ہاں پڑھیا حیرا علم لڈنی
اُوں دن توں موت لہڑی تک رہیا میرا ورتاوا
راجہ بی بی زویہ اوہی، زبیدہ دگی پیاری
چنگے ہت گز رہے ہوئے نہیں کھلایاں کھلدے
دو دن ہون ہالہیں یارو ہور نہیں کوئی چارہ
جس دھیرے دھج سی لنگر جاردی عشق تھریاں خبریں
اُوں پختے گلہ کی کرہیں ساقوں تَج نہ سریا
سچا مرد دانائی والا درد کسے نہیں دھسے
لیقت علی داد اوہیں دا بعد سال دے آوے
میں عاجز میکن بندے دی اوہ بھی خدمت کردا
قصورمند دے سامنے میرے جالے ذرواں والے
اوج سُن دل توں کھائی جانسی حسرت بے حسلی
بھائی تے لکھ سکدا انہیں سی لکھ لوکی لے جانسے
اوہیں دا مَن آڑیا ہويا جیڑے لوگ گویے
اوہا دور دریغ نہ کوئی اپنا کم پھانداے
دلکے بھانڈاں والے بھائی محمد شریف پیاسے
بھائی ہووےں دے شعر تہائی اوہ کٹھے پیا کردا
حق اوہے دھج کرہاں دے نہیں منت عزت پایے
صدقہ آکا کُل والے دا پُریاں ہون رُرواں
ایں اپنے مالک اندر دن تے راتیں رہجھے

چیر گیا لے دل دے تائیں تیرا خُسن پیدار
چنگے وار ہے ساں حیرا تے میری خالی گئی
ہر مینے دشن میلہ لیہیں خُسن نگارہ
خدمت لیس فکر دی اندر گئی تلخنداری
جس دَم شعر پڑھے کوئی لہڑا تے دَم پڑنے کھلدے
دے گیا لے درد چُڈائی ولے محرم یار پیدار
صرف اُدھ مَن نظری آدن ددواں جییاں دیاں تہریں
اں نے بھن جگر دا پیرا ساڈے لگے بھریا
زبیدہ بیگم بھی رخصت ہوگئی جمل غاں دے کٹھے
نذر نیاز پا کے اوہیاں توں فتم کلام پہنچا دے
شالہ مہک دا رہے ہیچہ گلشن اوہے گھر دا
عظاواں اندر لطف اٹھایا کسکیں چوپالے
نہیں کوئی قلمی نسخہ کدھرے نہ کوئی شکل کرتا بی
سُچے موتی مفتی ے کے گٹھے پے لڑانے
ڈکڑے دھج قصورمند دے رولن پے روپے
کہن میلنے والے بندے ڈکھیاں سینے لانے
پڑھ بسم اللہ اُوں جنے نے بھار اٹھائے بھارے
چھپے کتب زمانہ دیکھے لیبو خیال اندر دا
دلی اربابہ جو بھی لوبھا مولا اُس پہنچا دے
دُنیا دھج سرور سائیں جی دسکن بجن دیاں پاوےں
چانن تے مڑ لکھ دا نہیں جس دم دیا تھجے

آستانہ عالیہ بھائی عنایت علی صاحب
عرف قصور مند مرحوم کسوکے ضلع گجرات

سائیں سردار دے شعر

جدوں تیک پیاریا زندگی اے، آؤندا رہواں گا تیرے حزار اُتے
یاداں تیریاں دے سینے درد لیکے واراں اُتھرو تیرے پیار اُتے
تیرے شعر سچے شاندار موتی تیرا نام نشان سنسار اُتے
عاشق لوک سردار پئے پان تھتی تیرے درد دی ہال پکار اُتے
اندر زندگی میل ملاپ والا ویلا یاد مینوں خدمت گاریاں دا
وجہ آون دی صرف سی ولی چکا گلاں تیریاں تھیاں پیاریاں دا
پیراں بھارتوں سامنے بیٹھ کے تے نافہ کھول دا سین خوشبو داریاں دا
اوہ حُسن سردار نہ نظر آوے دُغم رُک دا ہجر کٹاریاں دا

کسوی اس دلیں دے مگر اندر تُوں دُکھ دے وقت گزار گیوں
گُج قدر والے بے قدر لوکی سب دی بزم نوں یار سنوار گیوں
آپ غم دی چھہ وچ بیٹھ کے تے لوکاں شعر دی بخش بہار گیوں
کانواں خبر کوئی نہ ہنس چک لین موتی سخن جو یار کھلار گیوں
بھائی بھلا ہووی ساڈے واسطے توں میاں خوب تارے تار گیوں
ہر شعر اندر رمزاں ڈونگیاں میں گھٹے کھول ایسے پیچ دار گیوں
کوئی شعر پڑھ تیری کمائی کھاوے بے کاراں توں بخش روز گار گیوں
کوئی عشق تے درد پیار والے جہاں توں کر یار بے قرار گیوں
مست لٹیا ہام بقاء اُتے ڈاہڈے تیر جدائی دے مار گیوں

چہرے اُتوں بٹا ہاں سیریاں نوں گہڑی گل تُوں رُس دلدار گیوں
تیری دھی بھی چلی گئی کول تیرے کر جس دا دل پیزار گیوں
پچھے اوس دا باغ پروار جیوے جہڑی چھڈ توں مگر گلزار گیوں
اچھا سوہنیا رُب جزا دیوے جہڑے بخش توں ذکر اذکار گیوں
رہے ہم دا سائیں سردار آکے جہڑے چھڈ تُوں درود یار گیوں

بروز جمعہ المبارک ۱۵/۱۰/۹۹

حب فرمائش چوہدری محمد شریف گجراتی

پنجابی گانا

بابے قصور مند دی یاد وچ

چراں پچھوں سائوں تیری یاد نے ستا لیا
خالی تھا توں دیکھ جدائیاں گھیرا پا لیا
قصور مند سونے نالوں مہنگے تیرے بول نے

کسوی سیانے پنڈ سوہنے تیرے نول نے
درداں دا قصہ تیرا غماں نوں مٹا گیا
چراں پچھوں سائوں تیری یاد نے ستا لیا

چنگے مضمون تیرے شعراں دی ردیف اے
پالکے صرافاں مکمل تاریا شریف اے
لے اک فوٹو تیری کتاب نوں چھپوا لیا
چراں پچھوں سانوں تیر یاد ستا لیا

سیناں توں ودھ تیرے شعراں دی تحریر اے
کجھی اے مصوراں تیری تصویر اے
درداں دا قصہ تیرا نجم سینے لا لیا
چراں پچھوں سانوں تیری یاد نے ستا لیا
درد سینے تیرے سن رسی خدائی اے
کسوکی قصورمند یار دی دہائی اے
سفر اں دی زندگی نوں جفراں وچ ڈھا لیا
چراں پچھوں سانوں تیری یاد نی ستا لیا

باسط امیر تیرے سوہنے سچے پیار نے
دتا اے حوالہ آکے بحری بہار نے
جانندی واری مَر کے تے مھلاں سجا گیا
چراں پچھوں سانوں تیری یاد نے ستا لیا

دالی ہاتھ اے پنڈ مشہور سوہنا

دالی ہاتھ اے پنڈ مشہور سوہنا تحصیل ضلع گجرات دستور چنگا
تے جن پہو اے تھاں پیدائش میری ڈیرہ وچ عبور لاہور چنگا
قصورمند کتاب چھپوان والا محمد شریف اے ناں مشہور چنگا
چے کہندے نے چوہدری پیار والے باسط میر کاتب مزدور چنگا

بڑے چراں توں صلاحی ایہو دل وچ شوق کتاب چھپوان دا سی
کیتی اللہ نے مراد پوری کولوں خرچ حساب کران دا سی
سوٹا وچ کسوٹی تے پرکھیا اے کیڈا شوق اے وان سلطان دا سی
باسط میر نہیں عشق دی حد کوئی قصورمند کی مغز انسان دا سی

حمد

اوّل حمد تعریف خدا دی اے
جیدی نال نسبت ساری گل ہے جی
لکھاں فیر درود حضور تے نے
ساہواں نال دم دم پل پل ہے جی
جی جی کردیاں ہووے آسان منزل
خبرے آج ہے دے کہ کل ہے جی

جہاں جی دی قدر پہچان کہتی
اہلے نال کلمے مشکل حل ہے جی
ٹھلے کرم حضور دے نال بیڑی
پوے آن سمندریں چھل ہے جی
ہمکن پے کنارے تے ڈھیر موتی

رُباعیاں (قصورمند)

ہنس ہنس بجن ملدے آئے جاں دن آئے سکھ دے
موڑ کے مکھ ترور گئے سانجھاں گنگ چڑھے جد دکھ دے
نہیں پیا دس دا سورج خوشیاں والا بدل غماں جد چک دے
قصورمند پے گیا اے دھو دے نوں تے رہن کیجے دھک دے

میں جھلا تے لوک سیانے، سن کے میرا چیرا، کرن بخیرہ
جانن جان پہچان نہیں کر دے سخن سناندا اے جیہڑا، بولدا اے کھیرا
جس آوازوں ہر پاسے، وسدا اے گہری کھیرہ، محلہ وینہڑہ
قصورمند بن رحمت رب دی ہندا نہیں نیڑا، اے پنیڑا جیہڑا

سوال جواب حسن و عشق

حسن تے عشق دی جگہ وچ جاہری اے جس طرف چلدے جھنڈی لال کر دے
نکر دوواں جواناں دی ہوئی جتے جیہڑا وچ آجائے برا حال کر دے
مارو مار جسم تلوار چل دی زخمی نین تے نیر اچھاں کر دے
نہیں دیندے غریب کوئی شہزادہ ایس گل دے دل نہیں خیال کر دے
جیہڑا چڑھے اگے، اگے دھری جانے کئی ڈٹھے نیں ہال ہال کر دے
پٹیاں دوہائیاں راہیاں پاٹیاں نوں قیدی عمر لئی رکھ صداں کر دے
دنیا اُتے دنیا دار شوہے کئی چھپ کے ایس توں چال کر دے
میں کی دساں جاندا اے جگہ سارا وچ کر بلا پے کمال کر دے
قصورتی دور کھلو کے رہیا دیندا حسن عشق من جواب سوال کر دے

عشق آکھیا حسن توں دس کھنا میرے دلوں تے مونہہ پرتاؤندا نہیں
طعنے، جھتاں دیندا اے لکھ مینوں تیرے دیکھنے توں باز آؤندا نہیں
تیرے پیار وچ پیا میں مار کھانا ڈٹھا ترس تینوں میرا آؤندا نہیں
نیویں نظر گمان وچ لنگ جاویں نظر دل قصورتی دے پاؤندا نہیں

حسن آکھیا میرے توں بچ کے رہو مینوں عاداتاں میں خون چین دیاں
لئی سوچ جے میرے دل آؤنا ای حرصاں جگ توں توڑ کے چین دیاں
میرے طالب گھروں عیتاں بن نروے مرن توں پہلاں مرین دیاں
قصورمند اور رہن آئیوں گنڈ خالی گلاں نال جو مانیاں چین دیاں

باباجی قصورمند سرکار کی کتاب چھپوانے پر اک شعر

حمد ثنا الہی باجوں نعت محمد ﷺ دا نور، پڑھ ضرور
کامل مرشد 'ابوانیس' دی نگاہ دا اے سرور، کرے مسرور
عنایت علی دی عنایت ہوئی بندہ بڑا قصور، نہ کراں غرور
دیکھ لے درکا عرض تیری ہو گئی اے منظور، رب دے حضور

باباجی قصورمند سرکار کے مزار شریف کی حاضری پر اک شعر

نہ ای گدی نہ گدی نشین دے، نہ ای رونق بازار دربار والی
نہ ای مچ تے نہ ای ملنگ کوئی، نہ ای ڈھول، دھال کسے وار والی
بنے گل جے میرے جے کملیاں دی، ایہو کافی اے نظر سرکار والی
اک منظر پر نور سکون دے، درکا کلی جو دیکھی اے یار والی

عاطف اعجاز ورک